శ్రీరస్తు.

శ్రీరఘునందనపరబ్రహ్మణేనమః.

కౌండిన్యగోత్రజుండగు
మల్లయామాత్యకవివరునిచే
రచియింపబడిన

శ్రీరామస్తవరాజము.

ఇది,
మోక్షాసక్తులగువారికి
మిగులనుపయోగమగునటుల

సి. అరుణాచలశెట్టివారిచే
బరిష్కరింపబడినది.

PRINTED AT THE TOWNHALL PRESS.
MADRAS.
1892.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము - ప్రథమాశ్వాసము.

శా॥ శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకపర్ది బ్రహ్మవిఘ్నస్వరూ
పా! కాశాకృత్తిమిరునట్టిపరమాత్మైక్యానుసంధానుభో
గాకానోన్నత్తయోగివర్యగురువాక్యావాప్తబోధోజ్జ్వ
ల! శ్రీకాంతాప్రియుఁడైననిన్ను మదిలో సేవింతు నశ్రాంత
తముగ॥ శా॥ శ్రీరామా రఘునందనా రఘుపతీ సీతామనో
నాయకా! కారుణ్యాభయదాసహస్తవరదా కాకుత్స్థ
వంశోద్భవా! దారిద్ర్యాంధతమిస్రతాపహరణా తత్త్వా
బ్ధిచంద్రోదయా! రారా నామదిలోవసించికృపతో రక్షిం
చరా మ్రొక్కెదన్॥ ఉ॥ పెద్దలసేవఁజేసినను బెంపకుఁగా
కన్యథాభిమానస్థై! గద్దియసుద్దులందగిలికానకమూఢు
లుకొందరుర్విలోన్! ప్రొద్దులుపుత్తురట్లచెడిపోవక సామిని
భక్తిఁగొల్చినన్! దక్కయుఁమోక్షమబ్బ గద దాశరథీజన
కాత్మజాధిపా॥ చ॥ కరములుమోడ్చెదన్ హరికిఁ గాళికి
మ్రొక్కెదఁ గూర్మితోడుతన్! గురునకువందనంబెపు
డుకోరికఁ జేసెద కావ్యులన్నిరం! తరముఁదలంచెదన్నలు

వదాన్యపరసాక్షినుతంచెదన్మదిక్ । సరసకవిత్వబోధలు వెం
సంగలిగించుటకున్నదంబునన్ ॥ గీ॥ పూజ్యులు మూర్తులను
జితముగ్గురెల్లా ద్రదూ॥ బ్రస్తుతింతుం బరమభాగవతుల । ను
తులచేసి పెకుఱాగతులవాల్మీకాది । కవులందలంచి తెనుగు
కవులంచలంతు ॥ వ ॥ అభీష్టదేవతాప్రార్థనంబు
నుబరమభాగవతకీర్తనంబును వాల్మీకాదిసత్కవిస్తోత్రం
బును జేసి సర్వజనంబులకుం బ్రియంబు పఱచుమార్గుండై
నద్వైతకొండతిమ్మయాచార్యుంబూజించి శ్రీరామస్తవ
రాజంబను మంత్రరాజంబుఁ దెనుగు సేయుంబూని యే
ను బాల్యంబున సకలవేదాంతసిద్ధాంతసారసంగ్రహంబై
నతత్త్వార్థరాంబులతత్త్వచంద్రోదయంబను ద్విపదకావ్యం
బు రచించియు నాతత్త్వచంద్రోదయంబునకు జానకీనాథు
నాథుంగా నియోగించి సంతసిల్లితి నిప్పుడీ మంత్రరాజంబై
న శ్రీరామస్తవరాజంబును నీ ప్రబంధనాయకరత్నంబున
న సర్వలోకనాథుండైన శ్రీరుక్మిణీనాథు నాథుంగా నియో
గించి సద్గురుధ్యానంబును బరబ్రహ్మరూపానుసంధానం
బు జేసి కృతకృత్యుండనగు మద్వంశక్రమం బెట్టిదనిన ॥ సీ॥ శ్రీ
కరంబైనట్టి కృష్ణానదికి దక్షిణాదియాంధ్రరాజ్యంబు

నందు । నొప్పైనకొప్పరావురు రాజధానికి భోజుఁడౌ ముమ్మడిరాజమంత్రి।సుభగుఁడాపస్తంబసూత్రీయజుర్వేదిశాండిల్యగోత్రుఁడాచతురునకును।దనయుండు పెద్దనాతనిసతిజువ్వాంబవారికిగంగన్నవరసుతుండు। వానికిల్లాలుసర్వాంబవారలకును। ఘనుఁడుకృష్ణయప్రభుఁడనఁగలిగియతఁడు। పేర్మిఁదుర్గ్లూరివారాడబిడ్డయైన। రఘుపతమ్మను బెండ్లియైరమణమించె॥ క ॥ ఏమగువలుసరిసాటియె। భూమిపతివ్రతలలోనబుధసభలందుꣳ।వేమారుఁగీర్తికెక్కిన।యామముమ్మడిరాజకృష్ణయరఘుపతమకుꣳ॥ క॥ఆమిథునమునకుముప్పుర। మేముదయించితియందు మేటగువాఁడꣳ।రామునిభక్తుఁడనుల్లన। నామాఖ్యాతుండసజ్జనప్రియరతుఁడꣳ॥క॥ గురుబోధామృతతుల్యా గురుతరతత్త్వోపదేశ కోవిదగురుడꣳ । గురుసేవావ్రతచర్యుఁడ । గురుతరవేదాంతరంగగురుకవివరుడꣳ॥ క॥ కొలిచినదిరామచంద్రునిఁ । దలచినదిపరస్వరూపధ్యానముసేయవ్వలచినదిముక్తిలలను । నిలిచినదిపురాకృతంబునిజమనితెల్లుపꣳ॥ క ॥ పలికినది వేదతుల్యము। చిలకసనదికృపారసంబుశ్రితజనులందుꣳ।గులికినదియో

గచర్యలు।నలికినయదియాయావిద్యయహితులు బెదరక
శా॥శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునతత్సిద్ధాంతనామంబులక
ఆసీతేశుని వాక్యమానభయమున్నధ్యాత్మతత్వంబును।
ద్దేశంబొప్పగనారదుండుదయసందేహంబులన్బాపుటే
యీశాయాగదనీవనేనిజము యోగీశాబ్ధించన్గోప్దయా॥
అట్లుగావున॥ క॥ ఆరోగ్యభాగ్యమొసఁగఁగ।నారాయ
ణునింబబంధనాయకమణిగా।శ్రీరామ స్తవరాజము।ధా
రుణివెలయంగఁజెప్పెదనఁ నేఁ బ్రీతిక॥వ॥అదిసూత ప్రణీ
తంబునువ్యాసధర్మజసంవాదంబునునారద ప్రోక్తంబున
గుటంజేసియదియనొకయీశ్వరారాధనవిశేషంబగుట
నేఁజెసెద॥ —*(షష్ఠ్యంతములు.)*—

క॥సర్వశరీరవిహారికి।సర్వాలంకారభోగసౌభాగ్య
నికి।స్సర్వగుణాతీతునకును।నిర్వాణికిహరికిరుక్మిణీనాథు
నకుక॥క॥వర్గావర్గవికల్పిత।దుర్గనసంసారదోషదూషిత
వాంఛా।నిజతయోగీంద్రవివే।కార్జితవస్తువునకుఁబరున
కానందునకుక ॥ క ॥ నిత్యనిరంజననిరుపమ।సత్యాత్మా
మోదవిభవసామ్రాజ్యునకుక।అత్యంతభక్తహృదయ।
ప్రత్యక్షునకునుమహానుభావాఢ్యునకుక॥క॥ గోపాలవే

షధారికి గోపీజనపూర్వభాగ్యఫలాశ్రయునకున్ గో
పస్త్రీవేష్టితునకు। గోపక్రీడావినోదగోపాలునకున్॥ క॥
శుక్తిరజితప్రపంచము యుక్తిన్ మిథ్యాభిమానయోజన
పరుఁడౌ। భక్తపరాధీనునకును। భక్తవశునసర్వశక్తి
మూర్ధన్యునకున్॥ క॥ బిందుకళాతీతునకును। ఇందుకళా
ధరనుతునకుపేంద్రాఖ్యునకు। వందితసుత్రామునకును।
యిందీవరనేత్రునకుమునీశ్వరపతికిన్॥ క॥ నీకుం బ్రబంధర
త్నముఁ। గైకానుక సేసినీదు కారుణ్యమునన్। లోకంబుల
స్సువె[illegible] స్నెడఁ। జేకొనురాకేందువదన శ్రీకృష్ణహరీ॥ వ॥ దివ్య
మంగళపరంపరాభివృద్ధిగా నా విన్నపంబు నేఁడుఁ బూని
న శ్రీరామ స్తవరాజంబను మహాప్రబంధంబునకు కథా
ప్రారంభంబు బెట్టెదనని నైమిశారణ్యవాసులు కాదిలైన శౌన
మహామునీశ్వరులొకానొకనాడు రేపకడలేచి సంధా
ధ్యనుష్ఠానకృత్యంబులుదీర్చి సూతుని చేత సర్వపురాణేతి
హాసంబులు విను శ్రీరామ స్తవరాజ శ్రవణోత్సుకులై॥
క॥ శ్రీరామ స్తవరాజము। పారాయణమెవడు సేయు ప్ర
తిదినమును శ్రీ। కారణగురు చేవాఁడే। నారాయణపదము
నొందునమ్ముడు ధాత్రిన్॥ క॥ శ్రీరామ స్తవరాజకథారం

భంబిట్లుశౌనకాదులుసూతుం। జేరినుతించిమహాత్మా। తారకనామంబుమాకుదయసేయఁగదే॥వ॥ అనినమ్మునులకు వ్యాసశిష్యుండగు సూతుండిట్లనియె॥ ....*

—*(కథాప్రారంభము.)*—

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞానసత్యవతీసుతుండునౌవ్యాసునిచాండవాగ్రజుండున్పూజలుచేసిసుముఖుడౌభగవంతుడవుమహాయోగీశుడవునుశాస్త్ర। గురుడవుతత్వంబుబరజనంబునుముక్తిసాధనధాన్యంబుజాడలెవ్వి। యెట్టివియెఱిగింపుడీరసరాజతోవినుమహాభాగయేగనినతెవ్వి। య్యెద్దిపరమగుణాతీతమెన్నానెద్ది।జ్యోతియమలంబుశివమదేఖ్యాతిగాఁగ।బరమనిత్యంబుకైవల్యపదముత్రోవ।యదియ్యె।శ్రీరామయనుజపంబింతమహిమ॥ క॥ శ్రీరామజపాతిరక్షణ।దారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞదానిపఠించే । వారేదోషమునొందరుయీరీతినివేదవేత్తనెఱుఁగుదురెఱుక॥ గీ॥ప్రాజ్ఞులెవ్వారుశ్రీరామరామరామ। యనుచుసతతంబుబఠియింతురట్టివారుభుక్తిముక్తుల రెంటిని బొందువార।లిందుకైనసంశయంపంగనేలనసఘ॥ మ॥ మహిమన్నిస్తవరాజమున్బలికెనాత్మజ్ఞానియానారదుం । దుహిరి

ధ్యానపురస్సరంబుగనుటన్నో రూరనే జెప్పెదర్ | బహు
సంపత్కరముఁదరిద్రహతమున్న శ్రైశ్వర్యసాధ్యంబును
న్సహజంబొపినుమన్యదుఃఖముల సంచారంబుల న్మాపు
చుర్ || సీ|| శ్రీరామకృష్ణుల సేవించిత ద్ధ్యానభావంబు లెఱి
గింతుసావధాన|ముగవినుసాకేతనగరంబులోపలరత్న
మంటపమతిరమ్యముగను| దానిమధ్యంబునదలపోయను
రభూజమమ్మూలరత్నసింహాసనంబు| దన్మధ్యముననష్ట
దళపద్మముందునుమాణిక్యములచేతమలసిదాని| నట్టన
డుమనురాముడున్నట్టుదలపు|కోటిసూర్యప్రకాశమైకో
మరుమిగుల|నింద్రనీలసమప్రభలీనువాని | దండ్రితొడమీ
దగూర్చుండుదారివాని||సీ|| అత్యంతకోమలంబైనయంగ
ముువానివిపులవిశాలనేత్రములవాని | భానుకోటిప్రభా
భాసితుండగువానిరంజిల్లుపీతాంబరంబువాని| మాణిక్య
కుండలమంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణనవాని |
హారకిరీటకేయూరముల్గలవానిగరమొప్పుద్విభుజ ముల్గ
లుగువాని|చిన్నవానినిలేనవ్వులున్నవాని| జదువుచుండె
డియోగశాస్త్రములవాని| రాముడనుపేరుగలిగినరాచ
వాని | నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని|| గీ|| కిన్నరా

మరగంధర్వకింపురుషులు। నారదాదిమునీంద్రులు జేరికొ
లువ। భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్న పరివృతుండు । నౌమహాత్ము
నిసతతంబునాత్మ దలపు॥గీ॥ వరవసిష్ఠ గాధేయాదిపరమ
ఋషులు।జ్ఞానులైనట్టిసనకాదిమౌనివరులు। సేవలొనరిం
పరఘుకులశ్రేష్ఠుడైన । రామచంద్రునిదలఁపుము రాజవ
ర్య॥క॥చక్కదనంబానందము । నిక్కమమైవిల్లుబట్టి నౌర
జాణతబెం ।పెక్కుపరంజ్యోతినిశుభ । మెక్కువయౌ
గౌసలేయునిటులదలపుమా॥క॥ ఆనారదమునివర్యుఁడు।
నానాలోకోపకారనటనలకొరకై।మానసమేపొంగగవి
ను।ధ్యానించెను రామచంద్రునిద్భుతపరుఁడై॥గీ॥ పరము
నేకంబునిత్యంబునెఱికసుఖము। నైనదెట్టిదియాలోకమం
దునట్టి।నిండిపండినరూపంబునేదలంతు। ననుచుజింతింపు
చుండెనావ్యాసమౌని॥క॥విజ్ఞానహేతుభూమిని। ప్రజ్ఞా
నునివిమలనేత్రుభద్రచరిత్రుఁ। సుజ్ఞానదివ్యరూపునితజ్ఞు
నిశ్రీరామచంద్రుదలపుదునాత్మన్॥ క॥ కుదురుగుఱిలేస
వానిని।చదువులగుసగుసలవానిసడిసన్నయునై।కఁదువల
కొదవనివానిని।మొదలోగనైరాచవానిసేవినవానిన్॥ వ॥
అనుచుఁజింతింపుచువ్యాసుండు నారదవాక్యంబు గానిట్ల

నిమె॥ సీ॥ నారాయణునిజగన్నాథుఁగవిశ్వరురాజేంద్రువి
శ్వేశురామభద్రు।జానకీవల్లభుసౌమిత్రిపూర్వజుశంకరు
నాదిత్యుజామదగ్న్యు। శాంతునిసత్యు సౌజన్యునిగురు
మూర్తిగరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభు।దాపసకామదు
దశరథపరపుత్రుఁ గారుణ్యునానందుఁగౌసలేయుఁ।జిన్మ
యానందవిగ్రహు శేషమూర్తి। మత్స్యకూర్మవరాహాది
మత్స్యరూపు। వాసుదేవునిదివ్యయుపరమహరిని। నా
త్తలోఁ బలజింతింతునను వినంబు॥ సీ॥ కన్నవాడాగారత
నుగొన్నవాడ రాచిన్నారిపొన్నారిచిట్టి రార।నాకూర్మి
పట్టిరానాకుమారక రారయన్నరారముద్దుచిన్నరార।
అయ్య రారా నల్లనయ్యరారాయిపుడునాపుణ్యపరిపా
కనటనరార।నాచక్కనయ్యరానాతోడ నీడరయుప్పచ్చి
కొండరామయ్యరార। అప్పయిందులవత్తురేయనుచుని
లుచు।తల్లికల్లాసముగనల్లిబిల్లిగొనుచు।కాళ్ళనందెలుఘ
లుఘల్లుఘల్లుమనగ। ముద్దుపుజూపెడుకౌసల్యముద్దులల
తుఁ॥ క॥తడవులకునిన్నుగంటిని। యెడబాయగజాలరా
ర నేమిటికొల్లకైపొడకట్టవింతదడవని। నొంపి వెడఁగౌస
ల్యనోచునోములలంతుఁ॥మ॥అనుచుఁ రామునిజానకీస

హితుఁగా నానందపట్టాభిషే । చనుగా నిత్యుఁడుఁ గామ
హా మహునిఁ సత్యవ్రతస్వాంతుగా । ఘనవేదాంతవివే
కిఁగా విజయుఁగా గౌసల్యగా రాజువ । ట్టినిగా సౌమ్యక
టాక్షవీక్షణునిగా డెందంబునన్నిల్పుచుక॥గీ॥ భరతలక్ష్మ
ణశత్రుఘ్న పవనపుత్ర ।భానుజవిభీషణాశ్రితభటులు గొ
లువ।సర్వయోగీంద్రపాదసంశ్రయుఁడునగుచు । జానకీ
యు కుడగు రామచంద్రుదలచి॥మఱియును॥సీ॥అనిరుద్ధగ
తిగూర్చి యనిరుద్ధమతి జేరి యనిరుద్ధమాగుణులై యలరువా
రు।బిందుకళాంత్యనాదేందుకళాంతసంవి ద్రూపమునవి
ట్టిపీగువారు ।నిర్బంధనిర్భేదనిర్భిన్నభిన్నతత్త్వోపదేశికు
జూపనోపుపాయునలఘుపదస్ఫూర్తినలఘుపదస్ఫూర్తినల
ఘులఘుత్వస్థలై యలరువారు।సుభయకన్యానమేతులై వుం
డువారు।నవధిగలుగంగ లేకుండనవధివారు। గ్రాహ్యప
ట్టాభిరాము నైరాముఁ కొలువ । వెలుగు వెలుఁగంగ వెలుఁ
గులోఁ జెలఁగువారు॥ సీ॥స్థానత్రయంబులసంగత్రయంబు
లుబంధత్రయంబులుచారదోలి । జీవత్రయంబులచిత్త్రత్ర
యంబులబీజత్రయంబులడిందుపరచి ।దైవత్రయంబుల
తాపత్రయంబులయీషణాత్రయములదోషముడిపి ।కర్మ

త్రయంబులకారణత్రయమూలవాసనా త్రయములవడిని ద్రోచి।యున్నపరమాత్మగనువారలుర్విలోనబాహ్యసం సారమెల్లనుబయలుజేసి।ముక్తికాంతనుమదిలోనముద్దు గొనుదురనుచుశిష్యులబోధించినట్టివారు॥క మాయయను జోడుదొడుగక।గాయంబనురథమునెక్కి-కర్మపువింట। న్నేయగనాశాబాణో। పాయంబునజిత్తరాజుపడుమ డిచేతక॥క॥హింసించేజీవదాసుల । సంసారోత్తీర్ణశా స్త్రసద్ధర్మగుడై।హంసాసోహాఖ్యుడైమి । మాంసోత్తర కాండవశతమానవరాజా॥వ॥అనుచుమనోవృత్తులందె లుపువారును, మోక్షంబుసద్గురుకటాక్షవీక్షణాలేశంబు నసులభంబగు గానిదుష్కరాభ్యాసయోగంబులలేదను వారును,మనోవృత్తివాయునిరోధంబైనయోగాభ్యాసబ లంబులేకజయించరాదనువారును జీవపరైక్యస్వభావం బుశపవనసంకల్పంబుప్రయాసంబుగానిల్చుగాన బ్రయా సంబురోగాస్పదంబనువారును, రోగంబులకుందప్పినవా యునిరోధయోగఫలంబధికా యుర్మహత్వంబనువారు ను, యూహాయామహత్వ మహిమంబులు సిద్ధక్రియా మూలికామణిమంత్రతపస్సిద్ధులంగలదనువారును, శివా

గమప్రోక్తంబైనమం త్రలయహఠరాజయోగంబులలో
మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీయుక్తంబై కల్పితా
కల్పితమాలికాజపంబునలయంబైనయజ పామార్గంబు
నప్రవేశించిబంధత్రయరేచకపూరకకుంభకంబులంగుం
భించికర్మాష్టాంగహఠయోగప్రయాసంబుననష్టైశ్వర్య
యుక్తుండగునునీశ్వరాను గ్రహాశక్తినిపాతసమయంబు
ననదాచార్యాను గ్రహంబు నసాంఖ్యతారకంబులమీఱి
కేవలకుంభకంబైనవిరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసు
షుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపన్నంబైన వెన్నెలబయలుననుస
రించిదుర్భరానందసముద్రంబునమునింగి తెలుపుమఱుపు
తలంపుస్వరూపానుసంధానధ్యానజపంబులులేక యమ
నస్కంబైనతుర్యంబున నెఱుక సెడక తాఁదానగనుచతుర్వి
ధయోగరహస్యంబులందెలుపువారును వేదాంతశాస్త్ర
మ్ములవిరామయనిరాభాసనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచంబైనస
నాతనబ్రహ్మాచిదంశంబునరజ్జుశుక్తిస్థాణువులులేనియ
హిరజతచోరాద్యారోపణ లెట్లట్లతోఁచిన మాయాప్ర
పంచంబుదబ్బరగుటం జేసిసంవిన్మాత్రుఁడై జీవుండుతన్ను
దాఁ దెలిసినముక్తుండగుమాయానసవిభ్రమంబునతన్నెఱుం

గమింజేసిబద్ధుండగునీబంధముక్తులునాత్మకులేఫుసంకల్ప
స్వభావంబనువారును యాత్మసాక్షాత్కారపరుండైనకా
రణగుణుండుమశక్తిని పాతసమయంబునసదా చూచును వారును
కర్మముక్తులు మహాసంకల్పభోగంబులగలదనువారును,
సత్ప్రవృత్తిని గానియీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబులు లేవను వారు
ను జీవయుదక్షినవారును బహువేష్టించికొలుపసింహాసనం
బునసీతాసమేతుండైయొప్పు శ్రీరామచంద్రుండదలంతునని
మరియునారదుడిట్లనియె॥గీ॥ గోకులావాసుగోవిందుగో
పీనాథు। వేణునాదానుభవమున వెలయువాని। స్త్రీలతో
గూడిక్రీడలజెలగువాని। రామకృష్ణాఖ్యనామదిబ్రేమదల
తు॥క॥ చక్కనిబాలుండనుచును। చెక్కిలిముద్దాడుస్త్రీలచే
సన్నలచ। నుక్కగిలిచింతలచేజొక్కింపుచుగేలిసేయుస్తు
భగుపలంతు శుద్ధబుద్ధసిద్ధిసూక్ష్మస్వరూపుని। సర్వభూ
తకర్తసర్వమయుని। సర్వకారణాత్మసత్యసంకల్పుని। ప్ర
ణవపరుని రామభద్రుదలతు॥ గీ॥ రూపురేఖలేని రొక్కనై
యొక్కటై। వేళపాళలేక వెలుగుచున్న। రామచంద్రుబ్రకృతి
రహితుమహాత్ముని। మదినిదినము నేనమస్కరింతు॥గీ॥ చింత
సోకబోకజేయుకుసోరకనీక। లెక్కలేకయొకటితక్కుగాకొక

లిమిగాన రాక తెలివియొవడినీక । ఈననాక నేర్చువానిదల
తు॥గీ॥ అనుచు నారదుడు నాదిత్యవర్ణు గా భానుబింబమధ్య
వరుని గాను । సర్వసాక్షి గాను జానకీవల్లభు । సన్నుతించిమ
దిని సంతసిల్లె ॥మ॥ అను నావ్యాసునితో దశరథ జుడుబోధా
నందమగ్నాత్ముడై । తనివోదింక మునీంద్రచంద్ర పరమార్థ
జ్ఞానసంచారముల్ । ఘనకర్మంబుల శ్రీ వభక్తి గతిపాక
ల్యంబులౌనట్లు గా । వినుపింపుండనమానిప త్రైమణసుధీ
ఘ్వారనోమూరగణ॥ సీ॥ భూనాధసిప్రశ్నన పురుషార్థ
హేతువులొక్కొపకారంబునౌగనంగ । పురుషార్థవిగతు
లై పోయి సంసారాభివృద్ధియే పురుషార్థసిద్ధియనుచు । బెం
డ్లాము బిడ్డలు వెనిమిటియను కొంచుకటుకాపురిమిదియ
నై చేల । హాయియెన్నడు లేకనన్ని ట్ని కే కారికడగండ్లగున్న
లై యుడుమ పడుచునొకటి నాడైననొక యింతయుబ్బలే
క । పడుచులేచుచును సుట కెడము లేదు । యెప్పుడైనను లె మ
గటిక్కొప్పరయ్యా । యేమి చెప్పుదు నీ పెట్టికాముకులను॥క॥ ఇ
టువంటిమానసభ్రమ । నెటువలెగడుపంగవచ్చు నీశుడు
సహాగా । మొబుమాయనటపలచూ । చుటునీజమాగా దెమ
టియుజోద్యముగలదే ॥ఉ॥ నేననునాడియా నెలుగ నేనను

నొకటిది నొకటనుండఁగాఁ నేననహంకృతైయెఱుఁగ నైతికనిక్క
చునొటుఁ జెందుచు । స్నేనన నెవ్వఁడోయగుచు నేనును నేను
నిజంబులై భ్రమ । జ్ఞానవశానజీవుఁడగు సంసృతిఁ బొందు
నరాధినాయకా॥గీ॥ నేనుగలిగిననీవును గానబడదు। నేనునీ
వునుగలిగిననిగుడు జగము ।నీవునేనును వొకటైనభావమె
పుడు గానబడునట్టి కాలంబు దీనికవధి॥గీ।వీడు వాఁడని నాత్మ
కెవ్వాఁడు గలఁడు।వాఁడు వీఁడన మానస వైభవంబు ।వాఁడువీ
డును నొక్కటౌ నాఁడ జూఁడ। నెవ్వరెకఁడ గాన యెఱుక
దక్ష॥గీ॥దృష్టిగను పట్టునవియెల్ల దృశ్యమండ్రు।దృశ్యములఁ
గాల్చు తెలివి దెలివియండ్రు। వెలిప్రపంచంబు నీవునువిడిచి
పెట్టి నిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవయ్యా॥చ॥చదివెడి శాస్త్ర
వాసనలు సన్నుతిగోరెడి లోకవాసనల్ ।కదలుచు దీర్ఘయా
త్రలను కాలము పుచ్చెడి దేహవాసన।ల్మదమని వాసనాత్ర
యము మాని నిజంబగు శుద్ధవాసనా।స్పదగురుబోధలందు
టలు పారము ముట్టుట యెంచిచూడఁగ॥గీ॥ శాస్త్రలో
క దేహసామాన్యవాసనత్రోవ సూడను క్షేత్రోవగూడదు।
గాకమానె నేనికర్మంబుపాలగు।నరవరేణ్యైకపరమగ్నదే
ల॥గీ।తనదుదానెకానితనకెద్దియును లేని।తలపుకలుఁగువా

దుతత్త్వవేత్త।తగిలెనేనిపోదుతలపునదత్త్వంబు। తగదుగు
రునిమీదితలపువీడ॥ గీ॥ తనువునీవుగావుతలఁపులునీవుగా।
వింద్రియములుగావుయెఱుకగావు। తెలుపుమఱుపులేని తె
లివియేనీవయా। చింతదీరిముక్తికాంతగూడుగీనీవుగలుగు
చోటనిబిడకృతానంద। సంభ్రమంబుపరమసంభ్రమంబు
నీవులేనిచోటునిబిడాంధకారాది । బంధకంబుకర్మబంధ
కంబు॥క॥లీలామానుషవిగ్రహ । నీలోనేనిన్నునీవునీవేక
నగా।నీలోనాశ్చర్యంబులునీలోననెపుట్టునణగునీనైయుం
దుణ॥క॥రావయ్యాధర్మజతనయా। జీవుడననుభ్రాంతివిడి
చిచిత్తములోన।న్నీవేనీవనికనునీ। భావననీకోట దెలియఁబ
డునుమహాత్మా॥క॥జ్ఞానముసులభముకఠినము। లోని రెం
డుగనుఁగ్రోవలవియెట్లనినణ। తానని యెఱిగెడియెరుకే।
తోనసిసులభంబునేనుతానకఠినమౌ॥గీ॥సర్వకర్మోప
రతిగాకసంశయంబు। దీరదామీదటనుగానిదివ్యమైన। సు
ఖముదోచదునాతోచుసుఖముదనకు । వేరుగాకుండదెలి
సెనాధీరుడగును॥గీ॥ అనఘబ్రహ్మంబు హోపదేశదృష్టాంతమె
ల్ల। దెలియజెప్పితినీవునుదెలివినొందితి।సకలసామ్రాజ్యసౌ
ఖ్యములన్నమతనొందు। మెరుకవంతునకెక్కున్ననేమికొదు

వ॥గీ॥ వెలిప్రపంచంబుమిథ్యని తెలిసితన్ను। నెరుగనేర్చిన
యోగీంద్రుడింటనున్న। యడవినుండినయీ రెంటినడకస
మమె। కాకమఱియాత్మకీసటలాచరణంబె॥క॥ ప్రారబ్ధము
ననుభవించక। తీరదుయాగామియంటదెప్పుడువరుసన్। దీ
రుమరిసంచితంబులు। దీరుననుగన్న వేళధీరాత్మునకున్॥
మతియుగర్మంబెట్టిదనిన॥సీ॥ కర్మముల్ చేసినకడతేరగూ
డదు సేయకుండినగతుల్దాయకుండు। చేసినకర్మంబుశివు
నకర్పించుఫలసంగరహితుడై పరగవలయు। చేసియు
కర్మంబు సేయకుండిన నేర్పుత్రిగుణభావంబని తెలియవల
యు। కర్మంబు లెవ్వనిఘనసిత్యనైమిత్తికాచారనియమంబు
లంద్రుబుధులు। ఫలములీడైనత్రిగుణస్వభావమనుచు। నైన
యధికారములకొద్దినాచరింప। వలయుగురువాక్యపద్ధతి
వదుసగాను। యాత్మసాక్షాత్కరించుపర్యంతమధిప॥ గీ॥
సకలమాయాప్రపంచంబుసగుణమయ్యె। సగుణనిర్గుణ
రూపంబుసాక్షియయ్యె। సాక్షిరూపంబునిర్గుణసగుణ
రూపు। సచ్చిదానందమను రామచంద్రుడయ్యె॥ గీ॥ అట్టి
రామచంద్రుననిశంబుకీర్తన। ధ్యానములనునాత్మదలచిత
లచి। శాంతహృదయుడగుచుసత్సంగమునజేరి। భక్తిసే

యునతడుభాగవతుడు॥ గీ॥ కర్మభక్తుల చేతనుగ్రమము
తోడ।జి త్తవిశ్రాంతినొందునుశీఘ్రమద్ది। కావునను గర్మభ
క్తులుజీవునికిని। సేయవలసిన కార్యంబుసిద్ధమయ్యె॥సీ॥తా
మ్రమృణ్మయశిలా దారురూపంబుల భావించుబూజించు
బామరుండు।పిన్న పెద్దలటంచు వేర్వేఱవరుససన్మానించు
హాషిశాంచుమధ్యముండు।తారతమ్యము లేక దైవమందఱి
యందునున్నవాడనిచూచును త్తముండు।నీయుత్తమశ్లోకు
డీశ్వరుదర్శించుకన్నవానినతండు గాంచుచుండు। నట్లు గా
వునసితోచునఖిలజగమునందునీశ్వరునీశ్వరునందుజగము
వేఱు లేకయు వెలుగొందువిధమునీవు। తెలిసికృతకృత్యుడ
గమ్ముధీరహృదయ॥గీ॥తామ్రమృద్దారుశిలలను దలపుతో
న।యీశ్వరుండనిపూజింప నేమిఫలము। తనమదినయును
నీశుండుతన్నుదాను। తెలియనేరనివానికి తెరువులవియ॥
సీ॥ ఆమహాదైహరినామకీర్తనబ్బెట్టుగానోరూర నెవ్వడు
నాడుచుండు। నత్యంతవాంఛతోనఖిలేశుచారిత్రమిం
పార నెవ్వడాలించుచుండు।సర్వసంగత్యాగసమతనిర్వై
రుడైసంపూర్ణు నెవడుభోగించుచుండు। దేశికశ్రీపాదతీర్థ
ప్రసాదముల్స్వీకరించెవ్వడు చెలగుచుండు।వాడెధన్యుం

డుమాన్యుండువర్ణితుండు। వాడేభక్తుండుముక్తుండువై భవుండు। వాని వెనువెంటనీశుడేవేళనైన । దోడునీడయి ముందరనాడునయ్య॥ శా॥ సత్సంగంబునునాత్మచింతగురువిశ్వాసంబువైరాగ్యము। న్వాత్సల్యంబునుజిత్తశాంతి యనుసర్వభ్రాంతిశూన్యత్వము । న్మాత్సర్యంబులు లేక యుండుటవిస న్మార్గంబులౌయోగిక। త్యుత్సాహంబునద స్నుజెందిహృదయంబుప్పొంగగాబాండవా॥వ॥అనియనేకవిధంబులగర్మభక్తివైరాగ్యంబులకుజిత్తవిశ్రాంతి కారణంబనిజీవునినిశ్చయంబునుస్వరూపసందర్శన సుఖహేతుత్వంబునుందెలుపంగలవాడననుచు మఱియువ్యాసుండుధర్మజునకిట్లనియెననాది నిర్వికల్పుండైన యాత్ముని యందుమిథ్యారూపప్రపంచంబునుందోచిన తెఱంగెట్లని నమాయాబ్రహ్మసాన్నిధ్యంబునశుద్ధస్ఫటికంబుమీద దాసానికుసుమంబుజేర్పనడుమఛాయదోచినట్లు జీవుండుగనుపట్టు నాజీవుండు ముఖంబుననుండివిశ్వుండను పేరిటవిషయంబులననుభవించుజాగ్రత్వంబునదైజననామధేయంబునస్వప్నంబునగంఠప్రదేశంబునదజ్జాగ్రద్వాసవాయుక్తుండైవతుప్రదేశంబునంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థం

జెందిప్రాజ్ఞుండనంగనహంకారంబనుతమంబునందులీనం
బై యుండేమియెఱుంగడుసంవిత్తుసాక్షి రూపంబునను
డుటం జేసితత్సాన్నిధ్యంబుననుండివచ్చెంగావున నిందా
కనేమి సేసితినోయనియూరకుండెడివిధంబు దెల్పు దద్వి
ధంబుచిత్తుసహాయంబునం దెల్పునాసంవిత్తు సాన్నిధ్యం
బులేకున్ననూరకుండునను తెలివిలేకుండవలయు నాయ
హంకారం బెప్పుడుజాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తు
సాన్నిధ్యసహాయతాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటిననునె
ఱుకసంప్రాప్తంబగు నాసుషుప్తినుండితుర్యానామంబున
దుర్యావస్థనొందిబ్రహ్మానందంబనుభవించుచు నాభినుం
డితుర్యాతీతంబుననతీతనామంబుధరియించిమూలాధా
రమ్బున నరక్షణంబుపరమానందసుఖస్వరూపంబునను
డియథాప్రకారంబుగాతిరుగుసతతం బీయవస్థాపంచ
కంబులపంచదేహంబులుధరియించి యాపంచకంబులం
గూడునిదియోగియెఱుంగునితరులెఱుంగరా జీవుండాత్మ
వాసనాసమయంబున నవస్థాత్రయంబులందాటి వా
సనాత్రయంబులం ద్రోసివాసనయుద్రోష్నాత్మైక్యాను
భవంబగుతదాత్మానుభవసారంబున బంచదేహావస్థాభి

మానభంగంబయి హృదయగ్రంథినాశంబున శుద్ధజ్ఞానం
బున బ్రపంచంబు లేదనుటలు పపన్నంబుగావున సుషుప్త్య
వస్థయందు జిత్తుసాక్షియని చెప్పుటలుపచారంబు శుద్ధసం
విత్తునందు బ్రపంచభ్రాంతి రజ్జునందు సర్పభ్రాంతిదోచి
విదప లేని తెఱంగున భ్రాంతి వీడిన బ్రపంచంబు లేదైనందో
చెనంటి వేని ధవళశంఖంబు జూచి పచ్చన నిభ్రమసినసందు
పచ్చన లేదు తియ్యని పాలకు జేదన్న దోష భ్రాంతియా
గాని తియ్యని పాలకు జేదు లేదని నిశ్చయంబు సుజ్ఞానమా
ర్గంబున నున్నదున్నట్టుగా దెలియ జగద్భ్రాంతి శ్రీగురు
కటాక్షంబునం దీఱు నీవును సద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్ర
యవ్యతీతంబైన తుర్యంబున బరమానందంబునం జెందు
మా సుఖంబు బుద్ధిచేత నెఱుంగంబడదు బుద్ధికి దెలివి లేదన్న
నౌ నిజంబు బుద్ధి జడంబుగావున బుద్ధిచేత గనుటలు పపన్నం
బుగాదైనను గన్నులుండినం గాని సూర్యుని దర్శింపంగూడ
దు నేత్రోపాధిని సూర్యాంశంబైన నేత్రదృష్టి సూర్యుని
గన్నట్లు సంవిత్తుబుద్ధ్యుపాధినింగనునంతఃకరణప్రతిఫలి
తంబైన చిత్తు బుద్ధ్యుపాధిని తన్నుదాజూచు నగ్నియంశం
బయిన దృక్కు తత్సహాయంబునం దన్నుం గన్నట్లు వృ

త్తిశూన్యంబైన బుధ్యుపాధివశంబున దన్నునాలోకించు చుద్వివిధంబైనట్లుసుఖంబునం జెందునాబుద్ధిశక్తియగుచి త్తువాసనాచతుష్టయమాలిన్యంబు లేకుండుటం జేసిబుధ్యు పాధినిదన్నుదాజూచుక తననంతఃకరణోపాధియుపప న్నంబగు వెండియుబుద్ధిశూన్యమనినచాంబోధతో గూడెం గావున శూన్యమనంగాదైనను సుషుప్తియగునా సుషు ప్తియగుంగాక యంటివేని నాసుషుప్తిని ర్వాసనయైయు న్డియునందేమియెఱుగకపిదపనజ్ఞానంబునొందెదు గా వునసుషుప్తిగాని దేబోధతో గూడినదుర్యామాబోధ లేకు న్నః జ్ఞానంబగునువిషయాహంకారమాలిన్య వృత్తిశూ న్యతయబుద్ధిశూన్యతయాబుద్ధిశక్తియైనచిత్తుసంవిత్తునం జూచుచుసుఖస్వరూపుండగుటబ్రహ్మానందంబునం జొక్కు చునాబాహ్యంబుమఱచునప్పుడు జ్ఞప్తిమాత్రుండై బుద్ధిచే గాని తెలియరానివాడై యుండునా సమాధిసమయంబు నమనోలయచిద్రూకాశంబైన నెఱుకదకట తకటనప్రపం చంబు లేకుండునాసమాధ్యంతరంబున లయంబైన మన స్సునకాబహిర్వ్యాపారంబుగలుగు జెట్లనిన రథంబున దురంగంబులంబూని యభ్యాసమారంబుననడిపించుచు

మధ్యేరథికుండూరకుండయథాక్రమంబుగా నడుచునట్లు
బుద్ధికివృత్తిశూన్యంబైనప్రారబ్ధనాశపర్యంతంబునుగళే
బరంబుసుఖదుఃఖంబులం జెందినట్లుండు నాత్మాలోకనప
రుండైననాఁడితరప్రపంచంబుగనియునుంగనఁడా ద్వైయు
స్డునని మఱియుమానీంద్రుండిట్లనియె॥ సీ॥ బ్రహ్మంబునేనని
పలుమారుననవచ్చు బ్రహ్మబోధమెఱుంగుభావమరుదు।
వేదాంతశాస్త్రముల్విభజింపగావచ్చు నాత్మార్థముల దె
ల్పుటవియునరుదు। సర్వంబులునురోసిసన్న్యాసిననవచ్చు
శూన్యమార్గంబులోఁజూచుటరుదు। అవిబద్ధమోక్షంబులని
చెప్పగావచ్చు దానుగానిలకడదనరుటరుదు। తనువునర్థం
బుగురునివియనగవచ్చు। దాగిమొనసినలోభంబుదీఱుట
రుదు। మనసుసామర్థ్యమెఱిఁగెడిమర్మమరుదు। అంతజ్ఞాన
య్యుగాకుండుటవియునరుదు॥ గీ॥ కుషల వేదాంతసిద్ధాం
తసూటిపరులు। ఆత్మనెఱుఁగకయర్థముల్వ్యర్థముగను। జె
ప్పుచుందురులోకుల జెరుచుకొఱకు। నిజమునిష్ఠూరమైకల్ల
నిజములామె॥ మ॥ అరయఁబ్రీతిపరాశరాత్మజుఁడుబ్ర
హ్మానందవర్షంబుగా। గురియించెన్నిఁబడీశ్రుతామృతలస
త్కోలాహలోల్లాసినై । గురుకారుణ్యమహాప్రభావ

మునఁగోరుకల్దీతియుంగోర బ్రహ్మర్షీంద్రుః న్డల రాజుతో
ననియొవాజ్ఞాధుర్యచాతుర్యుఁడై॥మ॥మనుజేంద్రాగ్రణియౌ
ల్లకారదుడు రామస్వామినింగూర్చి చా। లనమస్కారము
లొప్పఁజేయుచు నుతుల్గావించెద త్తస్వరూ । పుని దేజోమ
యుసూర్యమండలగతుఁ బూర్ణాత్ము వాదిత్యవ ।ర్ణునిలో
కేశు బురాతనున్నలినసహానుస్బుద్ధి నూహించుచుఁ॥గీ॥రఘు
కులాధీశు లోకాభిరాము విష్ణు। నజునపారచిదానందు హ
రి ముకుందు।బరమ పరుడౌచు నేకమై పరగువాని।సంవిదా
త్ముని శ్రీరామచంద్రుదలతు॥గీ॥ మునులకెల్ల జాలధనమైన
వానిని।బాపములను జెఱుచు పరమపరుని నన్నితానైయగు
చునన్నింటికిదికమౌ।వానిదలచి మ్రొక్కువాఁడననుచు॥గీ॥
స్తారెనారదుండు సంభ్రముల్గుడుచుచు ఱితియు మతియు
రామమహిమ దలచె।మమతగలుగువారి మర్యాద గాబో
లు।మఱిగితిరిగియాడు మాటబాడు॥మ॥హరిరుద్రాదిసుర
ల్నవగ్రహములష్టాంగాదియోగప్రతు।ల్ధరవర్ణాశ్రమయ
జ్ఞ దానజపసంధ్యావందనాదిక్రియా। చరణంబుల్సప్తసము
ద్రము ల్త్రివిధదీక్షా బ్రహ్మవిద్యాధురం।ధరులవేదపురా
ణశాస్త్రములుసీతారాముని వేకదా॥గీ॥ అనుచునిట్లుహా

త్మునఖిలాంతరాత్ముని। శాంతునీరజాక్షుసత్యధనుని । బ్ర
హ్మస్వరూపిణియైన రామచంద్రస్వామి। సన్నుతించుచున్న
సమయమునను॥ సీ॥ శ్రీరాముడవ్వుడు నారదమునిదరనిలిచి
మహానింద్రనేసేవ సేయు। సన్నుతుత్మ చ్చిప్రసన్నుండనైతిని
ప్రాభవము ల్వేడు ముతనరననిన। నారదుండిట్లనె నానుతీకి
ష్టమ్ము నీస్వరూ స్త్రీగన్న దేనేడు నేను। ధరగృతార్థుడబుణ్యాధ
న్యుండఘనుడ నాజన్మమిప్పుడు చాలసఫలమయ్యె। దపమీ
డే రెబండె రుదపము లెల్ల। ననగమీపాందదర్శనమబ్బినపు
డెలిరర్కలంబా యెనద్వైతనిజము నేమ। స్వచ్ఛమైపట్టినీనా
మజపము చేత॥ శా॥ ఈరీతిగా గొనియాడు నారదుని దానీ
క్షించిసత్ప్రీతుని! క। నావాలోయువరంబు వేడుమనునాకా
కుత్థుస్తో మహానిని। జ్ఞైరేనిమ్మనికోపని చ్చెదయతో శ్రీరామ
చంద్రుండయో। ధ్యారాజ్యంబునజానకీసహితుడై సర్వం
బుపాలించుచుగా॥ సీ॥ ఇది రాఘవస్తంబిదియు త్తమోత్త
మంబిదిసర్వసౌభాగ్యమిదియు ముక్తి। ఇది నారద ప్రోక్తము
ది వేద పాఠంబునిదిరహస్యశ్రేష్ఠమిది శుభదంబు। నిదితపస్సా
రంబునిదిపుణ్యపాకంబునిది త్రికాలంబునజమువ్వారు। పు
త్రమిత్రకళత్రపౌత్రాభివృద్ధియు నిష్కలోకంబుపచ్చ

తోరణములుపాడియుబన్న సంభ్రమములింట। గలిగియుం
దురుసంపూర్ణ కాములగుచు । బుద్ధివాకాయకర్మ ము
ల్పూర్వకర్మ।మైనినంటను పరిఝుంచునట్టివారి॥ క॥ గీతా
నామసహస్రము। సీతా రామ స్తవంబు శ్రీగురుకరుణ। స్ఫూ
ర్తిబఠించును నెవ్వం। డాతని నారాయణసముడ। ప్రమహా
త్ముల్॥ వ॥ అనియిట్లు వ్యాసుండు ధర్మజునకెఱింగించెనని నవి
నిసంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాదిమును లటమీదివృత్తాం
తంబేమి చెప్పెనెఱింగింపుడనిన॥ క॥ వేదాంతతత్త్వనిశ్చ
య । వాదాస్పదధర్మచరిత వసుదేవసుతా । వైదర్భీస
త్యాత్మామోద క్రీడావినోద మురళీ నాథా। మాలిని॥ సము
ఖఘనవిలాసీను ప్రసన్నాత్మవాసీ । భ్రమతిమిరదనేశా భ
క్తలోకప్రకాశా అమితగుణచరిత్రా యార్యసుస్తోత్రపా
త్రా। విమలప్రణవసీమా వృష్ణివంశాబ్ధిసోమా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీ రామచంద్ర వరప్రసాదలబ్ధ కవితావి
లాస శాండిల్యగోత్ర పవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత
గుణధైర్య వల్లనార్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబ
నుమహాప్రబంధమునందు హరిధ్యానపురస్సరంబైన శ్రీ
రామకృష్ణస్తోత్రంబును ధర్మజుండు సుజ్ఞానకర్మభక్తి

ప్రశంసజేసిన వ్యాసభట్టారకుండుసవిస్తరంబుగా దత్త
ద్ధర్మంబులందెలుపుటయున్నది ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము-ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్ద్వైభవకారణ। ధీమన్నుతదేవదేవదివ్యమునీం
ద్ర। క్షేమంకర వేదార్థ। ప్రేమాస్పదజనవిహారిశ్రీకృష్ణహ
రి॥ వ॥ దేవాసూతుండుశౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లని
యెనట్లుశ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుంగ
నుంగొనిసర్వప్రపంచంబు మనోవికారంబు గావున మన
స్త్యాగంబుసేయవలయుదన్మనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ
కారణంబనియిట్లనియె॥గీ॥తల్లిదండ్రిలేనితనయునిపోలికె
సతికిపతియులేనిచందమునను। గురువులేనివిద్యకూడదెం
దులకైననజునికైననిజముసరసిచూడ॥గీ॥ తల్లిదండ్రిగలరు
తగజన్మజన్మాన।సరయుబంధుమిత్రులట్లకలరు। తన్నుదె
ల్పుగురుడంతగదొరకడుభువిదొరుకుబెల్లముక్తిదొరుకు

టధిప॥గీ॥తల్లిదండ్రిఋణము దైవర్షి ఋణమును ।దన్ను నె
ఱుఁగదీయుతత్వమందు । బరమగురుని సేవపాటింపకుండె
నా।ఋణముదీరదండ్రురూఢిమునులు॥గీ॥ సూచకనిషిద్ధ
బోధకనాచకులను। గడగికామ్యకర్మ సమయాకారుణులు
ను।ననగనైనమంత్రుదేశికులందులోన।సద్గురుండగుకార
ణాచార్యవరుడు॥గీ॥అట్టికారణగురురాయుడైనవాడు ।
రామభగవానులేకానిసీమలోన। నితరజనులుతమ్మెఱుగం
గనెంతవారు।నరుడుగురుడనిపలుకుటన్యాయమఃధిప॥సీ॥
సద్గురుధ్యానాత్మసంతస్నుడగవానినరకాలిత్రాతయేవ
నికిలేదుసతతంబుకారణాచార్యుజేరినవానికొనగోరబో
లనెవ్వనికిగాదు॥శ్రీగురుశుశ్రూష సేయనేర్చినవానిచరణ
రేణువుసమంబెవరుగారు దేశికప్రీతిగాదిరుగనేర్చినవాని
సరిసహస్రాంశమెవ్వరునుగారు।దానమానచాంద్రాయ
ణధ్యానవిహీత।మంత్రతంత్రాధ్యయనజపమర్మకర్మ। తీ
ర్థయాత్రాదికస్నానదివ్యధముఁ । లైననాచార్యుజేరిన
వారిసమమే॥క॥గురుశుశ్రూషలు సేయని। నరకదుసంసా
రమనెడినట్టేటమునింగి।గిరుణస్థపుబొంకైయిహ। పరము
లులేకుండునెందుపశుకముఁండై॥క॥ గురుబోధనెఱిగిన

ట్లా। పరిపరివిధమైన శాస్త్రపాఠవ్యసనం। బెఱిగించు నెపు
రుషార్థము। పరిపక్వము గాని వారి భ్రాంతులు గాగనె॥ క॥
పరసత్తములను కారణ। గురుచేతను దాను దెలియ గూడిన
యట్లా। నరక ప్రసిద్ధ వాసనకిరవౌ పాఠవ్యసనము లెఱుకకు
నగునే॥ వ॥ అనిన వ్యాసభట్టారకునకు శుకుం డిట్లనియె॥
క॥ అయ్యా గురువుల చరితం బెయ్యది నేఁడు వారలెవ్వరు చె
ప్పుమా। నయ్యా పాతర తెలియదు। అయ్యా శమదమములె
ట్లు లాచారంబుల్॥ క॥ కారణగురుమహిమంబులు। వారికి
శుశ్రూష సేయు వర్తనలన్ని। న్నేమగడ సేయవయ్యా। సూ
రిజనస్తుత్య చరిత సుస్థిరభరితా॥ సీ॥ అదిగాక బహువిధంబై
న సంసారముల వ్వారల నడవళ్లు పౌరుషములు। మాయాశరీ
రసర్గంబులు పురుషుండు రమణుల పెడువిరక్తి త్రోవ। మో
క్షాధికారము ముముక్షుండు కారణాచార్యు జేరెడు జాడ సాంఖ్య
ము గను। దెలుపు ముముక్షి యేమి తెలుపంగ వలయు నోనన్ని
యు నెఱిగింపు మనుష్ణుపాల। తోడ వ్యాసుండు సెప్పంగ వో
డగ నిట్లు। రాజయోగంబు దెల్పు కారణగురుండు। వానిమ
హిమలు సంసారవర్తనములు। ముందుగా దెల్పుమంతకు
మున్నె తెలియ॥ క॥ మాయాసంసారంబులు। రోయక గురు

మహిమ దెలియగూఢులుగలవా। కాయమనిత్యంబని గురు
రాయని చేబడక తమకు బ్రతుకులుగలవే॥

—*జీవవిచారఘట్టము.*—

సీ॥ జీవునిసంసారచిన్నెలామూలాగ్రముగ జెప్పెదను
విను మొదల మొదల స్వప్రకాశమును చనుసహస్రారమా
వరణవిశేషమైన స్వస్వరూపు। మఱపించుపురుషుని భ్రమగ
ఱపించిననిందుచే నెద్దియు నెఱుక లేక। వెనుక ముందెఱుగక
వెఱ్ఱిపట్టినవానివిధమున నాసచే వెతలఁబడుచు। వెతలఁబ్రో
సుకొంచు గొందవని మోహాతిశయముచేత పట్టిజారి గోడు
గుడుచుచుండుగాక ఘుడిసియు స్తటస్థైనతోడుసుమాని బ్రో
డుదుఃఖజీవి॥ క॥ ఆవరణమనగ మఱపే। కావునదాసన్నవ
న్నుగానక యుండ। స్నేవిధమున చాననత్తా। నైవేఱెభ్రాం
తిపెట్టు నాత్మునివత్తా॥ క॥ విక్షేపశక్తియనగా। మోఱుక్య
తిరిక్తమైన మోహవికారాల్లక్షలపర్యంతంబులరక్షణము
నదోచు గాపురంబులకిరవై॥ అదియునొంగాక॥ క॥ జీవుండి
ట్లుతనశ్రయభావనచేగలిగెవానిప్రకృతులిన్నుమా। కైవ
ల్యంబునదబ్బర। గావేరొకకల్పితుండగలిగెన్నపాలా॥ క॥
అనినవిని రాజేంద్రుండును। నఘునిబాకారమునన సాకా

రంబే। యనువునఁగలిగెనుజీవుఁడు। తనువులుమూఁడెట్లుదా
ల్చెతద్విధమెల్లన్ ॥గీ॥ తెలియఁజెప్పుమన్న దేశాధిపతితోడ।
మునికులాబ్ధిచన్ద్రుఁడనియెనిట్లు। రాజవర్యవినుముబ్రహ్మస్వ
రూపంబు। మొదలుగానుబోధపదిలపరతు॥ అదియెట్లనిన
సీ॥ అమలమైస్వచ్ఛమైయాద్యంత శూన్యమైశుభ్రమైఘన
సంవిదభిన్నమగుచు। నిత్యమైసత్యమైనిర్మలాకారమైయంద
మైయానందకందమగుచు। పూర్ణమైదివ్యమై బోధస్వరూ
పమైబుద్ధంబునైస్వతస్సిద్ధమగుచు। నమితమైనిర్వేద్యమై ని
రంజనమైపరంజ్యోతియైమహారణ్యమగుచు। నద్వయబ్ర
హ్మచైతన్యమైవెలుంగునట్టిబైటనునేమిగన్పట్టుచెట్టు। రై
నయిబ్బందితెల్వికైలేనిదెకలిగెననవలనెరజ్జుసర్పగతివన
ఘు॥ క॥ లేకేగల్గినపురుషుఁ। యాకల్పితుఁడనగయాతడౌద
బ్బరనా। లోకించితామహత్త। త్త్వాకారంబైనయీశుఁడ
య్యెంపీనన్ ॥క॥ అయ్యాయయుత్తమమధ్యమ। నియ్యోహంబ
నెడినహమునిగుడెన్నెనుమా। వెయ్యేలికనియ్యోహం। బై
యొప్పెడిభౌతికాఖ్యహంకృతివలనన్ ॥గీ॥ ఆదిశక్తియుక్త
దైతమోగుణేయునై। జ్ఞానవిక్రృతితోడఁగానబడుచు। కడక
తోడవిశ్వకారణదేహియై। రూఢికల్పితుండుశుద్ధుఁడయ్యె॥

క॥ ఖ్యాతిగ భూతోత్పత్తికి యాతఁడె యాత్మ స్వరూపుఁడౌ భూతా
త్మా! యాతని చూపెకాలం చేత రినిండిన నుకత్మి నెరుగుదురు బయలా॥
గీ॥ గగన విస్తీర్ణమై గాలి గాలి చుట్టి పట్టి కుదియింప గా నగ్ని పుట్టె
దీని! వయువము జలమంద్రు వేత్తలు యుష్ణతో!! నట్టి నీరంబు బలుప
యూయి వరిననభూ క॥ ఈరీతి పంచభూతము! లారయి కల్పింపబడి
యున నికలయంబిం బాహ్యాంబిడి వ్యష్టి శరీరంబని పించు కొనును పృథ్వి

— * పం: కరణలక్షణము. * —

నా థా! వా: నినుమూఁడ చవింశతిన త్త్వనిర్ణయంబొన్న నీపంచ
భూతంబులను, క్రిటికిం డేనిగా: భాగించియుంగులానెన్న
క్రనిబాంశంబులుంచిత క్రనెుండో నాలు గేనిగాభావించిపం
చికలయంబం నీకృతంబయ్యెన వ్యథంశో నన్న ఆ కాశార్ధభాగంబు
శ్రోత్రత్వముయ్యెత నానుశాయ వ్యగ్నిజలమ ములకూడిమనో
బుద్ధి చిత్తాహం కారంబులయ్యెఁడవ సార్ధభాగంబు వ్యానమయ్యెతక్రి
న నొల్గను వా దా ఏంపు వ్రజ్ఞానథంబులం గూడిప్రాణాపానో దాన సమా
నంబులయ్యెవాయుతాశ సార్ధభాగంబు త్వగ్ఁడయ్యె తక్రినాల్గను
భూనీరమారుత వ్యోమంబులంగూడి ప్రాణజిహ్వావాక్పాణిశ్రోత్రంబుల
య్యెకిలాలార్ధభాగంబు రసంబయ్యెతక్రిన నాల్గను ఘ్రాణత్వక్పరిట
ప్రథంబున శబ్దస్పర్శరూపరసగంధస్వరూపంబులయ్యె, తత్త్వ
తతార్ధభాగంబు ఘ్రాణమయ్యె తక్రినన్నాల్గను నీరింబడియున

మీరాంతరిక్షంబులంగూడి గుహ్యపాణి పాదవాక్కులయ్యె యిట్లు పం
చవింశతితత్త్వాత్మకంబైన స్థూలదేహంబింక కర్మజ్ఞానేంద్రియదశ
కంబును పంచప్రాణము మనోబుద్ధులంగూడి సూక్ష్మాంగంబను లింగశరీరం
బయ్యె నీరెంటికి కారణంబగుటన విద్యాకారణాంగంబయ్యె నీదేహత్ర
యంబులంగూడి జీవుండు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులను నవస్థాత్రయంబు
లంబడి పొరలుచు మాంసనిర్మితంబైన యస్థూలకాయంబునంద
హంకారము కారంబు సేయుచు దేహాత్మభావంబుల తన్ను దా నెరు
గక కర్మంబులు చేసి స్వర్గనరకంబులం బొందుచు క్షీణభోగంబుల
సర్వజంతుకోటి నిర్యాణంబులం బుట్టుచు జచ్చుచు మొదలేని దుఃఖంబు
లం బొందుచుండుగాని సద్భోగకారణంబై శాంతహృదయుండగు
చు నాత్మస్వరూపానుసంధానంబుల బద్ధుండు గెల్వనేరదటెల్లన్న విను
ము॥ గీ॥ ఓరుము నైర్మల్యమైన నిలుకుచుండు॥ మాత్రముల సంయుతం
బు పైమురికితో ...। ని...తెంపులు ప్రేవులనిండియుండు। యిట్టిదే
హంబులందవ...॥ సీ॥ బయి నిహీన మలమూత్రఖబరంబు శయ్యా కా
రంబు మెంగిలి మాంగలి ... భూమి। తెరన వ్యాలపాలు దేహస్వరూపం
బురోగాలపుట్టుయారోగకారణ । భయములపుట్టిల్లు పాతకంబుల
బొందియము బానిగా ...యలతితొడలు। మలమూత్రరక్తదుర్గం
సమిచెముడో నక్రూర ... పుట్టి నపులో కప్పురుగులగుంట
యీత్ర్లులతి ...పాటులకోషిగత్తు యీశరీర। మంద లా
కాంక్ష సౌఖ్య ... కోరి హస్తవద్రాయ ... ॥సీ॥గు

ణములు లోభములు లోభ్యంములు గరిశలు యీశలు తలతోకయవధి
నైారు। సకలావయవములు సంగ్రత యోబులు గులగోత్ర సంగాధణ
ములు పాలంబు। మందు సంస్కృతిదోష్టము మతకర్మము గాడి పంచేం
ద్రియంబులు బల్మిపలువు। పూర్తియూవిషయముల్ క్రూరయుల్తేతలు
ప్రేమాతిశయములు పెన్గొట్టె। ఋణము ఋశమశిఖము బాధలురోత కుడి
తి। కాపురము చెడు దూహం చెకల్ల తెల్వి। బ్రహ్మముందునదో దినభ్రాంతి
గొల్లి। మున ఝాలను పశువులకిట్లున నఘచరిత॥క॥ ఈరీతి బహుప్రాయులు
నైరోషద్వేషులైదు రాచారులున్నై। వారును వీరును మీమా। వారని
స్త్రీవాంఛదగిలివశులైరి న్రుపా॥క॥ ఆలుంబిడ్డలకోర్కె। జాలింబడిధ
నముగూర్చి చచ్చిన దనకా। వేలాకోలము నొందును। స్త్రీలోలుండైన
వాడు చెడిపో బాడై॥ గీ॥ కాంతదగిలిన వారికి గలదె సుఖము। వారిపో
షించుటకు చాలవసరి పసరి। తిరిగి తెచ్చినయది వాము దిన్న వెనక। నెం
గిలైనను భక్షించుటెట్లు గాక॥ సీ॥ బహువిధరోగంబు భార్యానుభో
గంబు సిగ్గుల చేటు నీ స్త్రీల కూట। మత్యంత పాతకంబంగనా సంగము
బిహీపర దూరంబులింతి పొందు। దుఃఖస్వరూపంబులతో యుపేక్షణపాం
డులుద్బంధ మరణంబులు విదచెలిమి అతి ఘోరనరకంబు సతులలోల
త్వంబు తలయెత్త రాములు చెలుల గోష్ఠి। గాపురించెడి సంసారకష్టపా
టు। రోత కూటి బ్రదుకరణ్యరోదనంబు। లేమి జెప్పుదు లేహ్యదుం చెరిగి
డీని। సన్యసించిన వాడెటో జాలదధిపా। నీ॥ యిల్లు వాకిలి రోసి యిల్లాలి
నైవదూసి చుట్టపక్కములను సారిదిగో నీ॥ వస్త్ర వాహనులు వీడి వాంఛలు

వాడిసొంకులు దిగనాడి జోలి విడి। యాడికసోకోర్చి యవమాన
ములనోర్చి నదవడి పోకార్చి తోడుసదీర్చి। కర్తృకర్తృత్వములు మీఱక
స్వస్వల్లడ స్తేరిభావంబులనదీరి భ్రమలగేరి। నితరసంగంబులెల్లను నేస్వ
కుడిచియలిమువాకారు గైయుంటి యూరవిడిచి తిరిగిచూడక దాబయ
లైనడచి। పరమునందు విరజ్యసాఫల్యమునను। సీ। సంగవిరక్తుండు
శంగారయము। త్తుండు సంగవిరక్తుండు సర్వదా। సంగవిరక్తుండు బం
గారుబిడ్డుండు సంగవిరక్తుండు సర్వసముడు। సంగవిరక్తుండు సంతతా
నందుండు సంగవిరక్తుండు సంభ్రమముండు। సంగవిరక్తుండు సంపూర్ణవి
కాముండు సంగవిరక్తుండు సన్నుతుండు। సంగవిరతుండు చిత్ర
కాంతిపరుడు। సంగవిరతుండు దేవతాసముడు ఘనుడు। సంగవిర
తునిసరిసాటి జగతిగలరె। సంగవిరతుండు పూజ్యుండు సభలలోన॥
గీ॥ ఈవరగర్వము విడిచియీశ్వరునందుల శ్రీఘటిగా। భావనని
ష్ఠయాడుచును బాడుచు। శ్రీహరినామకీర్తనలు చేయుచున్న
ంగను నెవ్వడు జేరువాసిదే జీవనమున్న వేళను సిద్ధము పొం
దవలెం పావనా। గీ॥ పాండవోత్తముని మకరబ్రహ్మమైన। రామకృష్ణ ల
నామకీర్తనలమును। లేమి చెప్పంగ ధాత్రిలో నెవ్వనైన। వాంఛను

—౧ నామకీర్తనవిచారఘట్టము. * —

కమూరు బల్కి పావనుల జేయు॥ గీ॥ నామకీర్తన సరిసాటి భూమిగల
దె తెలియనేరని గూఢములు తీర్థయాత్ర। లంమ దేవతా సేవలొ్లం।

చుచుండ। బట్టికతిరుగ్రహచారబాధగాక॥క॥ జారుండైన సువ్రతా। చారుండైన సుగ్రహస్తసంచారుండై। శ్రీరామాయని యొకబరి। వ్రాసిన జాలువానికిమారేదులకుక॥ క॥ తెల్లవారకతొల్లి చల్లని నీటిలో వాయుకొనుడ లెల్లవఃముకువారు। నిరుకావులుగట్టి నీల్లుదర్భలచేత సవ్యాపసవ్యముక్ జల్లువారు। బిగుసుకముక్కులు బిగియించి గొబ్బుగుచు మాగన్ను వేయుచుతూగువారు। సాయజేసినయట్లు సాగిలబడిపడి బ్రొద్దుకై నిల్వబోవువారు। బిరబిరసుచుట్టుచుట్టును దిరుగువారు। నేయ్యిజిదుగులునగ్నిలో వేయువారు। వైశ్వదేవాది పూజలవరలువారు। కీర్తనలు నేయువారలకిందివారు॥ క॥ ఆత్మావేశముచేహరి। కీర్తనపరుడైన వాడుకృష్ణాయనుచుక్। నూతిలాభజించి చిన్నయొక్కముల్। హృత్తలములలో స్వామియొద్దయుంచుకయుండుక॥ సీ॥ అనిశంబునా రాయణాయని చెలరేగియాటపాటలమరుమాటలేక పిలుచు ప్రత్యక్షములుగోరి తలచుచు ధ్యానించి పరవశత్వమున బొంది। తెలినీమరచిన యట్లు తెలియక మరుపుతో నైందు నెట్టుంట నైరుకపడక। నున్నచోటనుతనకుండంగనైవక బాలునిలీలనిర్భయుడునగుచు తిరుగుభక్తిని వెనువెంట దిరుగుచుండు తడవులకుగన్న శ్రీరామతల్లిబోటి। ముగుద నుతుబాయజాలని ముద్దులట్లు। పరమకారుణ్యనిధియైన హరిన్న పాల॥ క॥ వినవయ్య రాజచంద్రా। మనుజేశ క్షీరంబు లెన్నటుం చిదియాగా। పునపురుషార్థముగ నుగొను। ఘనులకునల్లారు ముద్దుగావిహరించుక॥ ముక్తియును॥ క॥ శ్రీరామక్షులకుపని। దారుణి నైకగైకమ...

నవారికిఁ। జేరే దేవయ చేతను। నారయ యుండొక కథ గలదది వినుపిం
చుఁ॥ క॥ నారదముని శిష్యుండా। తా రాముడు విప్రముఖ్యుడాతండో
క నా। డా రాముకృష్ణమూర్తుల। జేరె న్నేర్పొప్పవారు జేరిరి వానిఁ॥
క॥ ఈ రీతి బలుక్రమానికి। నా రాజేంద్రుండు ననియె నయ్యావాడే। తీరు
న జేరను జేరిన; వారే రీతులను జేరవచ్చిరి వానిఁ॥ వ॥ అనిన కృష్ణద్వై
పాయనుండిట్లనియె॥ గీ॥ శరణు శ్రీజానకీనాథ శరణు శరణు। శరణు
శ్రీరుక్మిణీనాథ శరణు శరణు। శరణు శ్రీరామ రఘురామ శరణు శర
ణు। శరణు శ్రీకృష్ణ హరి హరి శరణు శరణు॥ వ॥ అనుచు భూసురుండు
శ్రీమన్నారాయణమూర్తినిం గూర్చి యిట్లనియె సచ్చిదానందనిల
యా నీవు రామావతారంబున బాలుండవై యుండు నాడ విశ్వామిత్రుం
డు తన యాగసంరక్షణంబు కొరకు మీ పట్టణంబు ప్రవేశించిన తనింజూ
చి యా దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబు కొరకు స్వరంబు గాంక్షింపవల
సె దాని దీని వల్లన య్యేడు సుఖంబు లేదెట్లన్న నాత్మవస్తు కామాయస
ర్వం ప్రియం భవతియని వేదవచనంబు పలుకుగావున కామంబులు నిర
ర్థకంబులై యుండునని మిమ్ముంజూచి విశ్వామిత్రుండు ఓ రామా
యీ దేహికిన్ దేహంబు సుఖదుఃఖమూలంబగుట నిశ్చయంబందులకు నె
క్కయితిహాసంబు గలదు తొల్లి శుకుండు తండ్రి చేత ననుజ్ఞాతుండయి
మిథిలానగరంబు ప్రవేశించిన తనిం జూచి జనకుండిట్లనియె నీవు సంశ
యింపవలదు నీకు దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబు గలిగినట్లు యుండగా
నీకు దేహంబు లేదు నిన్ను నీ వెఱుంగుమనిన నతండట్లం చేసె గావున

ఘువీరా నిన్ను నీవెరుంగుదువిన మీరు నేనే బ్రహ్మాదుని మెరింగి తెరటుము
న్నని నెన్నడంగ వేసిపు గురుశిష్యన్యాయంబు నడిపించుటుత్తేకుబడియును
న యూయంత విచిత్రంబదియునుంగాక మారీచ సుబాహు [illegible] యును
శంకరుధనుర్భంగంబును సీతాపాణిగ్రహణంబును పరశురామ పరాక్రమ
భంజనంబును అయోధ్యాప్రవేశంబును కైకేయీ కారణంబున దండ
కారణ్యప్రవేశంబును [illegible] గంబును పంచవటీ సరోవరంబున హను
మద్దర్శనంబును సుగ్రీవ సంభాషణంబును వాలి హననంబును సుగ్రీవ రా
జ్యాభిషేకంబును జానకీ కోరకమ్న [illegible] సముద్ర బంధనంబు
ను విభీషణ [illegible] కాయము [illegible] కుంభకర్ణాదిరమహాపా
శ్వకుంభనికుంభేంద్రజిద్రావణాదుల నేకుల హాలాహలంబును రావణ
కుంభకర్ణ ముఖ్య రాక్షస సంహారంబును విభీషణలంకారాజ్యాధి
త్యంబును జనకపుత్రి గూడి సకలవానరులతో భరద్వాజాశ్రమప్ర
వేశంబును గుహభరతశత్రుఘ్న దర్శనంబును తత్సర్వజన సంతోష మా
త్స్వహంబున గురు మాతృజన ప్రియంబును సకలజనసంతోష మహోత్సా
హంబుతో అయోధ్యాపట్టాభిషిక్తుడై భక్తవాత్సల్యంబుతో సుఖం
బుండి తనిబీవించి దురియుక్త [illegible] అవతారంబున నేక పరాక్రమంబులు
చేసిపదారు వేల నూట యెనమండ్రుస్త్రీలతో దంబాడి క్రీడలం జెలంగు
దేవుండవు నీవు కావె ఇట్టి నీవు ఇనేకనమస్కారములు సేసెద చేకొ
న వే శ్రీరఘువీరా సచ్చిదానంద నిత్య పరిపూర్ణ ప్రభావ స్వరూప॥గీ॥
అను ముని ప్రముఖ్యుడా రామకృష్ణుల | పాడియాడుచుండె భక్తితోడ

మరియుశరణాగతుంచుపరిపరివిధముల పాండవాబ్ధిచంద్రప్రశంసితకెనిట్లు

—*శ్రీరామస్తోత్రషట్కము.—*—

మే॥శరణన్నంగరుణించుతునన్న బిరుదుజాలంబులోఁ జాలెసుగా।శరణో
హోయన రావదేమి వినవో సంసారతాపత్రయం। బెరుగన్నియదో
నిండు లేదా చెప్పుమా యీ నిర్దయాబుద్ధి నే। మరిత్రాతమున్న విభీషణా
దులకు రామా యాతశరణాగతమణీ ॥౧॥ పరగే రావదేత్రోవగానవో
సురల్ప్రార్థిఁ బరోసాదుగా। నరు బిఁ సాక్షితో యాంజనేయు
నిపడిఁ నమ్మింపవో జానకీ। శరణాబ్జంబులు నెచ్చెనోయి తరదేశ
తోసంరక్షనే। మరిత్రో మందుకు యింతనేపుదగ రామా యాతశరణా
మణీ॥౨॥ శరణన్నాశల యాపనల్పరిహరించఁ రాముడుండంగనే॥
వెరవేలంచును పిన్న పిద్దలు బుధుల్వేదాంతశాస్త్రంబులు। స్మిరయు
న్నమ్మి విభీషణాదిఘనుల నొప్పించుటల్సాక్షిగా। మరి నిన్నమ్మితి కా
పుమీ దయను రామా యాతశరణాగతమణీ ॥౩॥ కరులఁ శిష్యులతల్లిదండ్రి
సురుబ్రాహ్మ్యాంబుల నెప్పుడున్ । శరణన్నారికి నిన్నె నే సహగనా సా
ధ్యా వికల్పంచన। లెన్నరుపుంగాపున నాత్వదరుఁ మిదిగో నేమానసిద్ధ
మే। మరకొంపన్న శరణ్యనీ శరణు రామా యాతశరణాగతమణీ॥౪॥ ధర
లో దొల్లిటివారు నేను సదా గాక్రైన్యంబు సన్వేదము। లెవ్వరవేలంచునుని
య్యా వేయు భయము లేదేమి పింతాయునా। శరణార్తిఁ దిగ నాథ రాదెవ
గహా సర్వేశ్వరనీపిచ్చరయే మరివిన్నవ్వానువారలెవ్వరిక రామా యాతశర

హౌమణే॥౫॥ శరణాగ్రక్షణమే విభీషణునకు చంద్రార్కమానస్థలదే వరలంకాపురి దారబోస్తివనుచు నాస్త్రీక రామయ్య బో। చిరకాస్యంబులు దేవ్యలనిన్ని దయుతై త్రేన న్నురక్షించుమీ। ఊరుమాటాపిన నింక యానసుమి రామాయా స్త్రరాబోయణే ॥౬॥ అలనాడా స్త్రినిబిల్వనాక భయమాయా కాశవాఛిత్వనిక। బంబు కాపాక్యము సత్యమాజనకము కాభాగ్యంబు నాదెట్టిదో। తెలిసి నేరక విన్నవించితినియేత్రిగిన సుక బ్రోవు॥ని స్తలనీ వేగతి కావవేవయయ్య రామాయా స్త్రరకౌమణే ॥౭॥ శరణాపన్న శరణ్యరాగవవె హెచ్చానాడున స్త్రాదకు। భిన్నరసిం బిన్నవి నీకుకట్టడగదేని వేగతేనునాక । శరణంబన్న విభీషణాదులకు ఘన స్తావంబువారింక వే। దురవాటెవ్వరు నీవయాశయము రామా... స్త్ర॥

—* శ్రీకృష్ణస్తోత్రములు *—

ము॥ శరణంబంతవరాకుదేవ యదునోసంసారతాపత్రయాంబరుస్థైవ న్నెనుయుంక నాకెవరు దిక్కు నాన్న రుసీదిప్పుడే। కురిన సొమ్ములు నుంటన గుసాధ్యంబౌనట్టిన్న నెం। వాయు ఙొ బ్రోదితో నేమదబ్బరవి కృష్ణాయాపహో ద్వారక॥౧॥ కాళిందీనదిచెంత నీవు ముదలీగానంబు నేయంగనా వేళ నాత్రంతము బారాకుందిదగతో వెంటాడ నేము టివోతాళంజాలక నాడు కుయ్యిడగనంత నాగిటుంజొచ్చి యా నాపళ్లీతెప్పనవారి గాచితకు కృష్ణాయాప॥౨॥ మొవడోరకు కుడంచుకుయ్యిడగవచ్చేనంచు నాకాశవా। తిపలె నెన్నకుటునుదివ స్త్రివిదిగానీసు

జనీవేమినే। తువునాకష్టము నాటికూరక నైయుండుఁగా నేత గాదేని
వూనవలెఁ దప్పనైయుంక నేడహాకృష్ణా యాపదోద్ధారకా॥౩॥
ధరలో తొల్లిటివారు బిల్చినవుడేదాసుండవైవారికిఁ । బరగెఁ
జెప్పుము బంటవై తిరిగితప్పా నేడు నాపక్షక స్మరగన్నప్పుడే యేమివ
చ్చెయి వినీకూ సంబు నాకేమియా। చరణత్రప్పనుయుంక నీకునను
కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౪॥ అలుకన్నానిపతివ్రతత్రప్పియభయంబ
త్యంత కునుఁ ధర్త్రకుఁ। వలదాగులుగులుగులుర ఱ్లరతిలో వర్తిం
పనాకీతితో వు। త్రులనేడ్చించిన గానికొందరికిన్ముక్కు త్రాపు నాకీతితో
నీ। చలమేలయ్య ప్రియంబె నీకు మరి కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౫॥
కరి ప్రహ్లాద విభీషణాదుఁ విసతఁ గొంతేయుఁ ద్రౌపదిఁ ।కురి
యున్నార్తులనీవు బ్రోచుటలు ప్రామాణ్యంబులౌ నేనినా। మొరయా
లింతువులేక యుండిననిదేమిం వుంటికి గల్గశా। స్త్రబుషుల్దబ్బరనీవ
బద్ధమిక కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౬॥ అలయింతవ్వడేయిల్లదూరి
...తులఁ వాపఘ్యంబు గానవిప్రా। రలవెన్నల్పినిశౌరభోరతతి ఘాత్మకఁ
స్వామివై నేడునా। చెలులేపిల్వగనైంమి రావలనివస్త్రేనేరికిఁ జుల్కా
నా। చలమేలయ్య కుమాత్మ్య హాస్త్ర నీదు దయ కృష్ణాయాపదోద్ధారకా।
౭॥ ప్రతినల్ జేసిన గాని రాదికన హాపర్యాచకా త్లంచి దేజిత కామా
తురవృత్తి నేనిపరదేశిన్నైని నే నేని నేగతి లేకుండిన వాడ నేనియొవనిం
గైకోనివా ఙ్ఞైనిసంజ్ఞాత బాహ్యకృతి నేని బ్రోవు మరి కృష్ణాయాపదో
ద్ధారకా॥౮॥గీ। అనుచునిట్లు విడ్రొదా రాముకృష్ణుల। జీవజీవకారు

స్త్రీలతోఁగూడ।గూడిచేరవచ్చికోరినయర్థంబు। లిష్టుదుర్ధురుంతయేమి
వలయును ॥ గీ ॥ అనినవారినుచితమయినట్టిపూజల।దనిపివిప్రుడ
విహంధనుర్గలార। యితరమొల్లమింపలింగుండవలెనన్న । సన్నుతించి
యుండ్రిసార్వభౌము॥క॥ ఈరీతి రామకృష్ణులు । వారయగావిప్రవ
రుండుమహాత్మించినయా।చారిత్రమెవరు చదివిన।వారికియిహసుఖము
గలదువసు భాషితా॥సీ॥అనినమునికిరాజు ఆశ్చర్యవాణిట్లు । బలికెన
న్నమునిగూర్చి యాత్రితోడవిప్రుడభయమిమ్మనిశ్రీరాము । చం
ద్రుడు వేడుచున్న సమయమునను॥ ॥గగనవీధినుండిజగమెల్లమ్రోయం
గ। భయపడకుముటంచుబలుకువాక్క।మొకటివినగబడియెసకలలో
ర్ధులు తీర। వానిమహిమ తెలుపవశమె భూప॥క॥ ఈరీతిగన్నవారికి।
శ్రీరాముండుకృష్ణనూతిక స్త్రీసహితముగా। కోరినకోర్కెలిచ్చుచు
జీవనయాత్రేశపరిగచెరవలనైరి॥ క ॥ ఇటువంటిభక్తచేతను । వ
టిలంబగుచిత్తవృత్తిగౌరవమున్నే । పుటుకునజందెము దెంచిన ।
నట్టనలవేముక్తిగలదె నరనుతచరితా ॥ సీ ॥ ఇంటిలోనైనఇంగాలి
తోనైన నగరికవ్వులకైన తెగువజేసి । కావికోకలుగట్టికప్పలుబిగి
యించిబోడితలలతో మెడపోచదీసి।కుండికోలయుబట్టినిండుఖాడిదె
బూనిపూసలు మెడగొన్ని వేసి చేత।జపమాలధరియించిజనులుగన్న
నుచోటహరిహరియను గొంచువాడుకొంచు।వేషధారంగ భిక్షకు
వెంటవెడలి । తిరిగియిరుకరికగలబోకుతినగకు..కి । విషయసం
గత్రయంబులోవీడువాని । కేడసన్యాసమరివానికేడగతులు ॥సీ॥

కామాంధుడై కన్నుగానకంటయినట్టి పణతులముట్టంబు పట్టవాని క్షీణపుణ్యంబున స్త్రీగోసజాధ్చి గర్భము నేత్రోవంటుబట్టవాని । దొలగద్రోయగరాని దుర్జనాగమిసంత వైర్యనంగడియంటుబట్టవాని । దబ్బరతాటోట్లు తిరిగినాయువుచేత వడిపోవు ప్రేతంటుబట్టవాని। దొలిజదువుల ప్రాయశ్చిత్తములను చేసి। దంటబాయక సద్గురు వెంటద్రిప్పి ; యంటుబావగయులనడిమింటిలోన। గంటుకో రాదువానికి యంటుపోదు॥గీ॥ యిన్ని చెప్ప నేలతన్నుదా నెరిగిన। ఘనుని జేరకున్న కర్మమిట్లు। పోవు వ్యర్థము గను బాడిదేలో హేమాము। మైన రేంద్ర చంద్రయనములకును॥చ॥ నదకలనాక్రమంబులధనంబుల జాతులపద్ధతీతులకా। యపవుల దానధర్మముల నాకులనంబులవేషభాషల। స్వజనలదిగంబరత్వములచాటుట సద్గురరాజచంద్రుచే। బదకనవిద్యయూ జపినిహారునుముక్తివస్తటిచేరునె॥వ॥ అదియునుంగాక॥సీ॥ గుడికుండములకొండగుహల కారడవులకూవల నారలని రావారములను। వండగపర్వాల పాడినిపంటను వేర్పు నేరంబుల నోర్పుజనుల। నివ్వంసీళ్లను చప్పుడుపిళ్లను తీరాళ్ల తిరుతాళ్ల తిప్పటలను। వదుగుల పెండ్లిడ్లప న్నెలవానుల వ్రాతల చదువుల పాదములను। విందుల వినుక్రూళ్ళ వితరణగుణముల పొందుపారటులను పోలుములను మోక్షము బ్బవయ్యముక్తి కాంతాదుడే నాను జేరకున్న నరులకధిప॥సీ॥ అనుఘయామతించినట్టిదృశ్యములకు। తల్లివంటిచిత్తదర్శమున। చిత్తతిపలితంబు జీవుడైక నుపట్టె। కానినింతేవట్టిమాన సుం

జా॥గీ॥ రోతఁబూటికూననసురోసానకేపెనగు। శ్రోవగానిముక్తతోప
ఎట్టి। పోవనీదుదీనిపోడిమియీామాయ। రంపెలాడిజూతురామచం
ద్రా॥గీ॥ విషయలోలుపిగుచువిశ్వాసవినుతుడై। గురులనింతవిను
ముకుటిలుఁడగుచు। చింతదుఃఖగినట్టిశిష్యునకాత్మోపదేశమియ్యరా
దు తెలియుమనాథప॥సీ॥ ఆలస్యనాస్తికాహంకారపంచకద్వేషవిద్యా
ఘోరదూషకులకు। పాషండసన్న్యాసపతితకార్యకృతఘ్నకలహప్రి
యువిషయగర్వితులకు। స్తంభనమోహనోచ్చాటనమారణవశ్య
మాహాకవిద్యానాసులకును। నటలోభమోహాతిశయకామ్యకరులకు
గోదకోర్వనియట్టిసామరులకు। వినయభయభక్తివిశ్వాసఘనతనే
క।గురులశుశ్రూషనేయనిక్రూరులకును। స్వస్వరూపోపదేశంబుసా
ర్వభౌము। యెన్నివిధములకైననియ్యంగరాదు॥ వ॥ అనప్రసిద్ధంబగుజం
చనైదుమాతకయిందధికారలక్షణం। బునగురుసేవలక్షణబుద్ధిగజై
ష్యముటన్నకాబట్టి। మునివరాదిష్టయిప్రత్యేకముముముక్షులమార్గము
మాగదన్యము। నిత్యసుఖస్వరూపమునునిలువిందుగవాక్యము
తత్ప్రతి॥ వ॥ ఇట్లనిమెరాజేంద్రానాస్తిక తుష్టుఁడసంపత్తిగల
యుతండధికారికానిలక్షణంబులునిత్యానిత్యవస్తువివేకంబునుయి
హాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబును శమాదిషట్కసంపత్తియు ము
ముక్షుత్వంబులనంబడుతద్వివరంబానిత్యంబు జగంబులనిత్యం
బులని యెఱుంగుటనిత్యానిత్యవస్తువివేకంబను సాధనంబు అందుల
ప్రసక్త్యంచనాదినిత్యాభోగంబులు తుచ్ఛంబుగు స్వర్గాదిలోకసు

ఖంబునట్లయని యిహపరసౌఖ్యంబుల గోరకుండుట యిహాముత్రార్థ
భోగవిరక్తియను రెండవ సాధనంబంతఃకరణనిగ్రహంబు శమంబు బా
హ్యపంచేంద్రియంబుల నిగ్రహంబు దమనంబనంబడు కామాద్యరిష
డ్వర్గంబుల నణంచుట శాంతియనుపించుకొనును శ్రుత్యాచారవిశ్వా
సంబు గలుగుట శ్రద్ధయనిపించుకొనును ఇట్లు శమాదిషట్కసాధ
న సంపత్తియను మూడవ సాధనంబు శీఘ్రంబె మోక్షంబెరుంగఁగో
రుట ముముక్షుత్వంబను నాలవ సాధనంబిట్లు సాధన చతుష్టయి సం
పత్తిగలయతం డధికారి యనిపించుకొనునని మరియు నిట్లనియె ॥సీ॥
ఎవ్వఁడనే జగంబెట్టిది సంసారమెవ్వనికెక్కటుయెందుఁగలిగె | నెం
దుసన్నాఁడనేనా మేరూపువాఁడనో యేచందమేమందమెది తోవ |
యొకనాటికిని నేనయున్నదున్నట్టుగా తన్నువారలలోన కలసిమెల
సి | వలమెత్తగలుగు నాదైవకటాక్షంబు లేకనిను న్నదో యెవ్వఁడుగలఁ
డో | యనుచు దేహాదికర్మములన్ని విడిచి | వేదవేదాంతవేత్తలవిధ
వమెరిగి | నేఁడు గడయు గురుఁడంచు నెంచువాఁడు స్వస్వరూపోప
దేశార్హజనుఁడు భూపవ ॥ అని యిట్లు వేదవ్యాసుండు ధర్మజుని కెఱిం
గించెననిన విని సంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాదిమునులతఁ డాదటివృ
త్తాంతంబేమని చెప్పఁ దొరంగించెననిన ॥క॥ సురసేవ్యధర్మచరితా |
సరసిరుహపత్రనేత్ర సన్నుతగాత్రా | నరకాసురశిక్షాంతక | వ
రమునిహృద్ధ్యానధరిత వసుదేవసుతా ॥ మాలిని ॥ నిరుపమనిరవద్యా
నిత్యసత్యాత్మవేద్యా | సరసనుతవిధాతానంతసంగీతభూతా | సు

రమునిగణరమ్యా సుందరాకారగమ్యా | గురువిబుధధళలాపాంగోపి
కానందరూపా ॥గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావి
లాస శాండిల్య గోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్య పుత్రవినుతగుణధైర్య
మల్లనామాత్య ప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబను మహాప్రబంధం
బునందు వ్యాసుండు సర్వప్రపంచకారణంబు మనంబు గుఱించెని త
ల్పన స్వాగంబు కారణాచార్యానుగ్రహంబునం జేయవలయునని
నర్జునుండు దంజెప్పుటయు ధర్మజుండు గురుమాయా సంసారవిరక్తు
లం దెల్పు మనియడుగుటయు వ్యాసభట్టారకుండు మాయావశా
శమాచారవిరక్తిరక్తుల సద్గురుం జేరవలయునని చెప్పుటయు నన్నది
ద్వితీయాశ్వాసము॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామ స్తవరాజము - తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరమ్యదివ్యశోభన | కారుణ్యకటాక్షలబ్ధగంగాధరదే | వారాతి
విఖండనల | క్ష్మీరమణీప్రియవిహార శ్రీకృష్ణహరీ॥ వ॥ దేవా సూతుండు
శౌనకాదిమహామునులకిట్లనియె వశిష్ఠుండు వ్యాసుండు ధర్మజుంగనుంగొని
యిట్లనియె క॥ రాజేంద్ర విరక్తిమహా | రాజ్యాధికారి కెంతు రాజ్య
హేతుక॥ రాజశివయోగనిష్ఠిక | రాజిగదిరుగంగవలయు రమ్యము
గొడక॥ సీ॥ అవనిశయాయుత్తమాధి కాకా ముముక్షుండు నేతి నేతి
వాక్య లక్షకీర | బుద్ధీంద్రియప్రాణభూజలాగ్ని పవనాకాశశబ్దస్ప
ర్శగంధరూప | రసమాదిసంస్కృతి భ్రమలవిశ్వం బెల్లజడముదృశ్యం

బునశ్వరమునగుట| యిదియేమియనుగాను యెట్లుకోసినన్నిఁటిగలసిన
యెరుక నేగాను కాను| మరియు నైవ్వండనని యిలమరిగిమరిగి| కా
లెడింట్లోనివాఁడెట్లుబైలుదేరు| నట్టియూ...యుతెంపునునినుమఁడిం
ప|తన్నుదాగన్న గురుజేరపలచునవుడు||సీ|| జడివాన బట్టిన చాడ్పు
న వాదించువట్టిచపుఫలపోరుగట్టిపెట్టి| యుదరపోషణకొరకాడిగట్టి
నట్టియాధయరూపములనెల్లవదటుగలిపి| నానావిధన్యాయినటన
లుతనచే పెగానియొంపొరులదిగానిదెరిగి|యేలోక సుఖములు బైలు
పచారములోనులోగార...లో లెరింగి | దేహవస్త్రాశ్రమాచారజే
శ కాల|రూపరేఖాభిమానముగ్రోసివిడిచి| సిన్న పదతనంబులుపిం
డిగలపి|యూర్యవ్రాష సేయమోహొగ్గఁడధిప||గీ|| పెద్దలనఁగగొప్ప
పెనుకొండలంటనీ | వారుగారునట్టివారుగారు తిన్నదానైగన్నధ
న్యులెవ్వా...న|వారె పెద్దలనగవ...మతిశ|| మత్రియుచ||స|| ఏజాతివా
డైన నేనీతివాడైన నేదాడవాడైన నెవ్వడైన|రాజయోగసమాధిరా
జ్యభిషిక్తుఁడై వెలిచూపుచుంల లోపు వీడుచూపు | లోచూడచూ
డంగ లో కాన్పడయకయునైపందు వెన్నెలబయల్నిండి వెలుగు|లోలీన
మైయంతలోతనువునమర్చియుదురశ న్నారి గెడిమెనుకమరచి|హాయి
కని సొగ్గి చిత్సుఖో పాయుండగుచు |యెవనిదో రాజ్యమైయున్న యె
రుకమంతు|డాత్మవిజ్ఞాన సద్గురుండార్యపూజ్యఁ|డాదిదేవుండు నా
తండె మనఘచరిత||సీ|| గురుకులవాసంబు గోరిసమ్మతిలొసనంబు
న్నసుండి కాయ. ఋనిక్కు|యరగంటిమయను గెరవ్రాసిమలిన పాస్రా

రమునగురుబూజనమొనర్చి । దృష్టిజపాజపదృఢధ్యానమున నిల్పికుండ
లిశక్తి మేల్కొల్పియందు । పవనచిత్తంబులు ప్రవహింపగా జగజ్జాలం
బు వెలిగింపబయలుపడిన । పరమమైనట్టియపరోక్షపదవినొందు । వాఁ
డెఖేచరిముద్రఁ గేలూడినట్టి । రాజయోగమనస్కాన సీజితార్థ । తుర్య
ధుర్యుండు కారణాచార్యవరుఁడు ॥ క॥ యోగింద్రమహిమ యిట్లని । వా
గీంద్రుని కైననల్ల వాసవునకైనా । భోగీంద్రపతికైనా । యోగడిదియ
నంగవశమెయీశునకైనన్ ॥ సీ॥ ప్రణవనాదస్వరూపముదీర్ఘఘం
టికారవమున బ్రహ్మరంధ్రమున మ్రోయ । బ్రహ్మరంధ్రధ్యానపరవ
శంబునముక్తికాంతనెమర్కొనికళలదేల్చ । కళలంటియుపరతిసెగగ
బిందువు జారసమరసానందాబ్ధిచంద్రుడగును । చంద్రకాంతపుకోటి
శశికిరణంబులు జారకస్థిరమందు చలువనొంది । సర్వశాంతిసహించిని
శ్చింకుఁడగుచు । ధాత్రినవధూతవేషావతారుడైన । సద్గురుస్వామి సే
వించుసజ్జనుండు । పరమభాగవతారాధ్యపాలుడధిప॥ గీ॥ కంటిదృష్టి
చేతగనువిశ్వమెల్లను । దర్పణంబుగల్గదన్నుగనను । ఆత్మతత్వమార్గ
మారీతిగనవలె । నార్యదర్పణంబునందు భూప॥ చ॥ గురుకరుణాకటా
క్షమునకున్విదితుండగు భాగ్యశాలిశ్రీ । చరణసరోజరేణువులు సంక
రవిష్ణువిధాతలాదిగా । శిరమున నావహించి నుతిసేయుచు బ్రోచుచు
కాంచివెంబడిక । దిరుగగవాని కెందులను దెల్పనసాధ్యములున్న వే
న్నృపా॥ గీ॥ ఇట్టిగురుని జేరకెన్నిపోకలుబోవ । చిత్తశుద్ధిలేనిచింతపో
దు । మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రాల । దొలగిపోదునాత్మ
దెలియనీదు ॥ సీ॥ కనునంటమేల్కొకగడ్డముత్రెంచినబూచిబూచని
మాయబోనైపోరచి । గురుసేవసేయకగొట్టుడైతిరిగిన చీరలేదనిమా
యసిగ్గుపడునె । తన్నుదాదెలియకతలక్రిందుగాబడ్డవిద్యవాదనిమా

యచోద్యపడునె। యానందమొందక నాలుబిడ్డలవీడ జోసకారని
మాయరోసిపోనె। యంతటాగాక దేహంబునాగ్రహింప। శూన్యగా
ఢః యీమాయదైన్యపడునె। తెలిసినొందక మూరూర నలమటింప।
దేశగీడః మాయ దాదిరుగబడునె॥ క॥ ఎన్నివిధంబులనైనను।నున్నది
యున్నట్లైకన్న మోగులసేవకా। తన్నేతానెరుగకపో। దన్నామా
యాప్రపంచమరితయుదానై॥ క॥ ఈరీతితన్నుదాగను। కారణగు
రుమూర్తి జేరఘునపినయవిధే। యామూధినిశ్రూషలు। నారయనలు
పంగివలయునపియెట్లన్నన్॥ గీ॥ పరమగురుజేరద్వాదశాబ్దములు తె
న్నా। నత్త యునసంగమును స్నానమనగ మరియు। పరగనద్భనము
నునసబడినయట్టి। నాల్గువిధములశుశ్రూషనడుపవలయు॥ సీ॥ నాల్గు
శుశ్రూషలునవేకలువేర్వరపభజంత వినపయ్యపిమలచరిత। యాచార్య
భిమతపదార్థానుకూలముసేయునదియాత్మశుశ్రూషలనడుపవలయు
ఆపాదమస్తకాభ్యంజనాతిథ్యములనసంగిశుశ్రూషలనగినొప్పు। క్షే
త్రగృహారామసీమలనరయుటల్ స్థానమనెశుశ్రూషలాడలాయె। తా
పదైవంబుతల్లియుతండ్రికర్త। యుడుగడయుడుగురుడంచునెంచిభ
క్తి। చేయుసద్భావశుశ్రూషసిద్ధమిట్టి। లెరిగినడుపంగవలయునుగురు
నంబె॥ క॥ ఇటువలెసేవలుసేసే। భటునకుబోధింపవలయుపరమ
గురుండా। కుటిలప్రపంచభావన। నటలన్నియుదెలియశాస్త్రసమ్మతి
ననఘా॥ సీ॥ ఎరిగియెరుంగనియిబ్బంది తెల్వికైయెమఱెరుంగకయున్న
యెరుకబైటు। నిలుచున్నచాయనుపోలికారోపింపబడుకల్పితుండ
హంభావమునను। జీవ్నక్తితోసదాశివుడనబడు కల్పితాజ్ఞానభావ
మాయాస్వరూపు। మఱియునాప్రకృతియావరణవిక్షేపమాత్రకర్తృ
వ్యామోహజాడజాడ। తనకిందభావమునిపించు కొనునుమొదట।

యావరణశక్తిదేహంబుప్రకృతి। భావమునపరాశక్తితో పరమహేతు
డనగ బెంపెక్కు కల్పితుండవనాథ॥ క॥ పరమేశునియవయవమై। భారి

—※ మాయావిచారఘట్టము. ※—

ఘోరవిక్షేపశక్తిమూఁడహములకునుఁగ। మరియాకారంబై దా। బెరఁగే
మహత్తత్త్వమనగ సృథ్వీరమణా॥ గీ॥ అందహంకారములమూటియందు
నథమ। మైనభూతయహంకృతియందువిశ్వ। కారణాఖ్యతమోగుణక
ల్పినాది। శక్తితో జ్ఞానవిక్పృతిఘూర్ణటియనంగ॥ గీ॥ మరిజగత్సూత్రమ్మ దేహి
గ్యైమధ్యమోహ। మనెడితైజసాహామునవర్తనవిక్పృతిర। జోగుణంబు
నిచ్ఛాశక్తితో గుణింప। నతడె హైరణ్యగర్భుఁడు నటంద్రు బుధులు॥
గీ॥ మోహవిక్పృతినుత్తమోహకారైరికా। యహమువిశ్వదేహియరయ
సాత్త్వికంబుజ్ఞానశక్తిగలసవిరాట్పురు। షుండెవిష్ణువనగ సుస్థిరాత్మ॥
సీ॥ కల్పితపురుషుండుకడురద్రతత్త్వంబువలన బీజభూతములకు బీజ।
మారజోగుణమునహైరణ్యగర్భుండుకర్మేంద్రియములకు కణగి సాత్త్వి
కుండావిరాట్పురుషుండు నౌవిష్ణువు జ్ఞానేంద్రియములబీజంబు రాజ।
సగుణసత్త్వైక్యతసరగనంతఃకరణములకు బీజంబుసమతినతడె। యవ్య
క్తదేహేంద్రియములమష్టియందునుండి। జీవరూపంబులై ప్రవేశించితాను
మరిక్రియాశక్తియుక్తుఁడె మరచితన్ను। బుద్ధికల్పనభ్రాంతిచేపురుషుఁ
డయ్యె॥ క॥ నానాదేహోపాధుల। నానాత్వభ్రాంతిఁబొంది నాదీదను
చుక। నానాభిమానములచే। నానారూపంబులాయెనారాయణుడే॥
మ॥ కలలో జీవుడుబుద్ధికల్పనలచీకాకౌచుఁగన్పించుపో। కలచిభ్రాం
తుఁడుదానైనిమ్మఁగాలనిరాకారుఁడునైయుండియుఁగ। కలిమిఁగాలేమిని
గొంచుచుఁ వివిధసంకల్పకృతిఁ బంధము। క్రులనానావిధజంతుజాల
ములునైతోచుఁ జగత్కార్యమై॥ మ॥ కనకంబొక్కటనేకభూషణ

ములై గాన్పించుమార్గంబునన్ । ధ్వనిదానాక్కుటివాద్యభేదములభే
దంబైనచందంబునన్ । మననాకారవిచిత్రదర్శనత బ్రహ్మాభాసతేజం
బుతా । గనుపట్టెం సకలంబునాచుఃజ మోక్షశ్రీవిహారాత్మవా॥
క॥ మఱి బ్రహ్మమువ్యతిరిక్తము । పరికింపగ లేదునీదుభావములోనన్ ।
బెపుకెంచఁబోకుసర్వము । పరమాత్ముండనుచుఁజూడుపాండవము
ఖ్యా॥ క॥ కౌంతేయాగ్రజధీవి । శ్రాంతికిసర్వంబుఁజూడబ్రహ్మమయం
బై । సంతోషమిచ్చుమూఢునికి । కెంతయుసుఖమిదుదుఃఖమిచ్చునభం
గిన్॥ క॥ స్త్రీలంచుపురుషులంచుం । జాలాభేదంబులెంచుజనునెవడైనా
జాలుండువాడెయాచం । డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనుసరిభూపా॥
క॥ బాలవయోవృద్ధిస్త్రీ । జాలంబులనెవ్వఁడైనసద్గురుకృపచే । వాలా
యముతమ్మెరుగక । నాలోకింపంగదలచునతడుత్తముడౌ॥ క॥ తెనుమా
త్రమెరుగుకొరకై । తనపాత్రాపాత్రమెవడుదలపోయనాకో । తనప
ట్లనెవఁడుపాత్రుడో । తనుఁదారక్షించుకన్నధర్మముగలదే॥ క॥ నింపు
కపరమాత్ముండిటు । లుండంగాయెరుగలేక యోగులమనుచున్ । యం
డలవానలమంచుల । నుండగమోక్షంబెటనకునుర్వీరమణా॥ సీ॥ మౌను
లై కొందరు మాటలాడనివారు కొందరుమంత్రము ల్గొణుగువారు।
కొందరుతీర్థయాత్రాంచోభులగువారుకొందరాకలముచేగుందువారు
కొందరేప్రొద్దుబోకులకేడ్చువారునుచలికివానకుకొండరళుకువారు।
తపసులైకొందరుతలక్రిందులగువారు ముక్కులుకొందరుమూయువా
రు। నిన్నితెరగులకొందరునెన్నిపాట్లు । బడ్డసంసారమేగాని బ్రహ్మబో
ధ । మార్గమదిగాదుసర్వంబుమరచితన్ను । సద్గురుత్వంబుగాగన్నజా
ణయోగి॥ క॥ నానావిధదృశ్యంబులు । నానాయ్యునిసేతివాక్యనటనలచే
తన్ । నానిదొలంగగత్రోచిన । తానుండానానులెనితానేనిలుచున్॥

గీ॥ వాసనాక్షయమానసవశము లేక। తత్త్వబోధంబు తెలియంగ దలఁపు
లేదు। అందువాసనాత్రయములనడఁచి ప్రచ్చి। పొందవలెచి తజ్జయము
నబోధరూప॥ వ॥ అందువాసనాత్రయమనో నాశక్షణంబెట్లం జేసి॥
క॥ లౌకికమెరిగినడవని। పోకలుగా గాదటంచు బుధసభలందుఁ।
లోకానుసారిగా జను। నాకుమతియె లోకవాసనాఖ్యుడు దెలియన్॥
గీ॥ చదివిచదివి వాటిపదముల యర్థంబు। వెదకి వెదకి కడు వివశుడగుచు
శబ్దిశబ్దిసృష్ఠపైతనొందుచేఁజూడ। శాస్త్రవాసనం ద్రుమ సర్వవిదులు॥
గీ॥ కాయపోషణంబుగం గానదీస్నాన। మాదిగా గగల్గు ఖింశౌచ।
మునులు దేహవాసనలుమూఢుడగువాడు। తగిలినడుచుచుండ ధర్మ
చరిత॥ చ॥ కావున వాసనాత్రయముకష్టముకర్మమునింక లోపల।
నూల్పుడు చెందులోలదము చెప్పగరోతలుయెంతమాత్రమే। వాకరి
యెంచగా నరకపాసచమీపటపీనజన్మమి। ట్టివిపరీతముల్వినుచనెవ్వ
డెరుంగునతండె ధీరుడో॥ ఉ॥ లోకముతోడిదేలసభలోచదవుల్లను
వంగగోరునా। పోకలుపోవనేలమలమూత్రపుకొంపను దానునాత్మ
గా। జేకొనిసల్పు తీర్థములు శీలము లేలనటంచు వాసనల్। గయికొనకుం
డువారలధికారులు మోక్షమునొందుగా నృపా॥ క॥ మనసే సర్వజగం
బులు। మనసవ్యతిరిక్తమైనమాయలుగలదే। మనసే సజ్జన సంగతిగినగా
మానసజయంబుగల్గు నృపాలా॥ ఆంత॥ సీ॥ తన్నునెరుగగోరుతలపు ను
బుట్టును। దృశ్యమాగణమెల్ల తెలియబడును। నప్పుడాత్మ తత్త్వమతిశ
యంబుగగల్గు। పాన్థవాభిచంద్రపార్థివేంద్ర॥ సీ॥ రాజేంద్రవిను
మనఃప్రాణంబులాత్మగా దిన్నిటిసెరిగెడియెరుకయాత్మ। తాపత్ర
యంబులు తలఁపులునాత్మగావిన్నిటనెరిగెడియెరుకయాత్మ। పుత్రమిత్ర
కళత్రభూమ్యాదులాత్మగాదిన్నిటనెరిగెడియెరుకయాత్మ। యష్టాంగ

యోగాదినిష్ఠలు నాత్మ గాదన్నిటి నెరిగెడి యెరుక యాత్మ। యట్టియాత్మ నీవు యఖిలంబులును నీవు। నీవు నేనటన్న భావమీవ। గాన వేరు లేదు కైవల్య పదమార్గ। మేనటంచు దలచు నెరుక వీవు॥ క॥ వినుమిత్థమున జెప్పిన। మునివరునకు ధర్మజుండు మోదముతోడన్। వినయభయభక్తి పరుడై। వినుపింపుండింక నేమి విన గావలెనో॥ గీ॥ అనుచు ధర్మజుండు నా పరాశరసూను। తోడ బలుకు నవ్వుడు తొలుత దేహ। తత్వమార్గమెల్ల తగి జెప్పు కొరకునై। వినుమటంచు బల్కె వేడ్కతోడ॥ క॥ జీవేశ్వర

—※ జీవేశ్వరతను చతుష్టయఘట్టము. ※—

తనువులు నా। ల్గావిధ మెరుగంగ నీకు నఖిలము దెలియన్। భావింప బ్రహ్మబోధము। నీవై యుండంగ వచ్చు నిర్మలచరితా॥ వ॥ మరియు జీవేశ్వరతను చతుష్టయలక్షణం బెట్లంటేని॥ సీ॥ త్వద్దృష్టి కర్ణ జిహ్వా ఘ్రాణములునైన శబ్దాదులైదు వచనములైదు। పాదపాయూపస్థ పాణివాక్కులునైదు జాగ్రాది బంధుల జాడలైదు। క్ష్మా జలాగ్ని పవనాకాశ మహాభూత పంచీకృతకదంబ పంచవింశ। తిప్రకారస్థూల దేహమిందుకవస్థ జాగ్రత్తు నేత్రముల్ స్థానమరయ। యుక్తభోగంబు మరి క్రియాశక్తి రాజ। సగుణములు విశ్వుడభిమానితగన కార। మరయ మాత్రుక యాత్మ జీవాత్మయతడె। వ్యావహారిక జీవుండు భూవరేణ్య॥ క॥ స్థూలంబీపది సంజ్ఞల। జాలము తద్వాసనావశత సూక్ష్మాంగం। బీలో నెనిమిది పురములఁ జేలలి తంబగు ప్రియోక్తి జెప్పెద వినుమీ॥ గీ॥ జ్ఞానకర్మేంద్రియంబులు మానసాది। కరణములు నాల్గు తమమును కర్మ కామ। ములును భూతంబులును ప్రాణములును గూడి। యష్టపురములలింపు గాంగమగు స్వపాల॥ సీ॥ కలలవస్థలు నున్కి కంఠమిచ్ఛాశక్తి తైజసుండభిమాని తనర సాక్షి। కంబు కామము మాత్రుక యును స్వేచ్ఛాభోగముం దుల వ్యాప

కేవలయినయాత్మ। యంతరాత్మవునతండల ప్రాతిభాసికయాత్మ డీప
దిసంజ్ఞలంనలింగ। కాయమీస్థూలసూక్ష్మద్వయాంగంబులకారణం
బగుటచేకారణాంగ। మగునువిదురంగ సర్వేంద్రియంబులడగి। యో
త్పుకలిగినభండంబుసేర్పడంగ। నన్నవచనంబునగుటనీరగ్నిగలదె।
యిందులకుపాత్రయైధాత్రియొనగునయ్య॥ గీ॥ పంచవింశతితత్వంబు
లెంచనిట్టు। లగునవటబీజగతికారణాంగమింద। వస్థను పియు
హృదయంబువాసమగును। ప్రాజ్ఞుడభిమానియింనుకు ద్రవ్యశక్తి॥
క॥ కననానందముభోగము। ఘనతామసగుణముమాతృకమకారం
బౌ। వినువ్యాపకాత్మపరమా।త్మనతడేపారమార్థికాత్ముండధిపా॥
క॥ కారణమీపదిసంజ్ఞల।మీరునవస్థాత్రయములమిచినసాక్షి। కార
ణతనవునకుమహా।కారణమనుదేహమింకిగలిమునరే. ద్రా॥ వ॥ ఇట్లవ
స్థాత్రయంబునకుసాక్షియై కారణంబునకుమహాకారణంబుశరీర మెట్లు
న్నపంచభూతోత్పత్తిహేతువులగు సద్యోజాత వామదేవాఘోరత
త్పురుషేశానులనుపంచబ్రహ్మశరీరంబులకుపంచభూతంబులునివృత్తి
ప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతీతిపంచకళలు పంచవిషయంబులు పరా
శక్త్యాదిశక్తిజ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తీచ్ఛాశక్తులుప్రేరకస్వరూపంబులైన
పంచప్రాణంబులుపంచాక్షరియైపంచేంద్రియంబులుబ్రహ్మవిష్ణురుద్రే
శ్వరసదాశివులను నీపంచకర్తలంతఃకరణంబులిట్టిరువదియైనతత్వం
బులంగూడిమహాకారణశరీరంబగునిందుకవస్థతుర్యంబభిమానిప్రత్య
గాత్మజ్ఞానశక్తిశుద్ధసత్వగుణంబుమూర్ధ్నిస్థానంబునాదంగభోగంబు
ఓంకారంబుమాతృకవీనియందువ్యాపకంబగునాత్మ నిర్మలాత్మయతం
డెకూటస్థచైతన్యం డింమనోంకారంబుండుటనదియె మూలప్రకృతి
యీపదిసంజ్ఞలుగలది మహాకారణంబనుదేహంబీనలువది సంఖ్యా

సంజ్ఞమీవిజ్ఞప్తికళామాత్రంబుగా విశేషించినదియొతుర్యాశ్రితంబిట్లు
జీవతను చతుష్టయంబిక నీశ్వరతను చతుష్టయలక్షణంబెట్లన్న పృథివ్యా
పస్తేజో వాయ్వాకాశ చంద్రసూర్యాత్మలను నష్టమూర్తులీశ్వరునియొ
క్క విరాడ్రూపంబగు స్థూలంబిందులకుత్పత్తియవస్థయభిమాని బ్రహ్మ
క్రియాశక్తి రాజసాహంకారంబు సూర్యస్థానంబు సర్వకర్తృత్వభో
గంబకారంబు మాతృకవీనితోడగూడి వ్యాపకంబగు నాత్మభూతాత్మ
యీతొమ్మిది సంజ్ఞలంగల విరాట్పురుషుడింక సకలభూతంబులకాశ్ర
యంబగు హిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లన్న దశదిక్కులను శ్రోత్రంబులు వాయు
వు త్వగింద్రియంబు సూర్యుండు నేత్రంబులు వరుణుండు జిహ్వేంద్రియం
బు అశ్వినీదేవతలు ఘ్రాణేంద్రియంబు వహ్ని వాక్కు ఇంద్రుండు కరం
బులు ఉపేంద్రుండు పాదకంబులు బ్రహ్మ గుహ్యంబు మృత్యువు గుదంబు జ్ఞా
త్మ వంతఃకరణంబు మనంబు చంద్రుండు బుద్ధి బ్రహ్మ క్షేత్రజ్ఞుండు చిత్తం
బహంకారంబు రుద్రుండు నీచతుర్దశ దేవతలతోడగూడినది హిరణ్య
గర్భశరీరంబిందులకవస్థ స్థితివిష్ణుడభిమాని యిచ్ఛాశక్తి సాత్వికాహం
కారంబు చంద్రస్థానంబు సర్వపాలకత్వభోగంబు కారణంబు మాతృక
వీనితో వ్యాపకమైన యాత్మ సూత్రాత్మ యీతొమ్మిది సంజ్ఞలంగల
ది హిరణ్యగర్భశరీరంబగు నీ విరాడ్ఢిరణ్యగర్భాదులకు గారణమైనది
యై యుండ స్వరూపంబయిన యవ్యాకృతశరీరంబు దీనికి ప్రళయావస్థ
రుద్రుండభిమాని ద్రవ్యశక్తి తామసాహంకారంబును నగ్నిస్థానం సర్వ
సంహారభోగంబును మాతృకమకారంబును వీనితోడంగూడి వ్యాప
కంబగు నాత్మ శుద్ధాత్మ మరియు నవ్యాకృతంబన మదహంకారంబనుట
నదియే త్రిగుణగర్భంబును బింబోపాధి చేవిద్యాళాసంబై పంచభూతం
బులకుం గారణంబగు మరి విరాడ్ఢిరణ్యగర్భయవ్యాకృతులను యీశ్వర

మాయోపాధిశరీరంబులకు సాక్షిరూపంబగునదియు మూలప్రకృతి
యవిస్వరాట్టనంబడునదియయనాహతనామంబునునదియై పంచబ్ర
హ్మంబునునటయుపంచభూతంబును యట్టిమూలప్రకృతిశరీరంబునకవ
స్థసర్వసాక్షియీశ్వరుండభిమాని శుద్ధసాత్వికాహంకారంబు జ్ఞాన
శక్తిబ్రహ్మాండాతీతస్థానంబు సర్వకర్తృత్వ సర్వపాలకత్వ సర్వసం
హారకత్వసర్వనియంతృత్వసర్వభోక్తృత్వాశ్వైశ్వర్యాదిషడ్గుణైశ్వ
ర్యంబయి భోగభోంకారంబుమాతృక యంములవ్యాపకంబగునాత్మ
మహాత్మ్యయీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగలది మూలప్రకృతిశరీరంబగు నీపిం
డాండబ్రహ్మాండంబులగు యష్టశరీరంబులు వాచ్యార్థంబనుపించుకొ
నునీశ్వరరూపంబిదిదృశ్యంబు వీటికి సాక్షిస్వరూపంబగు చిత్తు యీ
యెనిమిదింటిగూడ నజ్ఞానోపాధిచేత శబ్దబ్రహ్మంబనిపించుకొనుచువీ
టికినతీతంబగునదియు యీశ్వరుని తుర్యాతీతంబట్టి జలశర్కరన్యా
యంబున నిత్యముక్తశుద్ధబుద్ధస్వభావసత్యప్రజ్ఞానఘన సచ్చిదానం
దనిత్యపరిపూర్ణంబగునదియె నిష్కళబ్రహ్మంబదియెనీవనియసీపదం
బుచెప్పెను నది తత్వమస్యాది మహావాక్యలక్షణంబు తత్పదత్వంపద
లక్ష్యార్థంబు నసిపదం బఖండంబుగా బోధించునట్లగుటంజెసి తత్పద
వాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్యష్టశరీరంబులు దృశ్యంబనియెఱింగిపర
బ్రహ్మస్వరూపంబై సుఖంబుండుమని మరియు నట్లనియె॥ గీ॥ అఖిలవ్య
వహారుడతడె జీవాత్ముడంత। రాత్మసంసారమున నంటియుంటకుండ।
యలరుజీవాత్మ పరమాత్మయంతరాత్మ। వ్యావహారికసాక్షియానతడె
ఘాప॥ క॥ నదియందున్నొడనడచిన। నదిపొంతలనున్న తరులుగనడు
చుచు మబ్బుక। గదలినచంద్రుడుగదలును। గదలినజలమందున[illegible]సు
గదలిరీతిగ॥ క॥ దేహంబుచావుపుట్టువు। దేహికిగనునట్లునత్మది

వ్యంబైనట్టి। దేహాద్యవస్థ గలిగెను। దేహియనను గాపురంబు దెలియ
కనఘపా॥ క॥ శ్రీరాముని మనుజత్వము। దూరంబున దొలగ ద్రోచి దార
యగనీవే। నారాయణుడవు కయివడి। నరయకూటస్థమాత్మ యంద
యిక్యమగుట॥ క॥ వదదాటి పరుగు రేగుచు। తుది నను లెక్కింప మరచి
తొమ్మంద్రింకట। పది కురు లేరది నీవే। పదియా వాడట్లు జీవపర మైక్యం
బుల్॥ మ॥ జననాథా విపరీత సంశయములజ్ఞానంబు విఘ్నత్రయం। బన
గాకుక్తికి వాటి కిందొలగి బ్రహ్మానందవారాశిలో। వసనుల్ దీరగనో
లలాడుని దిచెయదుర్మంబు సత్యంబుగా। విరుమీసీకెక జీవసంసృతులు సో
కట్ట రాఘ యూహింపుమా॥ క॥ వినవోయి ధర్మనందన। తను దాగను
గానటకం బెధమట్టము లేదై। ననువై రాగ్యంబు పరతి। యనువ లెలేకు
న్నాత్మ యోగము గలదే॥ క॥ యిన్నేల జెప్పవలయును। తన్నే తానె
రుగుకొనకుతనకన్యంబై। గన్న దియంతా దబ్బర। నిన్నే నీవెరుగనీవెని
క్కంబ ఘపా॥ క॥ ఈరీతి నెరుగరాజా। పారెడి పిండాండమాది బ్ర
హ్మాండంబుల్ నెరుగ జేసినవాడే। వైరాగ్యోపరతులందు వాడున్నృపా
లా॥ క॥ పలుమాటల పనియేమిక। గలనంటది మాయదీని కలలోనైనా।
గలవని జూడగ బోకుము। కలిమియు లేమియును లేని గాన్పనభూపా॥
క॥ సకలప్రపంచంబును వా। చికమని దెలిసిన నటువంటి చిన్మాత్రోజ్ఞ।
చికళా మాత్రంబేనను। చుకలంకము లేని యోగిసుఖభోగ్యుడగుట॥
సీ॥ సంసారియగువాని జన్మంబు ఛీవ్యర్థ సంసారియగువాని జాడరోత।
సంసారియగువాని సంగంబు కొరగామి సంసారియగువాని సాటిలో
టి। సంసారియగువాని సంపదలాపద సంసారియగువాని జను వుజాలి।
సంసారియగువాని సౌఖ్యంబు దుఃఖంబు సంసారియగువాని జాతినడ
తె। పాపసంసారియగువాని బ్రతుకులకు॥ దైన్యసంసారియగువాని

తప్పులుతెప్పలు। కర్మసంసారియగువానికాంతులవధి। రోషసంసారి
యగువానిబుజువుపెతలు॥ సీ॥ సంసృతికడుదుఃఖసంతాపహేతువు
సంసృతియతిక్రూరసాహసంబు। సంసృతివద్దోషసంగమలాభంబు
సంసృతిదుష్కర్మసంగరంబు। సంసృతియాశాపిశాచవికారంబుసం
సృతిదారిద్ర్యసంకటంబు। సంసృతిదేహాత్మజర్ఝరీభూతంబుసంసృతిపా
షండసమ్మతంబు। సంసృతియనాత్మమూలంబుచంచలంబు। సంసృతియ
నారకంబునుజాలిజాలి। సంసృతియధర్మఘూతియుజన్మహాని। సంసృతి
యసర్వాపేధలుజనులకెల్ల॥ సీ॥ తనపెతుటకుజాలదాతనబరిశారసెరి
గియున్గ్రేంచెరుగడకట। పుట్టినప్పుడెదిపొందినసెళపేదియున్నతాపె
క్కుడవెడలుటేది। యింతయుజూడంగహేయకరంబును ముట్టంటు
రోతలమూలమిట్టు। లుచ్చరింపగరానిముచ్చుబ్రతుకులకయునిక్కమె
తానుమానిసినటంచు। నయ్యయోనింటనుండగానర్హునగునె। శుక్లశో
ణితమిశ్రమాస్థూలదేహ। కారణంబైనలింగాంగఘూతియగుచు। చి
త్తజయమునతన్నుతాజెరవలదె॥ క॥ వేయేలనొక్కమాటను। మా
యాసంసారమెల్లమడిగుంచుటకై। యాయము జెప్పెదమనసే। కా
యేంద్రియవిషయకార్యకారణముసఘా॥ క॥ మనసేమాయాజగము
లు। మనసేసంసారదోషమార్గముసర్వం। బునుమనసేకానిమరే। మిని
లేదనుచునెరింగిమెలగున్నపాలా॥ సీ॥ మనసయాసంసారమాయావి
కారముల్మనసయాలౌకికమహిమలన్ని। మనసయాపాపంబుమనస
యాపుణ్యంబుమనసయాలోకాదిమత్సరములు। మనసయాజీవులు
మనసయాజనములుమనసయాసుఖదుఃఖమలినములును। మనసయా
స్త్రీలునుమనసయాపురుషులుమనసయాయఖిలాశ్రమంబులెల్ల। మన
సుగాకున్నదొకకైనమాయలేదు। మాయగాకున్నదొకకైనమనసు

తేము।యఖిలజగమును నోమాయలగుట దెలసి।గ్రామక నేర్చినవారలు।
హ్మవిదులు॥క॥వృథలుసుమీసంసారము।వృథలుసుమీపుణ్యపాపవిత
జగంబుల్।కథలుసుమీపురుషార్థము। బుధులుసుమీవీటిసెరుగుప్రణ
లుధరణిక్॥క।అపరిమితానందంబుల।నుపశాంతిని బొందకున్న యె
గులువిబుధుల్।విపరీతసంశయంబుల; చపలంబగుధర్మతనయసజన
నయా॥క॥రానీకుచిత్తవృత్తులు। పోనీకుసమాధియందుబుద్ధిదలిర్పం
గానీకుయోగవిఘ్నము। రానీకువిచారమేమితెలివందినృపా॥ ఉ॥ శ్రీ
రుపాదపద్మములుచిత్తమునందలపోసివిశ్వము। స్వేగమెకాల్చివేసి
లివేపరమాత్మపదంబటంచుపై। మైగురిమేరలేనిసుఖమందుసమాధి
పోలలాడునా। యోగియజీవముక్తుడుసఖోన్నతుడెంచనుధర్మనం
దనా॥చ॥గురుకృపగల్గిబోధమెనగూడిపరాపరవస్తువైనయా।రే
రుకబంధల్లలంచిమదినేకముసేయుచుసంశయంబులన్। దొరగినజీ
ముక్తులకునర్జనసంస్కృతిదోషమున్నదుడ్।బొరయదుచిత్తవిభ్రమవ
ప్రట్టునసమ్మిక్కృపాలచంద్రమా॥వ॥చదువులుపెక్కుగాజదివిశాస్త్ర
వివేకముసేర్చిధర్మము। లోగ్దలగుద్యోగవిద్యలనుబోధలనెన్నిటివి
వీగినన్।వృధవగురాజయోగమునిమేషణమాత్రము బొందకుండినన్
స్వదలదుచిత్తసంశయముపాసనయుక్ జడదయ్యధర్మజా॥గీ॥సాంఖ్య
తారకయోగసజ్జలసెరింగి। రాజశివయోగసంయోగరామరాజ
ఖేచరీయుక్తసాంఖ్యతత్త్వరతుండువాడెవేదాంతివేదనిర్వాహకుండు
సీ॥ ఉత్తరశాంభవీయుక్తుండుముక్తునిపుపరమవిద్యాధురంధరుడుగ
రుడు। తుర్యసుఖాస్వాదధుర్యుండునాత్యుండు బ్రహ్మానుకూలసంభ
ముడుసముడు। నాదాంతవిద్యావినోదుండు మోదుండు పురుషార్థ
లసంభోగియోగి। కూలంకషజ్ఞానగూఢుడారూఢుండుస్వగస్వశ్వ

రాగవర్జితుడు మితుడు| వేదవేదాంతసిద్ధాంత వేద్యుడాద్యు| డాత్మ
సుస్థిర చిత్సుఖోత్సాహి దేహి | నిర్వికల్పసమాధినిష్ఠితదాత| కారణా
చార్య సేవాధికారి సూరి || సీ|| మనసు దీరినవాడు మనసు దీరినవాడు గ
న్నవాడున్న ట్టిగన్నవాడు | గలగకుండినవాడు గలగకుండనివాడు
లేనివాడును గిల్లి లేనివాడు| వైలు చేరినవాడు వైలు చేరనివాడు యెరు
గువాడె మరుదన్నెరుగువాడు| కన్నుల్కగనువాడు కన్నుల్కగలవాడు
గానివాడంతయు గానివాడు| ధీమనోబుద్ధ్యహంకారదృశ్యదృశ్వి| వేక
లక్ష్యార్థలక్షితవిద్యవాడు||సీ|| ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
యోగ్యంబైన యోగివరుడు| ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
యోగ్యంబైన యోగివరుడు | ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభో
గ యోగ్యంబైన యోగివరుడు| ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభో
గ యోగ్యంబైన యోగివరుడు | యతడె యాకాశపంచాంగమైనవా
డు| నతడె యాకాశవాణియునైనవాడు| నతడె యాకాశరూపియు
నైనవాడు| నతడె యాకాశవాసియునైనవాడు|| గీ||ఒక్కయుక్తిలో
ననున్నదితత్త్వంబు| పట్టిచదువుపోరు పట్టిగాదె| నేను నేనటంచు నార
సిన తెలియదా| తాను గాక వేరె తానుగలడె|| గీ|| అధిపయుదిమర్త్యమం
గదరాగ్రమధ్య| వార్ధిఁ నడుమ కృష్ణాశ్రయ ద్వారవతిని| యాత్ముడు
న్నాడు సూక్ష్మదృగ్వ్యాప్తిచేత | జ్ఞాతగలవాడవైకనుసాజ్ఞగాను||
గీ||కన్ను చెదరంగ దృష్టియు గాలి చెదరు | దృష్టి గాలియు చెదర బుద్ధి
యును చెదరు| బుద్ధి చెదర నంతర్లక్ష్యముద్ర చెదరు| ముద్ర చెదరిన బోధ
యును చెదరు || ఉ|| కావునకంటిదృష్టి మది గాలి చలింపక యుం
డునట్లుగా | భావనలక్ష్యముద్రలను పన్నడి నిల్పుచు బ్రహ్మబోధమై|
ధీవలయంబునందు మము బుద్ధిదలంపుచు సంచరింపుమా| యావిపరీత

కల్పనలయందవమానము గాన్నపాలకా॥ సీ॥ స్వస్తికారోహణస్వర్గ
వేదాదీక్షలీమూడుదీక్షల నెఱుఁగి వినుము । మొదలసిద్ధాసనమునుంచి
మరిశిష్యునాసటిప్రాణమడిచిభ్రసీత రేఖ । యోగపట్టాకైకదీక్ష్యయా
దలఁజేయు జేర్చియంతట జెల్వి నీవనుచు జెప్పి । కడగిట్లు త్రివిధదీక్షా ప్ర
కారంబున కారణగురుమూర్తిఁ కరుణ సేయ । రాజయోగ సమాధిసా
మ్రాజ్యసౌఖ్య వార్ధిఁ దేలాడుచుండెడువారలకును । నెన్నటికిఁ హాని
లేదయా మున్ను వీరి । సన్నుతులు పిన్న జాల దెజన్మఫలము॥ ఉ॥ ఈగతి
జెల్వమానికిన లేంద్రుఁడు బల్క మహాత్ము తారకా । యోగము సట్టి రాజ
శివ యోగ సమాధులు సేయువేళన । ట్రొంగుబుభక్తు దేమిగను నట్టివి
నెంతయు జెప్పుమన్నవే । యాగమశాస్త్ర సమ్మతి రహస్యము దేటఁగ
వ్యాసుఁడిట్లనెఁ॥ సీ॥ సిద్ధాసనస్థుఁడై శ్రద్ధాసమృద్ధితో ముక్కుఁజాయ
కొకంత నిప్పదోప । కన్నులు దేలించగదియంగ నిలించక నుచూపు మేర
కన్గొంటి సూటి । పట్టువిడుపులు లేక బైలెల్లఁ కబళించి యంకులో కూటు
గా బొంక ద్రోసి । నల్బుచూ పరితెల్వనిండి పారఁగ బయల్పిండారబో
సినట్లుండనపుడు । యెరుకపడ్డవాడు నెరిగించుకొనువాడు । నెఱుగు
వాఁడు లేక జెరుగు గాక । బ్రతుకు బయలు బట్టి పరదేశి పక్షమై । మర్మి ఇెల్లు
చిత్సమాధి నసఘ॥ సీ॥ చిత్సమాధి నిసట్టు శివయోగ మదిలోన సాంఖ్యసా
రజ్ఞప్తి సంభ్రమమున । వెలుగునునది వేదవేదాంతమా వెల్గు నను భవ
వేద్యుఁబునైన వెల్గు । వాచామగోచరంబై చెలంగెడు వెల్గు లేండైన కన
రాకనుండు వెల్గు । సత్తైన గురుపూజ సంభవించిన వెల్గు యితరులాస
పడంగ నీని వెల్గు । కంటి నా గానున్నది గాని వెలుగు । కలదు లేదనినడు
మన గన్న వెలుగు । రాక పోకలు చెప్పఁగ రాని వెలుగ । యనఘ నీలోన
నినుసి పెకను వెలుంగు॥ శా॥ రూపవ్యాప్తము లేని వెల్గు మది నూరు న్వెల్గు

యోగీంద్రప్రల్లాపంబైన వెలుంగునస్గురుకృపారాహిత్యమా వెల్గుని। క్లే
పాంతఃకరణాకృతౌ వెలుగు తెల్పిఁకల్పియూ వెల్గులో। పలజూపట్టు
లుగల్గుయూ వెలుగునీలో వెల్గాథా క్రోశ్వరా॥ శాం॥ లోలో నందనలోక
నూ వెలుగుముల్లో కైశ్వరాతితమూ। శైలాంచార్యకృపాకటాక్షమున
సంపాదింపనౌ తెల్పియూ। త్మాలోకాత్మకబోధమూ నెరుకయూ రాత్రి
స్తోత్రమూ చిన్మయం। జలింగి నుసౌఖ్యమూ సుఖము నిరీక్షింపుథమూః

—※ గురూపదేశ దండకము. ※—

శ్రీజా॥ శ్రీరాజయోగ ప్రభోధ ప్రసన్న స్వయంజ్యోతి రానందపూర్ణ
స్వరూపానుసంధానభోగాపిశేష ప్రవీణాత్మసంప్రాప్త పద్మాపథో
పేయుడైధైర్యుడై మించు నాసద్గురుస్వామి నెలియూ త్మాంగస్థానస
ద్భావశ్రీమాంపలంపి రుగ్విమ్యాధికారంబు వీక్షించి రక్షింపు నాపేక్షతో నే
తినైత్యాదివాక్యోపదేశాఖ్యదీక్షా ప్రకారంబులన్ దేహబంధ ప్రియ
ప్రాణసంసారధర్మంబు పేరుకా నలక్ష్యంబుగా జెప్పితత్సాక్షించచన్
ప్రమేయ ప్రమాణ ప్రమాతృ ప్రమానాంతకూటస్థబ్రహ్మైక్యభావంబు
లన్ వేదవేదాంతమార్గంబులన్ దెల్పియూ తత్త్వమస్యాది వాచ్యార్థ
ముల్ ప్రోసిలక్ష్యార్థమూ బ్రహ్మసాక్షాత్కరింపంగ యూరాజయోగ
ప్రకారంబునన్ వాసనద్ధాసనాసీనుగా చేయుచున్ దాలలాటంబు
నన్ భూతి పేరేఖగా దీర్చుచున్ మస్తకంబంటి యీజంగమస్థావరాది
ప్రపంచంబు విశ్వంభరం గిప్పి యూభూమికిన్ వారిగా జేసి యూనీర
మున్ నీతిపాత్రంబులో నింక నాయగ్నియున్ గాలిసింద్రోపనాపా
యువాకాశముం జేరగా శూన్యమార్గంబు హృద్వీథిలోఁ గూర్చుచున్
యూమనిన్ బుద్ధియూబుద్ధినిన్ చిత్తమట్లామహంకారమున్ డవ్రై
నందనం దన్ మరంవన్ను నైతౌ పరబ్రహ్మముం దైక్యమున్ జేసి శ్రీన్న

యానందవారాశినోల్లాడుమంచుఁ దహస్స్యమనస్కస్వరూపోపదే
శంబు సేయఁ సహస్రారమంబా గురుధ్యానముం జేసి పూర్వోక్తమా
ర్గంబునఁ సచ్చిదగ్నిఁ బడఁ ద్రేల్చి యాత్మైక్యముం గాంచియున్న
ప్రపంచంబు బున్నట్టులుండంగ దానన్నదిఁ రూపనామాదికంబన్న
దిఁ లేక మాయామత్తికా మత్స్యణోపద్రవంబుల్ గనఁ రాక నిర్వాతదీ
పంబువండంబునఁ దెల్పితో నుంట బ్రహ్మసుకూలంబటంచుఁ మరిఁ
దెల్పు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యవర్యుం బ్రశంసింపుచుఁ ధర్మపుత్రుం
డుతా ద్రౌపదీయుక్తుడై వేదవేదాంత సిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబు
సాంగంబుగా జేసి సర్వంబునుఁ రోసి తత్త్వపదపద్మంబు హృద్వీథిలో
డాసి పత్నీసమేతంబుగా ధర్మరాజాత్మ తత్త్వోపదేశంబు శ్రీవ్యాసమహా
నిప్రసాదంబునఁ జేసిలో జూపు వేల్పు పులఁ గన్నగన్గంటి మేల్గాంచి
యేచూపులఁ జూడరాకున్న యా జూపులోనుంచి యావెల్గుబో ధాప్ర
కారంబు తానై ఫలింపంగ నిర్వ్యాజుడై భోజుడై యోగ్యుఁ డఁ మరిం
గొంత సేపంతలో లేచి శ్రీసద్గురుస్వామినిఁ జూచి సాష్టాంగదండప్ర
ణామంబులం జేసియుత్సాహియై మిక్కుపంగంటి చిత్సౌఖ్యమంచుఁ మ
రిఁ సన్నుతుల్ జేసి యోగీంద్రచంద్రా చిదానందసాంద్రా మహా
యోగివర్యా సుశిక్షితధైర్యా నిజజ్ఞానచర్యా నమస్తే నమస్తే నమః॥
మ॥ శ్రీకల్యాణగురూపదేశ నిజలక్ష్మీ మోహనాకారము। ల్లోకానుగ్ర
హకారణోద్భవ సదాలోకానువాగారబ్ర। హ్మకాశానుభవోజ్వల
ప్రకటతుర్యజ్ఞప్తి సాకర్యజీ। వాకృత్యాసదదోష హేయగురు రాయా
వ్యాసభట్టారకా॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధరుండవగు నీ పాదాబ్జమె
న్నారు సం। స్మరణత్సేయుదుర టేట్టి వారలుగ దాసంసారవారాశిపే। గిర
మేదాటి భయంబులన్నిడిచి భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యథా। గ్యరమావాగము

బండుచుండుగురురాయివ్యాసభట్టారకా ॥ సీ॥ ఒకముహూర్తకా
ములోనమచ్ఛ్వాసనిశ్వాస పవనముల్ జెంచినసత్పురుష । వేదార్క్య
ఘడియలోనెసులభంబుగా బ్రణవనాదముగన్న భాగ్యశాలి । వాక్ప్ర
రగిడియములో నోంకారదృశ్యంబుగాల్చి చేసినచిదాకాశరూప । మరి
కాలఘడియలో మానసస్పర్శతో మనుష్యతెల్వాల గెల్చు రతిమాత్ర ।
క్షణములోపల బ్రహ్మసాక్షాత్కరించి । వాగడుండగ నేర్చిన యో
గీంద్ర । లేశమాత్రంబులో బ్రహ్మ దేశమంత ॥ దేలసెప్పనసద్గురు
వులలోల ॥ క॥ క్షేత్రత్రయపీఠత్రయ । నేత్రత్రయలక్ష్యములను
నెర్పరిగినవా । సత్రాంబగసుమునుసకా । ద్వాత్రింశత్త్రయతను త్రాణత్రయ
యుంత్రా ॥ క॥ సప్తమతత్త్వానిసిన్నే । సద్గుణి గాండవధుదలచి సంతసము
దు । సద్గతకరముమ్ముంరదే । సద్గురు నానంద నీమ శ్రీపాదజనసోమా ॥ క॥ నముని
నగ్రదసిద్రవసాపం । బునసాంసందాధిపత్యమునకర్హుడ్ నై । తిసిసిబ్రహ్మా
నమెముని । కానియానగెలుపు నాడనోర్వులుగాదే ॥ సీ॥ తనయ
[illegible]శ్రీనివాసుండవర । ధైర్యమానవనయమున్దుగాదె । యట్లు
సమ్మె మీరుమహాలీలాంసతతంబు । ప్రవిహపామణుబునేసుతయ్య ॥ సీ॥ [illegible]
తంత్రపిగురునుదాతంగుదైవంబు । యిహపరంబునీవెనుదుసదయ
గంగ నామసంబుకల్యాణయుక్తా । యొప్పుచున్నదియ్యోగోపద్య ।
గీ॥ జయము సద్గురురాయ ప్రజ్ఞేశధ్యేయ । జయము శ్రీసద్యోగసిద్ధ
హృజ్జలధిచంద్ర । జయము దైవాయనాఖ్యసిద్ధాంతసాఖ్య । జయము
శ్రీవ్యాసభట్టరాజనసరమేశ ॥ గీ॥ అనిబహుప్రకారములనభినుతిస
యుండు । సన్నుతింపశతానసంతసించె । ననుచు శౌనకాదిమునులకు
నెరిగించె సూతుడనిదెయనట్లు ప్రీతిలో ॥ ఘనిముఖ్యులార ధర్మజా ।
డనయమునగొనియాతుమహానిహామహా ౧౦ [illegible] ఘనయాయయుత్ని ౧

శుభమున| మనుమనీ దీవించెమరియు మనుమనిఁ బ్రీతిఁ ॥ క॥ దీనిం జ
మఱలినయుని| భావించిమహాత్మ నీవు బ్రహ్మజ్ఞానం| దాపిభాగ
సుఖాకృతి | జీవన్ముక్తుండవగుచు చెలఁగిట్లు యొగా ॥ ఉ॥ కోరికదీ
లోనిదురగూరి నెంమది [illegible] చుచి త్తమై | వ్యాగివవారిజేసుఖముఁ
స్తవముగా మరియున్యతెవ్వరి | స్వీరికిసాటిగాఁబలుకఁ గీర్తినంబులు
హ్మతో ల్లిబో | ఘోరతపస్యసాంపముల ధమడాముగా శిరసావహి
పదే॥ గీ॥ భూవరేణ్యాయిట్టి పుణ్యాత్ముడ యోగి| నష్టుడగుచు కోం
భ్రష్టువ లెను| మరిపిశాచబాలమత్తులపోలిక | ధాత్రిదిరుగునొక
తలఁపులేక॥ సీ॥ ఆలయవస్త్రాశ్రయములఁ బాటిమదిలో నరజీతాద్రిప
కంప్రరాతిప్పై నీ| నిండుపున్నమనాటి పండువెన్నెలన లెట్టుపగటిప
బయలుపోలె| నిండిపండియురిగిః బిడీకృతానందమై పలుకుర్వ్యనమ
ధియందు | ఓన్మయజ్ఞ పిమైసనాత్రమంత్రమై [illegible]షించియుది దాసజె
గుచున్న | బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్బాహ్యమంను| జాతివర్ణాశ్రమ
చారసంస్కృతులను | సన్యసించైన సంసారసంగుడైన | యఖిలన్య
హితల యిమొందునంటరధిప॥

❊ జీవన్ముక్తలక్షణఘట్టము. ❊

సీ॥ ఆకాశమధ్యమంబాకృతివెలిలోను పివయుశూన్యంబున
బుగుచుండి | యంబుధిమధ్యమంబాకృతివెలిలోన పూర్ణమైయు
నందమున నుగ్రుంకు | నట్టిమహాయోగియఖిలసంచారుడైనొక్కచో
యాచారము కీడ [illegible] | నొకపేళ సంసారి యొప్పనచరియించున
[illegible] చో వైరాగ్య [illegible] ట్లుకాన్య [illegible] | నొక్కచో భోగియొకచోట యో
గినుచు | [illegible] వెరుగుని పృథివిలోన | యిప్పుడిట్లట్లన
గరాదె [illegible] టసిశ్చయంబవని నాథ॥ సీ॥ ఖంబ్రహ్మ

మనుచు నాకాశాత్మయనుచును వేదాః ప్రమాణమ న్విమలవాక్య।
ములవినంబడుగానయలచిదాకాశంబునిరతిశయానందనిరుపమాన।
నిర్మలనిర్గుణనిరవయనిరంధ్రనిత్యనిరాకారనిర్వికల్ప । నిర్విశేషానం
తనిరుపద్రవనిబద్ధనిష్క్రమణనిస్సంగనిర్వికార। మైవెలుంగెడుబట్టి
బైలాత్మగాంచి । మరచియఖిలంబురువనిమాత్రమెరుక । గల్గిన
పమాతబాహ్యనివృత్తి జేసి । కూహకపువిద్యసిద్ధులగోరదధిప॥
మ॥ మణిమంత్రౌషధయంత్రతంత్రజపహోమద్రవ్యయోగంబులం।
దణిమాదుల్ గగనాదియానమహిమాద్యంతంబులౌ సిద్ధులన్ । గుణ
సామ్యంబులుమాయలన్నియును ముక్తిప్రాప్తికై కోరునా । తత్త్వసుజా
చార్యముఖంబునన్ దెలిసి బోధల్ గాంతురుర్వీశ్వరా ॥ క ॥ ఆలస్య
మేలబ్రహ్మము బైలై యుండంగబట్టబయలై జగములున్ । యాలోనన
డగునంతట । నీలోననెనీవునిల్పినందుసమాధిన్ ॥ క ॥ గిందుసమా
ధినిబైలై । యుండినసకలంబుమరచియున్నని గనుచు। ట్లుండిననాతిపేభ
మణజ। కొండొకథమణంబుగోరగూడునె చెప్పుమా ॥ క ॥ అనిశంబి
ట్లుసమాధిని। తనివొందినవారిమహిమదలపగవశమె । కనసెరకొం
పుత్రోవల । జనపాగిలభాగ్యమెంత చెప్పగవలయున్ ॥ సీ॥ అత్మనె
రిగినయట్టియవధూతసంచార । మెవ్వడెరుగునయ్య నెదునుగాను।
జాపరంబులైన నాపట్టుమాగణత।దగులుచుంద్రుగానిధరణినాథ॥
క॥ సతతంబాత్మసమాధిని। కతకల్పషపుడగుచుగడతేరవలెన్।
వృత్తినిట్లుచేయుకుంటిన । మంహిమండగుచువిషయమగ్నతజెందున్॥
క॥ మనసువృత్తిలేని మరియంతఃకరణమున। నుండెడిగుటనాయఖండ
వృత్తి। నుంచవలయుఁగాన యుంచకయుండిన । తెవిషయములకు
నెగడుచు॥ మ॥ అమనస్కంబుప్రసిద్ధమంబగనగా నానందభో

గంబునకు । నిమ్మలంబై హృదయంబునలినగుచుఁ బిశ్వాత్ముఁ డౌ యో
గిని । మఱి పాతాళ [illegible] జపము సేయుచుఁ రాజిల్లు చుండునగా
సముయోగిత్వ [illegible] తనునని స్పంగాత్ముఁ డౌ భూవరా॥ మ॥ అ
శంబుం బరమాత్మ జ్ఞానయుతుండౌ కారణ్యై కారికా । జనవాంఛా
మయమునుఁ దగిలి దుస్సంసార సంతాపము । లోనిముం గేవలయో
గ్యతేఁ బొందుచుఁ [illegible] రెల్లగా । వినదుస్సంగ సిరోధిగానలయ
జేయుండౌత్మ సత్సంగిగా॥ చ॥ ప్రణవిబింబుబ్రహ్మమున భావను
గూర్చక సంధువారను । మఱి తులుసుపాపదుర్వ్యపయ ముగ్నుసు
చెప్పేపోయి ంటటిఁ । గతిజల సేతుబంధనము గా చెపి నేరము లేక
చూడగా । [illegible] నొందుదు పొందక
ప్రశి॥ శా॥ సస్వామికి వ్యోమాత్మ గసయు స్సంసార మాయంధునై
నిర్వాణ [illegible] సర్పుల్ల [illegible] నమఁ । గర్వ
సుప్రభావృబ్రహ్మ [illegible] సౌఖ్యంబునకు । బర్వా స్నేరి
చిత్తంబుజయము [illegible] ప్రజ్ఞాన తేస్వాత్మా॥ ఉ॥ కాయమనిత్యమఁ
దెలిపగా నకసంత్రిల [illegible] । పాయమునై నసిద్ధులను
జ్ఞలుగా [illegible] సిమూఢులై । మాయలనం [illegible] మంత్రప్పయో
గులుగా [illegible] । డాయుగ లేపువీరలకు డంభమె మోక్షము లెం
చూడగఁ॥ ఉ॥ అంబరయాన సిద్ధులకు నాసలు సేయుచు మంత్రతం
త్రమా । డంబరవృత్తిఁ గొందరు విడంబము నొందుట గాని ముక్తిచే
తంబున తేపు వారలకు భ్రాంతి మితసంసృతి వెంటునంటి లో । కంబులఁ ద్రిం
చుండక దగానగ నియ్య / రాజశేఖరా॥ ఉ॥ మాయలు సిద్ధజాలము
మారది సూక్ష్మటికంచ పితృఖ్యా । పాయము గొందియొండొకటి క
పన సేయక బాహ్యాంతమఁ నం । దేయను వోందు నైనమది కింపగు దీపి

సంచరించుమని । మాఱయికేపోయిగాక మతిమంతమందికి పోయిగ
ల్గునే॥ క॥ పోయికేనో చిఱసహారలు । ధీయుణిగగనాదియానసిద్ధుల
నెల్లఱ । రోయకరోసినవారే । మాయాసంసారహేయ మానవ
రాయా॥ గీ॥ కాయసిద్ధులుమొదలుగాగలవియెల్ల । కుమరుగూరా
డుచేసుకజెవరకుండ। పొదగబట్టుటమాయకాపురముగాక। యిట్లు
గావునవియెల్లయాత్మగావు॥ గీ॥ మాయనుక్తిగాపుపుహిమలు
ముక్తిగా। దాశముక్తిగాదుయఖిలములును। రోసివిడుచునదియురూ
పటిముక్తియా । భువనకీలిఱజాలబోధలోల॥ శా॥ రూపవ్యాప్తి
జగత్ప్రపంచముమదింరోశించినన్మాత్రంబు । బ్రహ్మానందపదాను
భోగమునసంతోషించుయోగీంద్రులం। రూపవ్యాప్తజగత్ప్రపంచ
విషయారూఢిక్రియాలాపమా । కాపట్యంబులునైనసిద్ధమహిమల్
గాంక్షింతురేమూర్ఖులై॥ క॥ ప్రాణాయామ... । ...న
ఫలుఘరిత్రయమునుమదికొన్నేమల్ । గానం... । కానిగ
లడకాయసిద్ధికలలోనైనఱ॥ గీ॥ కాయసిద్ధి... యెట్టయిన।
...న్నవిన్నవారుగలరెధాత్రి । మూర్ఖులైనవారు ...రుగుచుందురు
గాక। యమరులందునైననట్టుగలదె॥ గీ॥ హరిహరబ్రహ్మసురసిద్ధ
ములకన్న। గరుడగంధర్వయక్షకిన్నెరులకన్న। జనకశుకవామదేవస
న్మునులకన్న। కాయసిద్ధికినరులెచ్చగలరు ధరను॥ క॥ జలబుద్బుదంబు
కన్నను। చులకనభూతమ్ములచేతజూపట్టినయా। చలనప్రసిద్ధులగో
రక । వలెజాతస్యమరణంధ్రువంబనవినవే॥ క॥ కౌంతేయకాయసి
ద్ధివ। దంతేవేదాంతసమ్మతంబదియన్న। శ్యాంతన్నశ్యంయత్కృతి।
కంతదనిత్యమనుటకథలస్వినవే॥ గీ॥ కమలజనితమగుచుకానంగబ
డ్డవి। చెడురటంచునాటిచెప్పశ్రుతులు। యెన్నడుచెపసోకకున్నదా

యువిసంగ । దోషమింతె గాక దుర్జనులకు॥ క॥ దుర్జనసంగతివ
లన । స్వజ్ఞానవర్జనంబు లెరుగవశవడకునికిన్ । యార్జించెపాప
మంచులు । నూర్జితసంసారమాయలు చితములాయెన్॥ క॥ అన్నిటి
మూలము మదియిది । తిన్ననగా చిల్లరప్పదీరినయట్టె । వెన్నెలబైటను
వల్లగ । కన్నులపండువుగ సుఖము గనుగొనవచ్చున్॥ గీ॥ వరగురూప
దేశపరుడయ్యు సతతంబు । మరి సమాధి చేయు మరిచె నేని । విషయసంగ
ములకుబుషివంటివాడైన । పాలుమారు తిరిగి జాలిపడును॥ సీ॥ కొంతే
యదెంత ధీమంతుడౌవాడైన సతతమాత్మ దలంపజాలకున్న । విషయ
ముల్లలపారు విషయసంగంబుల కోరినయుదయించి కోర్కెవలన ।
క్రోధంబు పుట్టును క్రోధంబువలనను మోహంబు పుట్టును మోహము
నను । వెనుకటి తెలివెల్ల వీటిపాలై పోయి పోయినయాబుద్ధి నాశమ
డగు । నాశమణగినగతిలేకపోవునంత । యప్పటగ చాట్లువచ్చుమీద
జైరింగి । చిన్మయ శ్రీమహాలక్ష్మి చెట్టబట్టి । యచ్చికము లేకయుండుట
మెచ్చుగాదె॥ క॥ తనుమాలిధర్మమేలా । తనగురు తెరువెరుగ లేని
తనువదియేలా । తనుబుద్ధి గానిదేలా । తనుదన కేకాక యున్న తనువది
యేలా॥ క॥ అదికానసీవు చిత్తము । కుదురై యుండంగ జేసి కోర్కుల
నెల్లన్ । జిదిమి పరబ్రహ్మానం । దదినేకుడవగుచు వేట్కదనరున్న
పాలా॥ క॥ చిక్కులు పనియేమింకను । నక్కరతో బ్రహ్మబోధమైని
వాశం । జిక్కులబారయుగబుద్ధిక్ । జిక్కించుక సౌఖ్యమందు శివయో
గనిధీ॥ క॥ అవనీశాగ్రణినీవి । శివయోగసమాధియందు చిన్మాత్రంబై ।
సవినీతసుఖంబుంచుము । భవపాశవిరహితపట్టభద్రుడవగుచున్॥
క॥ గురుకారుణ్యంబుననిహ । పరమాశోనభ పరంరావాప్తిసమీ । మరు
వక మనసు ననుంచుము । పురుషార్థప్రసీతిపూతపురుషవ్రాత॥ క॥ అన్ని

బహువిధములఁదెలిపిన। మునివరునకు ధర్మజుండు ముకుళితకరుఁడై। విన
యభయభక్తి పలికెను । ననఘా యింకొక్క ప్రశ్న యడుగఁగ వల
యున్॥ క॥ దంబపరిత్యాగనిరా। డంబులచేసిన మోక్షలక్ష్మీకల్యా।
ణంబాద్యంతంబును సాంగంబుగ వినుపింపుమనుచు కారుణికగురుఁడున్॥
క॥ మదనీప్రశ్నకు మెచ్చిన। సదిసకలతపఃఫలంబులీకథలనెకా। మొద
లిటివేల్పులు మునులును । ముదమందుచునుందురెల్ల ప్రొద్దున రేంద్రా॥
క॥ వినుసివడిగిన ప్రశ్నకు। ననుభవులగు యోగివర్యులాశ్చర్యములన్
గనసిక్కొకకథలతరణి। మునముక్తిసూక్ష్మవాహము నీ వినుపింతున్॥ క॥ వర
వరమోచ్చదివినుమీ। పరకాంతాశోభనంబు పరమరహస్యం। బెవుక
కు నెరుకకై యెరిగిన। యెరుకసుమీదీని తెలియనెట్టువ లెననినన్॥ సీ॥ అధి

—※ మోక్షలక్ష్మీవివాహఘట్టము. ※—

కవైభవము బ్రహ్మనందనగరంబు గలదు మిన్నులముట్టి వెలుగుచుండు।
కోటచుట్టును గడై మేటి ప్రపంచంబు ద్వారములు పదితర్కవాదబలము।
వేదాంతసిద్ధాంతవీధులు విషయేంద్రియంబులంగళ్లు జేహాత్మబుద్ధి। వర్ణా
శ్రమాచారనిర్ణయధర్మములు పూరితురగాదులు కర్మఫలము। దృశ్య
దర్శనరాగముల్ స్త్రీపురుషులు । గాగయుఖలదృగాశలు గలిగినట్టి।
పట్టణంబేలు సద్గురు పట్టభద్రు। డాత్మకాంతాసమేతుడై యవనినఘ॥
క॥ మరియన్నగరంబేలెడు। గురునాథుండొక్కనాడు కొవిదవినుతా।
దరహాస్యమంటపమునన్ । స్థిరపీఠమునందుకొలువు దీరుచునంతన్॥
సీ॥ జననాథ దేశికస్వామి విద్యామంటపము వెలియంతఃపురము వకపు
డు। బోవుచో నాధారపుష్పకం బెక్కి స్వాధిష్ఠానభూమి నతిక్రమించి।
కమనీయమణిపూరక యనాహతవిశుద్ధ చక్రములఁ దఁటి నిర్వక్ర మైన।
మరియు నాజ్ఞాచక్ర మందిరాంతరత లక్ష్మి యెదురురా జెట్టబట్టి।

హంసతూలికతల్పమందమరగలసీ। రెప్పవేయనియరగంటిదృష్టి గలిగి గాఢరతులనుః దర్శనీయంబులైన । యప్పుడిదమిద్ధమనరాని యొప్ప చేత॥ వ॥ ఇట్లలత్యంతశృంగారవినోదంబులం బ్రొద్దుబుచ్చుచు నేకాంత ప్రదేశంబులమరియును॥ ఉ॥ ఆసతితోడగూడినగమాంతవనాంతర యోగభూమికా । వాసగృహంబులందిజనివాసగృహంబుల గ్రీడస ల్పెన। ద్వాసనగర్భమైయుపిదద్వాదశవత్సరములుండునంతన। ట్లాస హృదయంబుసంస్మృతిపరిపూర్ణతకన్యనుగాంచెభూవరా॥ గీ॥ పరగనట్లు గలిగపంకాంతినవయూవ। నాంగియనుచుధరణినార్యులెల్ల। మెచ్చ కోరుచుండమ్మలైనసౌబగుల । కలుషభంగహృదయకమలభృంగ॥

—※ ముక్తికాంతాజననఘట్టము. ※—

క॥ ఆకాంతమణికినమరి। యేకాంతలుసాటి కారుయేకాంతమునన్ । యాకాంతిగూడగల్గిన । చేకూరునుసర్వశుభము చిన్మయరూపా॥ మోక్షశ్రీలలనామణి। లక్షణవతిసర్వశుభవిలాసవిశేషా। ధ్యక్షవిచక్షణాలక్ష్మా। క్షుణ్ణఘనదివ్యరూపలక్షణములచేన్॥ వ॥ మరియునట్లు సర్వశుభలక్షణాంగియగు తనకూతుం బెండ్లిసేయదలంచి యొక్కనాడు॥ గీ॥ చిన్మయానందపట్టాభిషిక్తుడగుడు। మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరంబుపురిలోన। జనులలంకారములుసేయశాస్త్రరీతి। చాటువంపెనుసజ్జనసమ్మతముగ॥ గీ॥ ఆస్వయంవరమునఖిలదేశస్థులు। వినిముదంబుగపురపేట్టుచేత। వచ్చిరప్పుడుపురమువర్ణనాలంకార। ములనువన్నెకెక్కచెలగుచుండె॥ క॥ ఆపట్టణశృంగారము। జూపట్టెనుసర్వజనులజూడ్కికిజూడె। యేపట్టునసరిలేదని। కాపట్ట్యముతేనిజనులుకౌతుకమందన్॥ క॥ నానాదేశాధీశులు। నానాలంకారములనునానార్థములన్। నానావేషంబులచే। నానాభాషాప్రచారనటనలతోడన్॥ క॥ ఒప్పుచునుండిరి

యప్పరి। యొప్పులకుప్పగుచునిట్టులుత్సాహముతో। జో ప్పడియొన
తనాకనా। డప్పరమేషువిగుపతియుహర్షముతో డక॥ సీ॥ నగరుశృ
ంగారింపనిగ మార్గరీతిని సేమించ నప్పుడు వేద్పులతోడ। మానసౌఖ్యుల
మట్కమలతో రంగంబును గాగ నాసన మేలుకట్లు గాగ। కమఠాఫలంబ
నాకస్తూరినలికించి కుండలి బ్రముగ్గుల [illegible] దీర్చి। చిత్రితఫలితమా
త్రరవులుబ్రాసిసేస్త్రోత్సవంబు గానిఖిలమొస॥ శోభనాలంకృతాలౌ
ద్యస్తూపసూత్ర। కానేల [illegible] కానిమలు [illegible]। జగతదైవచిత్ర
మెల్లద [illegible] సేయు। [illegible] శృంగారము [illegible] కోరియప్పుడు
సీ॥ ఘనవస్త్రచయము [illegible] పృథివి [illegible] నుడుటతెల్వనమ్ము
హుదము బెట్టి పరిశుద్ధ [illegible] లనలంకారంబు
పరించి। శిరమున [illegible] రత్న [illegible] దాలి। శ్రుతుల [illegible]
తుల మెరయ। కంఠ [illegible] మాలిక మంది [illegible]
వెలుంగ। సౌవర్ణ [illegible] నాభ
య [illegible] కంకణాలి। భూషణంబులు [illegible] ముగుల। చూడనొ
ప్పారె రఘురాజు [illegible] ముగ॥ సీ॥ ఉభయపార్శ్వంబుల [illegible] బోధ
స్త్రీలు [illegible] చామరంబులు [illegible]। [illegible] పెద్ద
కైదండయిచ్చి సుభాషించె వెలమినాడు। [illegible] శృంగా
రవతులెల్లముందరకైవారములను సేయ। [illegible] సరసవిడె
యమియ్య తనుతలోదరులు నృత్యములు సలుప। ప్రణవభేరీమృదంగ
ఘోషణము [illegible] ల। వందువులు సేయకన్న [illegible] దువుగను। వరసుషు
మ్నాంతరద్వార [illegible] రియగుచు। చేరె [illegible] శిఖరికవుడు॥
సీ॥ వేదాంతసిద్ధాంతవిద్యావినోదమంట [illegible] దాసనంబునంద।
కాయ్బముగ్గుల దీర్చి కడగంటసూట్లులుకలిం [illegible] దంచికలకదీర్చి।

సమదృష్టి ధాత్రిమధ్యసంకల్పగోష్ఠి యనిర్మలంబగు తెల్వినిజసుఖంబు।
గలిగిన వ్యజ్ఞధౌఘన రాజయోగసామ్రాజ్యములను మొదల్ రాజబాహ
భు। జేర సర్వసన్నాహములీరి వచ్చి।రప్పుడు సర్వజనంబులు నంత వెలమి
మోక్షలక్ష్మికిశృంగారములను జేయగడగిరంతఃపుర స్త్రీలు కడకతోడ॥
క॥ మంగళమనయక్కన్యకు। రంగుగ సుఖరసము బ్రహ్మరంధ్రమునం
టెక్క।గంగావాణియమునల। సంగతిజలమొక తెదెచ్చి జలకములా
ర్చెక్॥ సీ॥కన్నులపండుగాకనకాంబరము గట్టి మెరుపునను నుతృగా
మెరయగొప్ప। సవరించిదళ సహస్రపు లోప్పగాదురిమివెలుగు పా
పట బెట్టితలపునుమటు। తిలకంబు భ్రుకుటిదీ ప్తిపై జలకమ్ములుగళముకు
నుదిచూడిక్కతగినయాణి। ముత్యంపు ముంగరము రుతృగాగ విశుద్ధక
మలాదిహారముల్కంఠమునను। నమర మోఘంటమణిపూరకాదుని
ట్లు। ప్రకృతియావర్ణ రహితసంభరణములను। యాకరచరణాద్యవ
యవాంగములనొప్ప। సఖులు కన్యను శృంగారవతిని జేసి॥ గీ॥దర్పణం
బుదృశ్యదర్శనద్రష్టగా।యెదుటనిలుపగన్ను జెవరనీక।జూచిచోద్య
మందిసుందరాంగియప్పుడు।తండ్రియనుమతిమునధర్మనియతి॥ క॥ఉప
రతియను చెలికత్తెను। విపులంబుగ బెట్టబట్టి వేదాంతజ్ఞా। నపథంబున
హంసగమన। ముపరిమసింప్రచునువచ్చె భూపతిసభకున్॥ క॥ వచ్చి
న కాంతామణిగని।యచ్చెరువడి సభికులెల్ల నానందములో। ముచ్చట
కుజొచ్చితమలో। ఘుచ్చెలిదమతమకియంచు యెం[illegible]చిరివేడ్కన్॥
క॥ ఈరీతి వారు వారలు। కోరుచునోరూరుకొను చుగుణవంతులునై।మి
డుచునుండిరి యంత[illegible]ంగని సఖిని చూచి వైభవ[illegible] కిక॥గీ॥వరు
సవారి వారి[illegible]నటనలుకులగోత్రనామములను। చెలినడు
గుమటం[illegible]ణి। యనుమతింపనదియు[illegible]దిగెనంత॥

క॥ ఆకారము ముసలిముదుక। వాకున కానెను ముపోతుప లెబసినయా।
లౌకికప్రమహారాజువి। వేకము కేరడుగవాడు వికవికనగుచుఁ॥ సీ॥ కో
రియిట్లని యోమాకులము పెద్దలు మెచ్చ యిలువరుసమాన మంజెన్న గల్గి
యిచ్చిపుచ్చుకొనుచు యింటబల్గ ముగిల్గి యొందుకున చ్చికంబింత లేక।
నాలుబిడ్డలు మేము నాయుష్యపంతులై యలజల్లబొందక హాయి మనుచు
యొకనిప్రాపాసించకున్నంములో మంచి సంసారియన సరిసాటిగల్గి।
యిల్లువాకిలి దనవారుచల్లగాను। నుండగలుగుట మోతుంబు యోగి జో
గి। గాగవమ్మను సంసారి గాగ రాదు। ననుచు బలికిన లౌకికున పహసిం
చి॥ గీ॥ కనిరియా కాకపూజ్యమల్క లిగిసిరు। కావిడో వహలుంగరా
ల్కనకకుండ। లములులంబోధర శ్రీపుండ్రములనొప్పు। కామ్యకర్మధి

—※ ముక్తికాంతా స్వయంవర ఘట్టము. ※—

వునినంతగడగివాడు॥ ఉ॥ తాను సమొందరాదుపరదారను గోరడి
దోసకారితో। నేమరిపాటు నైనబలుకెన్నడు గాదువిశేమకాలమం।
దేమరరాదు గానములు హీనజనావళి సంగమున్నడు। స్నేనము గాదు
యిట్టిదియనిర్ణయమన్నను దాటియవ్వలఁ॥ మ॥ చనికామ్యంగుని
వేషభాషణల చేసన్యాససంసారము। ల్లసగానీపని రాత్రముఁ ఘునకు
తర్కగ్రాహ్యునాత్మ సహా। శ్రీని మోహింద్రియని ప్రహునిఖిలది
గ్గేశాదిసంచారువా। యనిరోధ వ్రతునీశ్వరార్పణధలాభ్యోర్ధ్వప
టఁ కాంచుచోఁ॥ మ॥ తనవర్ణంబున కాశ్రమంబునకునుఁ తగ్గట్టిధ
ర్మంబు ప్రీ। తిని సేయప్వలె సేయుచో ఫలము [illegible] ాదిదేవస్వరూ। పు
నికర్పింపుచు నా[illegible]కర్మముల కై బోకపుణ్యస్థ[illegible] నాసంబున సద్వి
వేకమున సత్పుణ్యాత్ముడై యొప్పెడుఁ॥ సీ॥ [illegible] ట్టుమిదనవారి
గనవతై సర్వభూతదయకు సాక్షిగా [illegible] లైయని పర

దేశికిముందరికూడైనకొంచవలాదె। జెట్టంగవలయునుబీదయైనవస్త్రిన
యూతనికలకొద్దినంపవలయు। స్నానపానాదులుసంధ్యాధ్యనుష్ఠాన
ములుగిల్లి లోకంబుననుసరించి। నడువవలయునుసర్వంబునదకనలన
తోచుచుండును పెద్దదొడ్డనము। యిహము మేలెంచనడచినమహిమ
నారె। పరమునగాంచంగ సేరురుప్రజ్ఞతోడ॥ వ॥ అదియునుంగాకవ
ర్ణాశ్రమాచారంబులందుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులలో బ్రాహ్మణు
నకునుయజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపకదానాదానప్రతిగ్రహంబుల
నుషట్కర్మంబులునుక్షత్రియులకుప్రతిగ్రహావ్యతిరిక్తంబులగునైదుక
ర్మంబులును వైశ్యులకుకృషిగోరక్షవాణిజ్యాదికర్మంబులనుశూద్రున
కుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యులసేవయునుమరియునీయాశ్రమంబులలో బ్రాహ్మ
ణుండుశ్రేష్ఠుండగుటం జేసియందుబ్రహ్మచారిగృహస్థసన్యాసంబుల
ను నాలుగాశ్రమంబులుగలుగుటంజేసి మొదటబ్రహ్మచర్యంబునశిఖా
యజ్ఞోపవీతమౌంజీకృష్ణాజినదండకమండలధరుండై వేదాధ్యయనా
దిసత్కర్మరహితుండై స్త్రీసంచారస్థలవర్జితుండై గురుగృహావాసుండై
యాచార్యజ్ఞాపనంబునభిక్షాన్నంబుపరిగ్రహింపుచుక్షౌరాదికమ
రహితుండై సంచరింపుచునంతనాచార్యునుమతంబునవివాహాదిగృహ
స్థధర్మంబులంగీకరింపుచుగురునిచేతనియోగింపబడురీతిని మంత్రితం
త్రజపహోమప్రతిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురాణకథాశ్రవణతత్పరుం
డైవానప్రస్థసన్యా [illegible] తిపూజలును జననీజనకపుత్రమిత్రకళత్రభ్రా
తృపశుభృత్యాదుల [illegible] బులు సేయుచు పంచపర్వంబులు వ్యతీపా
తాదిపుణ్య [illegible] తక్కినబుతుకాలంబులభార్యాసంగంబు
సేయ [illegible] సులు। [illegible] ంపుచుపెద్దకాలంబునకుస్త్రీసహి
[illegible] నాథ [illegible] డిచివనంబులకందమూలాద్యా

పొందదగుచు ద్వాదశవర్షంబులైన వానప్రస్థాశ్రమంబునందుండి సన్న్యా
సాశ్రమంబంగీకరించి యింద్రియజయంబు గలిగి పుణ్యప్రదేశసంచా
రుండగుచు దేహాదులైక పరమవైరాగ్యంబున సర్వేశ్వరధ్యానాదిభ
క్తిసత్కర్మంబులు సేయుచు తత్కర్మఫలసంతతిపరిత్యక్తుండై యుండవల
యు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామంబులు పరిత్య
జించి మోక్షమాత్రాపేక్షితుండయి శాంతుడయి యేకాంతప్రదేశంబు
జేరి యమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణాసమా
ధులను నష్టాంగయోగంబుల సర్వసిద్ధిప్రదుండై లోకపూజ్యుండగుచు
సంచరించుచున తొందరు తత్తవుండైన సమిశ్రసాత్త్వికకర్మయుక్తుండయిన ఫల
త్యాగి నాక్యాడంబరంబుల కాశ్చర్యంబునొందుచును పరరి సఖిచే
యస్యాదకొనియు ద్రొక్క నానావిధభేదసభామధ్యంబున నిల్వంబడి
వారలని శ్రేయంబెమ్ముగనంగోరుటయును పరలవాక్యోత్తరంబుగా వా
రింపుము॥ సీ॥ ఒక పాత్రయంబు వనియు క్తిసాధించిన విభుడసియొక్క
డు విరచి వేసె। దేహాత్మబుద్ధిని దెలిపి యొక్కడు కాదు ప్రాణమటం
చు గి దరిపడియె। స్మలాత్మ యటంచు జేసిన పేరొకండాత్మ మానసము
సి హంకరించె। స్వంపదప్రాప్తి కేసరియు క్తియనగ వేరొక్కడుజ్ఞప్తి
కాసుక్కబెనగె। యొక్కడానందమేము క్తియోగమనుచు। నాత్మభే
దంబు వాదింపనంద నొకడు। సంచిదా కోశ మెుగదన్ను సద్గురూక్తి।
గనుట మోతించెయనె ధర్మతనయుం డైవ భా॥ అదియెట్లంటేని నానా
విధభేదవాదులమధ్యంబున నొండు ... నట ... వ్యశ్యవై రాగ్యవంతుం
డును నిశ్చలభక్తుండును సద్గురు ... గ్రహమ ... ండును నగు నాక్ష
యు భేదవా ... యహంకార ... జ్ఞాన ... రాక్రమంబుగాని
ట్లని యె॥ ... మధర్మజ ... నను। త ... హా ... డుతగ నా
... నం ... న నేత్రా

పిం। చునహంబుద్ధితొలంగి। చనవాచ్యతస్వస్వరూపచైతన్యమునా॥
గీ॥ ప్రత్యగానందకూటస్థపదమునంది। నాయహం ప్రత్యయోపసం
హారచిత్తు। యిప్పుడదియె బ్రహ్మాహాస్మిచొప్పడంగ। ననుచు వేదాం
తవాదివాక్యములుగాగ॥ వ॥ మరియుధర్మజులోనంబూనియిట్లనియె॥
సీ॥ అక్కడశ్లోయహంబనుబుద్ధిగా సుఖదుఃఖములు మరిసారదిగాను।
నరయనిచ్ఛాద్వేష యత్నధర్మాధర్మ భావవిశేషణాదఖిలమరియు। కణ
గిసంఖ్యాపృథక్సంయోగభాగాది పరిణామముః చేతబఒసిః ట్టి। సా
మాన్యగుణములు సవిశేషమై దేహ కరణేంద్రియంబుల మెరసెయందు।
నాత్మబుద్ధినివర్తించునాగుణంబు। లతియకూటస్థచైతన్యమనగరాదు।
నుప్తికూటస్థుగూడయేసారదిగుణము। లరయలేకుంటనహమునసణ
నౌగాదె॥ క॥ అలజాగత్స్వప్నంబుల। తెలియగనభిమానమున్నదియ
గుటగుణం। బులుసెందెసుప్తికాలం। బులకనకుంగారణాఖ్యభూతా
విద్యక॥ క॥ అభిమానమణగెగనుకగు। యభిమానమునందెగుణముల
ణగియనట్లా। యభిమానముగుణిగావలె। యభిమానమెకరణసంజ్ఞల
వనీనాథా॥ గీ॥ అరయవాచకపాఠకమనినయట్లు। యహమునగువ్యా
ప్తమొద్ధులనగజెల్లు। కరణసంజ్ఞలనవియపోకానుపించె। నాయహం
కృతితనధర్మమంటతెనని॥ క॥ వృత్తికాలంబున దేహము। సతమైయహ
[illegible] తేమిసహజ [illegible] । సతతముతనుధర్మమహం। కృతిగాదను
[illegible] ॥ గీ॥ ఐన బ్రాణధర్మమభిమానమంటివా
[illegible] దు। గానమందుసహాము గావుననది ప్రా
[illegible] ॥ ఘునకూటస్థ [illegible] గదలహం
[illegible] ాత్మధర్మ [illegible] టలా [illegible] దాయ
[illegible] నాథ [illegible] దాందసంచా

త్రియై । తనకుఁ గారణమైనసుషుప్తియగుఁ దత్త్వానుభోగోజ్వల॥
గీ॥సుషుప్తిమాయవలనజాపట్టుజాగ్రాది। స్వప్నకృత్రిమములుపరగత
నర్తు। కారణంబుతనకొఘునసుషుప్తిమాయలో।నణగుచుండునహమునను
దినంబు॥గీ॥గురుసుషుప్తిలోనకూటస్థచైతన్య। మైనయొరుకయుండు
టందులకును।గురుతునిదురలేదియెరుగ ౽ందాకనే।ననుచుదిరుగుచుం
టయాత్మగాదె॥ ఉ॥కానసుషుప్తింజెలివిరల్గదుగల్గియువేలగాన
ద। ట్లానిమరందుమేల్కనినయప్పటియాటనజాగ్రమందుకు। న్నానస
సాక్షకంబునభిమానముసుప్తిఁలీనమౌటచే। హీనవికారమైమెరుక
యేమియెరుంగకనుండుపాండవా॥ మత్తకోకిల॥ అన్నివృత్తులుసుషు
ప్తిగూడినయాత్మయున్నదితెల్విమే। లొన్కనన్నయెప్పటిపోలెజాగ్రత
నోర్కవేమియులేకయి। ట్లున్నయాత్మకునందుసౌఖ్యములుండుటె
ట్లుగునంటివా। మున్నుదెల్పినవిద్యవృత్తికిమూలమాటయవిద్యచేఁ॥
గీ॥ఆత్మసుషుప్తిలోననజ్ఞానవృత్తిచే। సుఖమునంమటకును స్వారదజాడ।
కార్యరూపమైనకరణంబువృత్తిచే। మరలకారణంబునందుటగుదె॥
గీ॥ కార్యపటమునందుకారణతంతువు।లమరగపటనిష్టమైనతెలుపు।
తంతునిష్ఠమగుటతగుబుద్ధికినివృత్తి గల్గతమముననంపు గలదువృత్తి॥
వ॥అట్లుగావునకార్యరూపంబైనబుద్ధికిజాగ్రత్స్వప్నంబులకువృత్తిగ
లుగుటజేసి కారణరూపంబైనయజ్ఞానస్వభావసుషుప్తిసంవజ్ఞానం
బునకువృత్తిత్వంబుగలదనియెరుంగవలయునట్లగుటసుషుప్తిమూర్ఛల
కాధారంబైనతెల్విగలుగుటసత్యంబైనజాగ్రత్సంవిత్తిబుద్ధియునుసా
ధనోపాధిబలంబువలనసుషుప్తి [illegible] జ్ఞానవృత్తియునుసా [illegible]
నోపాధివలననాత్మజాగ్రంబు [illegible] టివా విచిత్ర [illegible]
బు [illegible] గుంక [illegible] । [illegible] నసే। రాదు [illegible]

బుగాని పెట్టుట జాగ్రంబును స్మరించుటకు నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులు సాధ
నంబులుగా నేరదట్లుయున సుషుప్తిమూర్ఛలను భేదంబెట్టున్న నజ్ఞానస్మర
ణమాత్రంబులు మూర్ఛయనిపించుకొను సుఖజ్ఞానానుభవ రూపస్మర
ణద్వయంబునుం గూడి సుషుప్తిని నతి దాధాంతమైతన్యంబు అవ[illegible]మాత్ర
యంబుతోడ గూడి చెడక నాధారమాత్రంబై యున్నయట్లు నేక శరీరం
బులు దోచి చెడునప్పుడాధారమై యున్న బునాది బునాదదట్లయిన నా
తెల్వియ నేక దేహంబులకాధారంబై ఆత్మ దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును
తనకు దెలియవలెనను ప్రమాణంబు లేదెట్లన్న భూతంబులవలన నన్నస్థూ
లశరీరంబులతో ల్లి చెడిన సమస్త నాదేహంబులకాధారంబై నయా
త్మయొక్క మాయామయంబు నేక జ్ఞానోదయ పర్వంబును నిష్పత్తిగా
దగుటం జేసి తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబు దనకు పడట్లుండినను సకల
దేహంబులందును దనకు దోచుచు త్ర దేహవ్యాపారంబును దనకుం
దవలెన నేటం పల ప్రమాణంబు నేన సాధారణంబులందుండి రానవచ్చితి
నేనట్టి దేహకారణేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును నంటియు భేదంబై
తోచి చెడునప్పుడా దేహంబులకుండు నాధారంబై యుండినను నిశ్చ
యంబట్లు చెడనట్లు జంగమస్థావరాత్మకంబై తోచు సకలదేహంబు
లకు నాధారంబని తెలియవలయు నట్లయిన వ్యవహారజ్ఞానంబెట్టిన్న
భేదంబై తోచుచుండు నని సనది సంస్కారభేదంబువలన నభిమానం
బునకు దోచిన జ్ఞానంబెంతయు గాని యాత్మ సంబంధంబు లేదను నిశ్చ
యంబట్లయిన నాత్మకు సర్వదేహధారణత్వంబు ననది సర్వదేహవ్యా
పారజ్ఞానంబగు గాకంటి వేని॥ సీ॥ అప్పరెట్లుండి దేహవ్యాపకజ్ఞానమా
త్మన పుత్రగుపాధులాత్మ। శిరములు వెయ్యైన పురుషుడాత్మంటి వానప్ప
శేషాదులాత్మయగును। నక్షులు వెయ్యైనయత డాత్మయంటివాయు

ష్ప డింద్రాదులుయాత్మగారె। పాదములెవ్వెన్యైనబలుడాత్మయం
టివాయుపృష్ఠసూర్యాదులాత్మగారె। హస్తములువేయుగలయతం
డాత్మయనన। కార్తవీర్యబాణాసురుల్గారెయాత్మ। గ్మైనశ్రుతులును
బహువిధంబన్ని పేని। శ్రుతివిరాట్పురుషావస్థజూపిచెప్పె॥క॥అలశ్రు
తితాత్పర్యంబటు। వలెనువిరాట్పురుషరూపవర్ణనమింతే। తెలియప
రబ్రహ్మంబు। పలితాత్పర్యంబుగాసుధర్మతనూజా॥సీ॥అదిగాక వే
దాన్తులిట్టిలనుబోలెతిగత దాధారచైతన్యమునకునవయహాత్మ
కమన్న నాయుర చట్టులువిఃగినమనుజులఘునయువయన। ములుతోచు
నట్లుంగిములుచిన్నా మగుచోట నాత్మస్వరూపనుహస్తపాద। ములు
నుండవలెనికబోరినణుహపమయిష్యనపహరించాత్మ డానంటిపేని
ఒనరవ్యవహారములనుసమ్యోగబలముచేపను ప్రభావిశదంబుచేత
నగునో। యనివికల్పపరంపరలనముగాను। తోచుచుండు
దునీకీతిదోషదూర॥క॥అణువనియునువిభువనియును।యు
ణువిభువులునాత్మగావుయలమనసనియుక్। ఘనతర్కవా
చభేదము। లనుదగలుటె గానినిష్క్రాళంబెపడెనుగుణ॥క॥
అనవనిధర్మజుడనియెను। ననఘానిశ్చయమువెల్పుడసము
నిబ్రైక్।యణువునతీతంబనియి।ట్లనుశ్రుతికిక్ ధ్యావకాం
డమందలిదెలితౌ॥గీ॥అనఘనిశ్చయజ్ఞానమెట్లంటిపెని। యు
భయదృశ్యవిలక్షణమైనయట్టి।నిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్యమాత్రమ
దియు। వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేత్తరాజము॥ తరువోజ॥ జన
నాథ వినవయ్యసకలశాస్త్రముల సారంబునిర్గుణజ్ఞప్తినె

తన్యా। ఘనచిదాకాశసాక్షాత్కారబోగకారణాత్ములచే
గ్రమమొప్పనిట్లు। గనుపడ్డసుఖిసుఖమునీకనుగంటచూం
కడతేరిసుఖమున్సుకరమొప్పననుచు। వినుపించివ్యాసుల
విధవాదములవిజయోక్తినద్వైతి వెలసెననిపలికెౘ॥క॥
వేసనువ్యవహారత। జీవుండజ్ఞానవశత జెన్నుచుదనలో। జీ
త్వమెఱుగనేరక । నావయవశరీరమాత్ర యనియెదద
చుౘ॥గీ॥నరవరేణ్యాయిట్లునానావిధంబైన। దృశ్యమార్గ
బులనుదిరుగుసహము। దెలసితన్ను తానె తెలియంగవ
ని।తగనభేదవాదధర్మయుక్తి॥క॥నానాసభాంతరంబుల
నానావిధతర్కవాదనటనలకెల్ల।న్యూనిత్వణీకారముగా
దానేజయమద్వైధర్మతనయమహాత్మా॥ వ॥ అనియిట్లువ్విధ
బునన ద్వైతతత్వంబెరిగించిపరామృత జ్ఞానోల్లాసిం
గుయుధిష్ఠిరుంజూచి మోక్షంబు సద్గురుకటాక్షవీక్షణా
శేషంబువలనసులభంబుగానిషట్శాభ్యాసయోగంబు
వాయునిరోధంబులప్రయాసంబునురోగాస్పదంబును గ
రోగంబులకుదప్పిననిష్ఫలంబగుగాని అస్తువిశేషంబులేద
గావునసద్గురుసేవామూలంబునసంభవిన్చినయాత్మయో
గంబునజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపంచ
బైననిర్వ్యాపారానందసముద్రంబునమునింగి తెరువుమఱువు స

రూపానుసంధాన మెరుకచెడ వేదాన్తంబుల నిరాభాస
నిర్వికల్పనిష్ప్రపంచనిర్వాణనిర్వికారనిత్య శుద్ధసనాతన
బ్రహ్మవశంబునరజ్జుశుక్తిస్థాణువులయహిరజచోరాద్యా
రోపణములయట్లదోచినమాయాప్రపంచంబుదబ్బరగుటం
జేసిరతుండైతన్నుదాజెలిసిముక్తుండగుమాయామానస
విభ్రమంబుతన్నునెరుంగమింజేసిబద్ధుండగు యీబన్ధము
క్తులునాత్మకులేవుసంకల్పస్వభావంబులుకాననీవాత్మ మ
హాత్తత్వంబుజీవన్ముక్తుండవైసర్వభోగంబులు బొందుచు
సుఖంబుండుమనిమఱియునిట్లని [illegible] త్వాహా॥ తెలయన
ట్లువారివివిధవాదములనుయు। కుంజ [illegible] ధైర్యమొప్ప
గురుకృపోక్తిదనరగా। తెలగిముక్తి [illegible] తెలకెజూపి
బ్రియముతోతలపులోవగన్నిమి [illegible] పరుడనర॥
※ముక్తికాంతవివాహముహూ [illegible] ※ పంచచా
మీరం॥పరాపరస్వరూపమైనభా [illegible] । స్ని
రాకరిన్చ రాదయాయనేకజన్మ [illegible] పరించి
మిన్నుమన్నోవిహారుడ। [illegible] క్తిదైతవా
నిచేరుచుర॥తరల॥ కరగతంబు [illegible] కఖండెవాద
గజాంకుశా।భరణకంఠమునం [illegible] ముక్తివానినిస
ఖ్యురా।ల్పర్యజెండ్లికినామతింపగబ్రహ్మ [illegible] మణి

స్గురువ రేణుగని మ్రోలనిల్చెనుకూర్మితోన్నృపాలకా॥ అం
బురుహావృత్తము॥అన్తటనక్కడ పెండ్లికొమారుడుహర్ష
లమువాసనా।క్రాంతసుగన్ధసుపుష్పములన్దముగాధరిం
న్చుచుజిత్తవి। శ్రాస్తికిరీటము దాల్చుచుశ్రుతిశబ్దకున్డలు
డవులు వేదాన్తనిజాభరణంబులునొప్పగహంసవాహను
డైనృపాలా॥అల్పాక్కర॥వైరాగ్యమార్గమునవాదవర్ణనా
రావములుచెలంగనపుడునులని। నారాజుకొలువునకు
హంసడిగ్గి జేరజదావచ్చె చెలఙ్గియతడు॥గీ। అపుడు సాధ
నసంపన్నుడౌముముక్షు। డాగురూత్తముకృపకర్హుమైన
యట్లు।కొలువు జేరుచుదన రెనుకూర్మినంత।సకలజనులను
సంభ్రమోత్సాహములను॥గీ॥పరగనిట్టుసప యుపతులు
గొన్నరుమనో।కుటిలులగుచుమాయగూడిజనిరి। నిఖిలబన్ధ
యుక్తినాస్థానమన్నసం। ఒపుడు వెడలెగురుడుహర్షమున
ను॥సీ॥సకలార్థపరివారజనులు సేవింపజ్ఞనిగమార్థములు
నొప్పునగరిలోన। పున్నలత్రయములబన్ధికివ్వలిచెన్తపూ
ర్వాహ్నవీథికిపొడవుగాను యుగార్థ్యకున్నలికెని నేకవైన తా
వునాలుగుశ్రోవలకట్టుపడుము।నమరుబోధామన్టపాన్త
గతానన్దవిజయాఖ్యకల్యాణవేదికన్దు। వేల్లన్స్త్రీసమేతు
డైవేదరీతి।నమరకన్యయుపిన్నవాడట్లమభియు। పుంగళి

స్నానములు చేసిరంగుమీర పెండ్లిపీటలమీదను బ్రీతి జెలగ॥
తరువోజ॥ మంగళద్రవ్యముల్మంత్రోక్తిదనరాగమంగళం
బులుబాడమరియునంగనలు। మఙ్గళతూర్యముల్మహామ జె
ల జ్జ మధుపర్క ములుతత్త్వమస్యాదివాచ్య। సంగతినర్థముల్
జాడలు గాగ స్వస్తికారోహణస్థలిపీఠమునను। సంగతిస్వ
స్వనీక్షాభాషికములుసరవిగా తెర నేత్రసమదృష్టినమరగ ॥
వ॥ మఱియునతద్వ్యావృత్తిలక్షణతటస్థలక్షణస్వరూపల
క్షణంబులనుతలంబ్రాలుబోయుచుగురుదేవతాసన్నిధా
నంబునతత్త్వమస్యాదిలక్ష్యార్థోపాలంకృత మఙ్గళసూత్ర
గ్రహణంబు శుభలగ్నంబునన్దనరసద్గురుకృపాదాన ప
రిగ్రహణంబై శ్రద్ధాకంకణంబులు మెరయ నేత్రశోత్ర నా
సాగ్రభూమధ్యాలోకనంబులు మఙ్గళారతులియ్యలక్ష్యా
న్తర్నగ్నచిత్తంబుబ్రహ్మముడి గాబ్రహ్మానుకూలంబునన్దన
రిజ్ఞానాగ్నప్రవేగనకర్మలాజహోమంబులు సేయుచు మఱి
చేహేంద్రియాదిజగత్ప్రపంచంబనుసమిత్తులుబోధశిఖబ
న్దవ్రేల్చియంతఃకరణాజ్యాహుతి సేయుచువాసనా ప్రా
ణచిత్తజయంబునతత్త్వజ్ఞానాగ్నియుస్ప్రదక్షిణంబుగా వె
లవాత్మారోపణంబు సేయుచు భూరిదానంబుగా చిత్త
త్యాగంబునుమహాత్యాగంబును జేసి సాంగంబుగా సకల

కర్మకృత్యంబులుదీర్చుచుశత్రుమిత్రాత్మకంబగుసర్వజనంబులకుయథేష్టంబుగాపుణ్యాపుణ్యాయుక్తంబగునాగమకర్మభోజనపదార్థంబులుస్తుతినిన్దావ్యాజబలంబుననూరవిస్తుగావించుచువ్యావహారికప్రాతిభాసికసత్తలకతీతంబగునిరంతరనిరుపద్రవప్రత్యక్షపారమార్థికబ్రహ్మసత్తాస్వరూపంబగు సన్మార్గంబుల నడుచుచుజీవేశ్వరకూటస్థబ్రహ్మైక్యావలోకనామృతాహారులై సకలసంభ్రమంబులవివాహంబునెరవేర్చుచునంతమిథ్యాపురుషసూర్యాస్తమానంబగుటయు రాగద్వేషంబులను పక్షులుసంసారవృక్షాగ్రంబులనాశ్రయింపజాలకక్రిమంబులను జనులుమాయానిజనివాసయుక్తిన్దనరనరిషడ్వర్గతిమిరంబెదురైయుజ్ఞనీకేవమాఢమానసంబులనుదిక్కులపిక్కటిల్లసుప్రతజనచిత్తాకాశంబుననానాపుణ్యనక్షత్రంబులుప్రకాశింపవృత్తినిరోధచన్ద్రోదయంబుషోడశకళలన్దనరసాధనాన్తఃకరణకుముదంబులువికసింపననుబన్ధచతుష్టయంబులను చకోరంబులుచెలఙ్గయోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులుసంతసిల్లనప్పుడుయుక్తివధూవరులుభూమికాసప్తభూమిస్థలత్రయమధ్యంబునవెలుంగునవ్యసిద్ధ సన్నిధానంబునసీతాభాసురశరీరరూపంబునంగనుపించునరుణకాంతలో

ంబుసేయుచుసత్కృత్యమ్ములుకీర్చుచుసుఖమ్మున్నిరిట్లుప
ుషవర్థవాధప్రకారమ్ములనుదినమ్ములుగడుపుచుసర్వాశు
ులక్షణమ్ముగానుశ్రేయోమార్గధ్యానమ్ములనాకబలెమొ
నలగుశోభనమ్ములుసేయుచునన్తపుడసంవత్సరోత్సవ
మ్ములకునైలజ్ఞిము త్రివధూవరులాదియగుసర్వజనమ్ములు
వాల్గువేదమ్ములన్దవుతత్వమస్యాదిమహావాక్యమ్ములను
కొన్పెరలనిన్నినసచ్చిదానన్దనిత్యపరిపూర్ణమ్ములనుపన్చ
పదార్థయుక్తరసంబగువసన్తమ్ముప్రాణాయామజపం
బులనుప్రాత్మలనుయన్తర్ధానసమ్ములనున్నిమనకోవ్రలనిం
చివేదాన్తనిశ్చితార్థమ్ములన్జల్లుడలాడనప్పుడాత్మాకాన్తత
నపతియగుదేశికస్వామినియానన్దరసవసన్తమ్మునం దేలి
న్చుటయున్జూచిముక్తికాన్తాలలామవైరాగ్యోపరతులను
చెలికత్తెలుంబ్రేరేపస్వయంప్రకాశమ్మునుకడకన్నజూచు
ప్రకాశమ్ముచుముఖమ్మువచిమవప్పుదలుకొనత్తనుభేస్ప
నుకరమ్మునరాజయోగరసంబనువసన్తమ్ముదెచ్చితనప
తియగుయోగీన్ద్రునిపైనిన్పవాడుముళిముళిసగవ్వలునగు
చుధ్యానపాత్రమ్మునననుభూతిరసంబనువసన్తమ్ముదా
నిపయిన్జిలికెనపదియునుజెలికేగియోగాభ్యాసరసంబుసంహరిన్చి
లక్ష్మత్రయమ్ములనుమూలదాగచపుటవాటనునసవ్యాసనాకరగత

గేహ్యాభవసంతపాత్రుఁడయి దాసనాపుష్పయుక్తంబులగు
మనోవృత్తికుసుమమాలియాఁడయాభరణాంబరంబుఁజా
గలిలితాసనస్తకున్తలంబులల్లాడవైరాగ్యముఖమ్ము జేమ
ర్చదాసివెన్నుఁడిన్దగిలియ న్నర్లిత్యమ్మునజిక్కిన్పుకవ్యాపకం
బుగవసన్తంబెవలపదోగిన్చుసమయమ్మునసదినిర్వాపా
రియగుటజైసిపాంనికరగతముగువసంతమ్మువానిపైనిన్చన
వసరమునశుక్తికాంతలువానిదర్శనీకసాధతంబనుఃబన్ధిచే
బిగబట్టుటయునుకామాతురులకుసిగ్గులేదన్నటంగానవై
రాగ్యోపరతికరగతంబగునిర్విషయానన్దవసంతమ్మువా
డోడసితనభార్యాసహాయశ్రీసమూహమ్ముమీదవర్షం
బుగాగురియిన్చుటయుసమాధివిరోధమ్ములగు లయవి
క్షేపకషాయరసాస్వాదశ్రీలుదూరమ్ముగాదొలంగున
ప్పుడుము క్తికాంతాసమరసానందవసంతమ్ము యోగ
భోగశ్రీలంపిన్యాయమరన్చియాగోభూమికయగు పా
దార్ధభావనావిశేషమ్మునసికిరనిత్యనిర్మలకరమ్ములు ఘ
నమ్ముగాప్రసాదించిపతిమనశిరోవీధి నభిషేకమ్ము జేసి
దేహాత్మబుద్ధిరహితంబనుపాదమ్ములనన్తర్నాదమఞ్జీరం
బదీర్ఘఘన్టికారావమ్మునమ్రోయసవికల్పకాంబరంబు
విగాముయకుచమ్ములపైజారబాహాంద్రశౌను విదశబా

సువిద్ధసవికల్పకంబులనుకుసుమయుక్తంబగున స్రగ్దృశ్యాను
విద్ధశబ్దానువిద్ధంబులనుకొప్పునిర్వికల్పంబుగావీడస్వయం
ప్రకాశంబనుతాటంకంబులుశ్రుతిదీప్తినల్లాడ భావాభావ
మధ్యంబనియాడజ్ఞప్తికళాముఖంబుగా జెమర్ప నిరాభా
సంబునందబడుచు సషుమ్నాంతరద్వారంబనంన వాయు
మనోవేగంబుగాబరుగె త్రిమండలత్రయంబులు గడచిపా
రమార్థికసత్రారహస్య మంటపాంతర్గతానంద వసం
తంబనిర్వ్యాజకరంబునచిన్మయపాత్రంబు బూర్ణంబు
గానించితెచ్చుసమయంబున దానిపతియగు నవధూతయు
నుసమాధిసాధకస్త్రీసహితుండయి ప్రత్యగానంద కూ
టసమార్గంబున కెడలొని యద్వయబ్రహ్మానైతన్యావ
లోకనంబుచేత నున్మనియగుదానికరంబుం బట్టుటయును
దియుసిగ్గుపడకతుర్యాతీతంబను పేరొకకర కరగతానంద
వసంతంబువానిపయి జిన్మునిజ్ఞానకళామోహంబున దా
నిచెకిలిముద్దుకొనుచుస్వరూప లీలావినోదంబుల నొక
రికొకరుసరసంబు వసంతంబులాడుచునిట్లత్యంత సంభ్ర
మంబులవారలువసంతోత్సవక్రీడావినోదంబులం బొద్దు
బుచ్చుచుండిరంత నారాత్రియాత్మకాంతాసమేతుండగు
సద్గురు వర్యాజ్ఞాపనంబునము క్తివధూవరులకు చిచ్ఛక్తి

మొదలగుకాంతలునిషేకశోభనద్రవ్యంబులనర్పి శుభము
హూర్తంబున దేహార్థప్రాణంబులను ఫలంబులు గురునకు
దానంబు సేయించి యావధూవరులనిద్ధరికొల్లాట మండ

—(* శోభనముహూర్తఘట్టము. *)—

లాంతర్గత మందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబున శోభ
నంబులుపాడుచువారినునిచిగుహసన్నిధానంబునం జేరిఇష్ట
కథావినోదంబులనుండిరంతనక్కడ ముక్తవధూవరులు వే
దాంతార్థకళాయోగకుశలులయ్యు ననూతనసంగమంబ
గుటఁజేసి స్వరూపోన్ముఖస్మరక్రీడారంభసమయంబున ము
క్తికాంతాలలామమగ్ధయగుట ముముభర్తయగుయోగీశ్వ
రుచిత్తంబు ముక్తికామాతురత్వ ధ్యానంబుచేత మండల
త్రయమధ్యంబున వెలుంగు నాత్మపీఠాభాస్వత్త్యోణరూపం
బని శ్రుతిబలుకుటం జేసి యదియె ముక్తికాంత ధరియించి
నపీతాంబరంబగునట్టి యంబరగంబుగాంచు మహోయు
క్తిందివిగోరుటయు నిర్వాణియగుటం జేసి వాయుచలనంబ
నుకరంబున యోనిస్థానంబగు సుషుమ్నాంతర ద్వారంబు
మూసిచిత్తవిక్షేపంబను వేఱొకట కరంబునందు ననుదూ
రంబున వెలుంగుజీవకళారూపదీపంబు వాయునష్టంబు సేసి
ననవిద్యు లొకట మనోహరంబైగ తాయాతసుఖంబునంద

నర్చైనంతనాకాంతసువిషయనుసిగ్గునగతా యాతంబును
జ్ఞాకచిత్తచలనంబనువిక్షేపంబును గాక నూరకుండుటయు
నప్పుడుయోగీశ్వరుండగుపతవృత్తిహిత మనోవ్యాపకసు
లీనంబనుకౌఁగిటంగీలించియొడలంబులకాంకురంబులు వా
డమద్వృథచిత్తంబున హంసతూలికా తల్పంబునందు స్వ
యంప్రకాశంబునవెలుంగముందర నిడుకొనితత్ప్రకాశ
మానంబులగుచు వెలుంగెచెక్కిళ్లు ముద్దుకొనుచు సంవి
ధానందకుచంబులు నివురుచు స్వరూపచెలిమి సేయునవి
యుబరమ పతివ్రతయగుటంచేసి ప్రౌఢత్వంబునభర్తకు
ప్రియంబగురీతిని బెనంగకళలంటుచునాదస్వరూపంబులు
శ్రావ్యంబుగాహృదయంబుగరంగికుండలీశక్తిభేదంబు న
యోనింజమర్పంబిందుతనంబుగారహస్యక్రీడలం బరవశు
త్రైయనముకుళితనేత్రులగుచువృత్తిరహిత చిత్తాకాశచి
దాకాశశరీరంబులు రెండునైక్యంబుగా బెనంగి గాఢరతు
లచిత్తంబుతన్మయంబగుటజేసినున్మానియగుతుర్యంబునను
ఖజ్ఞప్తికళాసత్తామాత్రంబుగానుండునప్పుడుశుద్ధ వాస
నాయుక్తులగుటంజేసి మరికొంతదడవులకు సమాధిగళి
తంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబుమధ్యవిక్షేపంబు నొందు
టబుట్టినవదియెపోల యలుకయగుటం గావునసవికల్పక

జ్ఞానంబు గాచిదాకాశ స్వరూపంబగు ముక్తికాంతాచి
త్పురుషుండభిముఖంబు గాఁగైకొని జీవపరైక్యంబును సత్యా
న్త ప్రేమంబుల తుర్యాతుర్యాతీతంబులగురతిక్రీడలం జెలం
గిరివ్యయోగనిద్రలసుఖమ్మునందనరనందవివేక ప్రభాతస
మయంబగుటయు నజ్ఞానతిమిరంబువర్ణాశ్రమాచారజన
హృదయగుహాలంబ్రవేశింపధ్యాన భక్తివైరాగ్యంబులు
వెనవెలంబారమునిజనహృదయకమలంబులు వికసింపను
పనిషదర్థపద్రిపాదకభృంగ ఝుంకారంబులెసగ పూర్వ
హృదయశిఖరినారూఢజ్ఞానభానుండుదయించుటయు త
త్వజ్ఞజనసంచారప్రకాశంబై యొప్పుచుండెనంత నాము
క్తివధూవరులునుతత్సమయంబున మేలుకని యాత్మాజస్నా
నసద్భావంబులనుగురుశుశ్రూషల నిత్యకృత్యంబులుదీర్చి
యాచార్యానుమతంబునంబత్నీసమేతంబు వేదాంతార్థ
రాజ్యాభిషిక్తుండై యఖిలబోధార్థవస్తువుల సర్వసనసం
తోషకరంబు సేయుచుపరమైశ్వర్యసుఖంబునందునరిగురు
కృపాలబ్ధంబగునిజనివాసగృహంబత్యన్తక్రీడావినోదంబు
లకాటపట్టగుటుంజేసి యందాత్మారామశృంగారవనంబు
లుజూచుచు నిగమవృక్షాశాఖాగ్రంబుల మోక్షసాధ శుక
శారికాకోకిలస్వరంబులునో హోయననాలకింపుచు నా

గమార్థరహస్యంబులను దిగుఁరుమాఁపి గుమురుఁ నీడలనిలు
చుచుపరలాభఫలంబులురుచింపుచుశుద్ధవాసనాపుష్పంబు
లాస్వాదింపుచునంతర్గ్నీతలంబులగుపొదరిండ్ల క్రీడలుసల్పు
చుసంతోషకరంబులుతనప్రియాకాంతనుపొడవుగా నిక్షిం
చనున్నతశాస్త్రార్థ తరుశాఖాగ్రంబులంబ్రకాశించుగుణ
త్రయపుష్పంబుల జిదిమితత్సమిపంబుననున్న శుద్ధసత్వకు
సుమంబులందివ్యాసుఖరంబుగా కౌగిటందించి యాపుష్పం
బులుశిరంబునధరియింపుచు యోగయుక్తంబులగు శ్రీశైల
మేరుశిఖాగ్రంబులందలిబాహ్యలక్ష్యంబైన ద్వాదశారచ
క్రమేఘసంచారంబులకలరిమనోమయూరంబులు చెలఁగ
మారుతజయంబులన మెరుపులుచిత్తజయమేఘగర్జితంబు
లందళక్షువంగనుపించనులికేవృత్తిభయంబునం గౌగలించు
కొనుసిజకాంతాలింగనంబునందనరుచుయోగభోగంబుల
నునశ్వత్థపిచుమన్దమందారభూరుహంబులంబెండ్లిండ్లు సే
యుచువినేకభూజంబునసల్లినగురుకృపాక్త్రియానుతీగెలను
య్యాలలాగుచుతత్వకన్దరంబులందాగు మూతలాడుచుస్వ
రూపాధరపానంబులనప్పటప్పటికి బుద్ధివృత్తి సంచారం
బులనుబడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మోహంబను సుశబ్దంబులమ్రో
యుశల్లయేటిదరుల్చిన్మయానంద పూదేనియసోనకాలు

వలునాత్మపుష్పాళ్ళనడ్డంబుగట్టుచు మనోహంకృత్యంబుల
జెలంగిమరియు నజపామంత్రాక్షరంబులగు హంసలుజీవ
పరాఖ్యలస్త్రీపురుషులగుటంజేసి రేచక పూరకకుంభ
ప్రవాహంబులదనరునిడాపింగళాసుషుమ్నాఖ్యలగంగాయమునా
వాణీనదులంజెలంగునాధారాదికమలంబరస్వరాలోకనంబుల నొం
డొంటికందిచువినోదంబులకలరితామును చిన్మయహంసలవడువులు
జాల్చుచునునాహతవిశుద్ధచక్రవాకమిథునంబులండాయంబోవుచు
ప్రణవనాదఝుంకారములుగలనహంకార భృంగంబులనివారింపు
చునంతఃకరణసరోవరయుక్తంబగుత్రివేణీసంగమంబులనిరామయ
కుచప్రమాణజలంబులనానందంబులఁబల్లులాడుచునిర్వాణాలింగనం
బులనధరాదిచుంబనంబులమర్మస్థానంబులంటుచు ఇచ్ఛావినోదంబు
లంజలక్రీడలాడుమనత్యంతప్రియానదీతీరంబుసంపేరి యొకరికొకరు
వస్త్రాభరణంబులనలంకరింపుచు హృదయంబురమింప సత్యజ్ఞాన
మోహంబుల నన్యోన్యాలోకనంబులగాఢాలింగనంబుల సుఖప్రీతి
శోభమూర్తులగుచు నానాభోగంబులందనరిలత్యక్రియలగు నిజ
గృహంబులంబ్రవేశించుసమయంబునచిత్తవిశ్రాంతిమొదలగుసుంద
రులానందారతులియ్యబ్రహ్మానందంబునందోలాడుచుసుఖాసన సహ
జాసంవాసశయ్యలస్వస్త్రీసమేతంబుగానఖిలసుఖంబుండుచునాదు
ఖజ్ఞానసన్మార్గంబులనడచుచునిర్గుణతమార్గంబులనిత్యమహోత్స
వంబులుసేయుచు సద్గురువాక్యార్థవిద్యాపరిపాలనంబులందవిరి
ర్వ్యాజనంబులతద్వ్యాప్తంబుగాపోషింపుచు నిట్టుము క్తపథావరులు
రంతరసుఖక్రీడావినోదంబులఁబ్రొద్దుపుచ్చుచుసుఖంబుండిరని శ్రీవా

భట్టారకాచార్యుండు ధర్మజునకు పరమరహస్యంబగు శ్రీస్తోను
భోగంబుశృంగారకథాలక్షణంబున వినుపింప సకలజనానంద కరం
బుగా నాసమయంబున దేవదుందుభులు మొరయ సమరులు కుసుమవృ
ష్టిగురియింప సత్యోత్సాహంబుతో కృష్ణద్వైపాయనుండు పరమా
మృతజ్ఞానోల్లాసియగు యుధిష్ఠిరుంజూచి నీవాత్మారామత్వంబున జీవ
న్ముక్తుండవై సర్వభోగంబులం బొందుచు సుఖంబుండుమని పలికియుని
ట్లనియె। ఉ॥ శ్రీకరశీలం బెలగు శ్రీగురునాథస్వరూపి శేషవి। వ్యాకుశ
లంబులింపనరియాత్మలను క్తిపసూవరుల్ప్రబో। ధాకృతినిత్యసంపద
లహర్నిశమునొందుచునుండెదిట్టిపూ। ర్వాకృతపుణ్యభావమహిమాతి
శయంబనుతింపశక్యమే॥ క॥ కుంతీసుతనీభాగ్యం। బింతింతనియెన్నవ
శమె యీ యనఘ వినుమా రెంతయు సకలశుభశ్రీ। సంతానము సందుంచు
ద్రుసత్యపుధాత్రిణ॥ క॥ కల్యాణాపేక్షితులగు। కల్యాణులుము క్తిల
లనకల్యాణము సాకల్యతసిద్ధగరిసా। ఫల్యంబు ద్రౌపదీపరమార్థ
మ్మ॥ కావునశా॥ శ్రీరామ స్తవరాజమెవ్వేళలలో జంటింపుచు గ్రా
యుచుజ। సారోక్తిన్వినుచుండిసట్టిఘనులుత్సాహములో సంపద।
ల్పొర స్నైశ్వమహోత్సవంబులను నెమ్మిన్గాంతు రెప్రొద్దునా। శ్రీరామ
మ్ము గసన్నిదేశములనిత్యానందులై ధర్మజా। సకలశుభములు రాఘ
వ స్తవముసీకు। నెరుక జెప్పితనివిసీ వెల్లప్రొద్దు। దలపుచుండుము సంప
దల్లలిగి సౌఖ్య। మందుచుండదు సత్యంబు నార్యవినుత॥ వ॥ అని వేద
వ్యాసుడు ధర్మజునకెఱింగించి నిజాశ్రమంబునకుప్య పోషణంబు సే
యుచు సుఖంబుండె ధర్మజుండును సంతత శ్రీరామ స్తవరాజపరాయ
ణుడు మహోత్సవంబులు సేయుచు సుఖంబుండెనని సంతుష్టాంతరంగు
లైసనకాదిమహర్షులును వ్యాసపంఖ: శ్రీరామ స్తవరాజమహత్వము

హిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యప్రభావంబును ధర్మజుంగొని యాడుచు సూతుం బ్రశంసింపుచు సుఖంబుండిరి. ఎట్లు॥ క॥ శ్రీకరముని నవహృదయవ శ్రీకర బ్రహ్మాస్త్ర దివిజ శేఖరవినుత। శ్రీకర సంతతజయ శ్రీకర యదుకులవిహార శ్రితజనధారీ॥ మా॥ నయనహృదవిన్ద్వంతర్వనః ప్రాణముద్రా। నయనఘుః సుషుమ్నా నాడిసంయోగనిద్రా। నయనజలిసుకంద్రా నాథసద్బ్రహ్మ సాంద్రా। నయనకళదినేశా నాసికాగ్ర ప్రకాశా॥ గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిలాస శాండిల్యగోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్ర వినుతగుణధుర్య మయామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజ●బను మహాప్రబంధంబునందు వ్యాసభట్టారకుండు ముముక్షులక్షణంబును ఆచార్యస్వరూపంబును శుశ్రూషాలక్షణంబునుం జెప్పి ధర్మజుండు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యుం బ్రశంసిన్పుట యుకృష్ణద్వైపాయనుండు యోగీశ్వర ప్రభావంబు జెప్పుటయు యుధిష్ఠిరుండు గనకారుణ్యాజంనంగలుగు శేషలక్ష్మీకల్యాణంబానతమ్మనినత డాచార్యుండు బ్రహ్మోసంవనగరవనంబును ఆత్మాకాంతసమేతుండగు దేశికస్వామితనసుతయగు శేషలక్ష్మీస్వయంవరంబు గాట్టింపనా నామతాధీశ్వరులుంపను దెంచి యాను క్తి కాంతతం డ్రియగు దేశికస్వామియనుమతి నియ్యుపరిశయ్యాదుక లౌకికకామ్యకర్మసత్కర్మఫలత్యాగ నానావిధ వాదయుంపగు వేదాంతనివరించుటయు దేశికస్వామి కేకాంత యోగ ప్రో) క్తముగా కల్యాణంబొనగూర్చుటయు వసంతోత్సవాది మహోత్సవంబులు నడుచుటయు శ్రీరామ స్తవరాజకథాశ్రవణంబునకు ఫలంబు జెప్పుటయు ననన్నది సర్వంబును - తృతీయాశ్వాసము

శ్రీరామ స్తవరాజము - తృతీయాశ్వాసము - సంపూర్ణము